

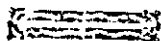

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Pénteken 2. Júnusban. 1790.

Elegyes Történetek.

A' Bétsi Udvari Német Újság Levélből, Budáról a Diéta iránt Jun. 26-dikán költ következő tudósítást, fordítottuk. Is Magyar nyelvre szóról szóra: „Az egész haten, semmi Ország-gyűlése nem tartaiott. A' Repraesentánsokból álló Deputatio folytattya az 3 Kerületek szerint u. m. a' Tiszán innen és túl; a' Dunán innen, és a' Dunán túl való ugy nevezeteni szöket: Kerületek szerint, az Inaugurátzióra való Diplomának készítését. Midőn ezen Deputatio által meg kézzitetik, meg-fog mind egyik Kerületnek Repraesentánslaitól vizgaltatni: mely midőn mind az 3 Kerületben helyben hagyatik, akkor iránta Ország gyűlés fog tartani, és a' hét Háznak együtt való Deputátussai a' Kerületeknek munkájából Diplomát készitvén, az' ismét elejében fog előbb

lőbb tétetni az alsó Háznak, és midőn attól megfontoltatott, 's annak tárgyaitól helyben hagyattott, akkor a felső Ház elejében fog terjesztetni ismét. Minekutánna ezen felső Házról is megvizsgálatik és helyben hagyatik: akkor fognak még elsöben a' Deputátusok a' Királlyhoz küldtetetni, és akkor fog a' Király a' Koronázásra megküldtetetni.

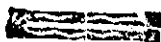
Ö Felrégének egy Jun. 9-dikén költ Kegyelmes Parancsolattya Izerint, a' tavally bé hozatott adófizetésnek és Uraság szolgálatásnak módja Tseh-országban is már eltörölteett, és a' régi mód addig ismét bé-hozatott, a' meddig tsendesebb idők megfogják engedni, hogy azon hibák, mellyek a' régi módban is fel-tanáltatnak, meg-jobbittathassanak.

A' *Slefiái* szélekről, az honnan a' leg-nevezetesebb újságokat várjuk, még lemmi hírek nem érkeztenek. Azt bizonyosnak i-jak, hogy a' Pruszus Armádia *Köfelnél* és *Nájsznál* gyül öszve. Mind az ő részéről pedig, mind a' miénkről a' vigyázóknak, kik egy egy helyen 3 mad vagy 4-ed magokkal állanak a' széleken, életek el-vesztése alatt vagyon meg-tiltva, hogy egy-másra ne löjjenek. A' Pruszus Armádia öt részekre vagyon osztva: 3 rész *Slefiába* gyült öszve, mellyeket a' Király, Generál *Möllendorf*, és két *Brautcliváji* Hertzogek igazgatnak u m. az Uralkodó Hertzeg és *Fridrikh*. A' 4-dik része a' Pruszsziai seregnek, Gen. *Henkel* igazgatása alatt, az ugy nevezett Nap-keleti Pruszsziaiba fekszik, és ha a' szükség kívánnya az Oroszok ellen fog hadakozni. Az 5-dik rész pedig Generál *Ufsedom* alatt Nap-nyugoti Pruszsziaiban vagyon. — A' Király most a' széleket járja: szállása pedig *Schönvöld*ba rendeltetett, az hol a' Generállokkal együtt vagyon rend-Izerint.

A' *Lüttikhiék*' és a' Püspök ügyét öltalmazó Német Birodalom' katonái között mostanság lemmi új dolog nem történt.

Az Auszriai Belgiumi Pátrioták, közelebből a' Mősa vizén a' miénkek ellen által jöven, réá ütötenek a' *Württemberg* Regimentre: de csak hamar az hidtől, mellyen által jöttek el-szorittatván, kén-telenítettének gázloba menni a' vizen keresztül, melly alkalmatossággal fok kárt vallottanak, és ágyukat is ismét el-vesztették. Azt mondják hogy egyver nyugvást kértenek volna tőlünk, de nem nyertének. Az Húzfárjainkról az az hir jött, hogy egy Pátriotá serget ölzve vagdaltanak: de még ezekről nincsenek tökéletes tudósításaink. — Báró *Herbert* innen Bétsből már le-indult Bukerest-felé.

Pétervára 6-dik Jun. — A' Svédék nem akadályoztathatták-meg, hogy az Oroszoknak *Kronstadt* és *Réváli* hajós seregei magokat egybe ne kapcsolhassák. Midőn Orosz Vezér *Krusé* *Kronstadt*-ből ki-evezett, tudván hogy a' Svédék már réája várokozának, és hajós-seregére ütni szándékoznak, ő maga a' Svédeket meg-támodta; és két napig tartott ágyuzások után, csak ugyan ez úttal az Oroszok voltak győzedelmesek, és az ütközet után is üzték egy darabig a' Svédeket. Egy Orosz V. Tengeri Vezérnek *Suchotinnak* lába el-lövetván, a' vett sebbe meg-hólt. Midőn az Oroszoknak ezen *Kronstadt* serege verkedett a' Svédekkel, az alatt *Tsittsagov* nevű Orosz Vezér is a' *Réváli* ki-kötő helyből ki-evezvén, már most a' két Orosz hajós sereg magát egybe foglalta: a' Svéd pedig magát a' szigetek közzé vonván, bátorságos helyre állott. Az ölzve foglalt Orosz hajós sereg minden módon azon igyekszik, hogy a' Svédekre réajok üthessen: sőt maga a' *Muzka* Császárné is *Kronstadt*-ba szándékozik, hogy jelen-létével népeit vitézségre gerjesztvén, ezen tengeri ütközetet annál inkább meggyerhesse. Sok dolog fog ezen nagy ütközetnek ki-menetelétől függeni. — A' Svédék Generállya *Armfeld* az Oroszokat a' szározon *Lavtáipalánól* 4-ezerred-magával meg-támodván, maga verettetett-meg. Az ütközettnek helyén 4 száz hóltakat hagyott;

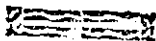
e' mellett 3 ágyuját, 3 Tiszttyeit, és 36 köz-embereit fogták el az Oroszok.

Páris. A' Nemzeti-gyűlés a' Papi-rend iránt újantán 6 Punktumokat határozott ismét-meg. A' 4 nevezetesebbek azok között ezek: 1.) A' Püspököknek és Papoknak tételére csak egy út és mód legyen u. m. a' Válofztás. 2.) A' Válofztás pedig valaki iránt, a' voxoknak többsége-szerint határorodják-meg. 3.) A' Papokat és Püspököket-is pedig azon személyek válofzták, a' kik által az Országnak külömb-külobm fele részzeiben való hivatalokbéli Tisztek válofztatni fognak. 4.) A' Püspökök olyan Papok között válofztassanak, kik a' lelki dolgokban való foglalatosságban leg-alább is 10 esztendőet eltöltöttek, vagy olyan Vikáriusok között, kik ugyan ezen idvességes hivatalban 15 esztendőt foglalatoskodtak. Az 3-dik tizkely, a' mint természet-szerint lehet gondolni, u. m. hogy a' Püspökök a' nép által válofztassanak, nem tettett azoknak a' kiket a' dolog érdekelt: de csak ugyan még-is törvényesen meg-erősítettett. — A' Frantzia Ujjságok még azt-is meg-jegyzették D. *Franklinról*: hogy még könyv-nyomtató-legény korában Londouban meg-készítette vólt a' maga Épitáfiumát, 's Testamentom által rendelte, hogy számára hólta után fel-tételesek. Az Épitáfium a' következő: „It
 „nyúgszik *Franklin Bénédmnak* a' könyv-nyomtató-
 „nak teste, mint eledele a' férgeknek, mint a' kö-
 „téle egy olyan könyvnek, mellyből a' levelek
 „ki-szaggattattanak, melly tizfraságaitól és ara-
 „nyozásától meg-fofztatott. De csak ugyan ma-
 „ga az alkotványnak valósága nem fog el-veszni;
 „mert az még egyszer sokkal szebb és ujjabb for-
 „mában fog meg-jelenni, a' maga Szerzőjétől
 „meg-jobbittatik és hiba nélkül valóvá tétetik. „

Szóról szóra akartuk az Erd. Olvasókkal közleni a Sz. Magyar Koronáról való azon értekezést, melyet egy Hazafi hozzánk-is Jun. 15-dikén Debretzenből bé küldeni méltóztatott.

A' MAGYAR KORONAROL.

Jól-lehet az egész Magyar Nemzet a' maga Királyi Koronáját eleitől fogva nagy drága, és megbetsülhetetlen Kintsének tartotta légyen, és a' mostan élő igaz Hazafijak-is, nyilván vagyon, melly nagy búzgó tisztelettel viseltetésnek, és ragaszkodjanak, ahhoz; még-is mindazonáltal nem lehet elgondolni, mi lehet annak az oka, hogy ámbár ez a' Magyar Korona olly sok külső és belső Országai Fejedelmeknek kezeken fordúlt-meg, olly sok külső és belső országi tudós Férfsijak vóltanak annak szemlélői, vizsgálói, és gondviselői; senki ez óráiglan nem találtatott, sem az idegen Nemzetek, sem a' Hazafijak között, a' kik annak mesterséges egyben szerkeztetését, 's régi alkatmányát rajta szemlélhető minden ábrázolásokat, képeket, Görög, és Déák minden nevezeteket vóltaképpen, a' mint illett, és szükséges lett vólna, rendel nekünk irásban elől-adták vólna: talám hogy Görögöl nem tudanak. Tiszteletes Pétzeli Josef Uram ugyan a' minapában a' Magyar Korona rövid Historiájának Toldalékjában, hozott elől a' Koronán lévő némelly Nevezeteket; de olly hijános az a' Budáról ő Kegvelméhez fel-küldött tudósítás, hogy azon el-igazodni nem lehet; sőt ha az mostan helyben hagyatának minden meg-jobbitás nélkül, se talám holmi újabb tziwódásokra, és villongásokra való alkalmatosságot szolgálthatna jövendőben az, a' mi tudós Hazánkfiainak: ennek el-távoztatása végett a' mint nekünk értesünkre adta egy értelmes, tudós, egyszerűmind szemes akkori vizsgálója a' Koronának, midőn ez a' minapában a' népnek szemlélésére Buda Várában ki-tétetett vólna, imé ide le-írom, de könnyebbségnek okáért csak apróbb Görög betűkkel, mindazokat a' Görög Nevezeteket, mellyek

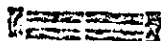
mellyek a' Koronának alsóbb Karimás kerületin rendelkezél Körös körül Görög nagy betűkkel olvastának; balról el-kezdvén a' *Iesus Kristus* Képe és Neve után így következnek sorban egymás után mind végig az igék: *Μιχαήλ ὁ ἀρχάγγελος. Κοσμος Δημιουργος. Κωνσταντινος πορφυρογενιτης, ὁ πικρος βασιλευς των Ρομανων. Μιχαήλ Δεκις ὁ δεσποτης. Γεωβιζα Κραλης της τερμας. Γεωργιος Δημιτριος Γαβριήλ ὁ ἀρχάγγελος.*

Ha már ezeket a' Görög nevezeteket gondolóra veszfzük, nyilván ki-tetzi abból, hogy a' mi Magyar Koronánk alsóbb része, a' melyen azok olvastatnak, bizonyoson a' Görög Birodalomban készítettett, mind azért, hogy a' félyebb mindjárt említett Angyalokat, és Szenteket a' Napkeleti Görög Ekklésia különös tisztelettel tisztelte, mind azért, hogy tsupán tsak Görög, és nem Napnyugoti Tsászároknak a' képeik vagynak azon azoknak Görög Neveikkel, Görög betűkkel edgyütt elől-adtatva, úgy mint *Consiántinus Porphyrogenitusnak*, a' ki a' tizedik Századnak közepe tájján Konstántinápolyban uralkodott, és *Micháel Dukás* Görög Tsászárnak, a' *Consiántinus Dukás* Görög Tsászár Fijának, a' ki *Eudoxia* nevü Annyának, és *Diogenes Románus* mosloha Attyának utánna a' tizen-edgyedik Századnak vége felé, az az 1071 diktől fogva az 1078-dikig, és így sokkal-is későbben *Sz. István* Királynak halála után viselte a' Görög Tsászárságot, melyre nézve hogy és mi módon lehetne gondolni hát, hogy *Sz. István* ezzel a' Koronával koronáztathatott volna-meg? Ez a' *Dukás Mihály* nevü Görög Tsászár uralkodása közben számos ellenségektől meg-támadtatván, a' Historikusoknak tanúbizonyosságok-szerint, Követeket küldött II-dik *Geiza* Királyhoz, Első *Béla* Király Fijához, hogy lenne náki Frigyesse *Serviának Mihály* nevü Fejedelme, és egyebek ellen, mint nevezetes ellenségei ellen. Könyven hihető dolog, hogy a' Magyar Koronának alsó kerületin *Geysának* is a' Neve talám ez okáért olvastathatik: mert ugyan-is a' *Geobiza*, avagy *Geoviza* nevezeten nem egyéb érthetik *Geizánál*,

zánál, a' ki a' régi Historicusoknál most *Zeychnak*, majd *Gicifának*, azután *Guetzknak*, és számtalan egyéb fok nevezetekkel szokott imitt 's amott az Iróknál nevezetni. Hogy pedig ez a' Koronán lévő *Geovitze Krales tes Turkiásnak* mondatik, az az: *Turcia Királynak*, éppen nem lehet idegen dolognak vélni; mert a' mint *Kollár* és *Schwartz* két tudós Hazánkiai ellene mondhatatlanul a' régi Historiák-ból meg-mutogatták, hogy a' Hunnus-Magyarokat a' Görög Irók *Turcusoknak* hívták; sőt *Cedrénus* ugyan ezen időben a' tizen-edgvedik Században élt Görög Historicus, a Magyar Királyt tulajdon éppen ezen szókkal *Krales tes Turkiásnak* nevezi Historiájának *Második Könyvében*.

A' mi pedig a' Koronáknak felsőbb részén lévő Nevezeteket illeti, a' mellyekkel az Apostoloknak, és egyéb Szenteknek ki ábrázaltatott képei adattatnak elő, nem Görögül, sem Görög betűkkel, hanem Deákül és a' Gothusoktól vett Deák betűkkel irattatnak-le mind edgyig.

De vallyon mi okát lehetne e' nagy különbségnek gondolni; hogy a' Sz. Koronának alsóbb részén Görög, a' felsőbb részén pedig Deák Irások szemléltetnek? vallyon nem lehetne-e bátran úgy vélekedni, hogy az az alsóbb része a' Görög Birodalomban készítettett volna, a' mint a' rajta lévő munka-is alkalmasint bizonyította, és hogy először csak kofzorú formájára készítettett, ki nyílt tetétlen, és körös körül mint egy meg-tsipkézett *aperta*, & *radiato turrata Corona* lett volna olly formán, mint láttyuk a' régi Tsálszárokat azoknak régen vert pénzeiken meg-koronáztattnak lenni, avagy közelebből a' mint Sz. *László* Királynak, fellyebb említett *Második Geysa* Testvérjének képét a' *Mátyás* Király' némely aranyain tsak ki-nyílt *aperta liliacea* Koronával meg-koronáztatva szemléllyük, idő múlva osztán a' tizen-edgvedik Századnak vége-selé, vagy pedig mikor azután, nem tudatik, midőn a' Nap-nyugoti Birodalomban élőknek kezekbe

zekbe akadott volna, azt fejűl kerakdeden szép mesterséggel béborították, vagy is bé-tetézték volna, hogy abból lenne, a' mint szokták közönségesen hívni, egy *clausa et tecla Corona*, fel-ékesítven azt bővebben is a' fellyebb meg-irt Szenteknek képeivel, a' magok nyelveken való Deákúl irt Deák nevezetekkel.

Ezek itt egyedül tsak azért említettnek ölzvességgel, hogy ennek a' mi drága szentséges Koronánknak közelebbről leendő szoross meg-viszálására Hazánkfiyai fel-serkentelsenek, és ha mi bizonyosabb dolgokat azon közben minden részre való hajlás nélkül az igazságnak szerzetétől vezéreltetek lévén mindnyájunk számára fel találhatvának, egy vége szakadna minden haszontalan izivódásoknak, mellyek ennek eredete, készítése, mikor, kitől, kinek, és ki által közinkbe lett küldettetése éránt még mind e' máj napig is közöttünk fenn forognak. — *W. I. O. D.*

N. Kálló 6-dik Jun. — A Magyar Kurirnak!

Nints szebb, nints kedvesebb dolog az egyenes szívűeknél, mint a' meg-esett dolgot igazán feltelenle: de e' részbe a' Kurir Kállai tudósítója, mellyél fogva az 589-dik Levelen a' Szabolts Vármegyei Restauratio le-irattatott, nagyot hibázott, mert nem tsak sok részbe tökéletlen tudósított; hanem a' szeretet, 's egyességre való serkengetés színe alatt, azt valósággal meg-fojtani igyekezett. Mert ugyan is

1.) Nem igaz az, hogy tsak egy V. Szólga Biróska sem maradt volna meg a' maga helyén, mert ha tsak a' V. Szólga-Birakat veszlük-is-fel, meg-maradt V. Szólga-Biró Szögyényi Ferentz a' Szék építéskor, de azután tette-le a' maga Hivatálát, meg-maradt V. Szólga-Biró Jármy Abrahám ugyan abba a' Járásba, melybe szolgált, meg-ma-Szunyoghy Adám V. Szólga-Birónak, éppen tsak hogy más Járásba tötetett által.

2.) Nem igaz az, hogy *Vajai Ibrányi Farkas* Ur a' Státusoknak nagyobb részei Votumával, első V. Ispánynak valóztatott volna; mert ámbár igaz az-is, hogy azon érdemes Urnak-is igen sok voxai voltak, de tsök ugyan tagadhatatlan az, hogy *Szathmáry Király* József Urnak sokkal több voxai volt, mellyet szembe tünöképpen észre lehetett venni; a' minthogy maga-is *Ibrányi Farkas* Ur ezt látván, mikor a' Vármegye Házának edgyik részébe öszve fereglett Rendei, a' nagyobb résznek voxai ellen az *Ibrányi* Ur valóztatását sok ideig erőszakoztatták volna, a' magára ment voxoknak a' *Szathmáry Király* Uréhoz való tsatlását több ízben is kijelentette, és a' Fő-Ispány Ur-is a' Vármegye Petsétyét *Szathmáry* Urnak által adta, de ezek semmivel sem gondolván, az önnön erőszakos lármájok által a' valóztatásnak további folytatását mind addig tartoztatták, míg maga *Ibrányi* Ur közikbe le nem ment, és őket le-nem tsendesítette; az mind azáltal igaz, hogy e' részbe éppen nem a' Vallásbéli tekintet volt a' tziel, mert ugy egyikre, mint a' másira különböző Vallásu Rendeinek a' voxaik mentek, hanem ezt a' hozszas lármát kell tulajdonítani egyedül a' személlyekhez vonzó különös indulatoknak, mellyeket annyira érdemelnek, hogy ha egyik valamellyik Vármegyénkbe nem volna, a' másik az emberi szeretet gyakorlásából származó most meg-özlött Kedvelséget, méltán tulajdonának tarthatná.

3.) Ezen Ns. Vármegye, annyival inkább ennek vidéke, vagy környéke, kinek tulajdoníthat az emberi

emberi nemzet közzül leg-többet a' szabadságnak ennyi időre való vissza térítésébe nehéz meg-határozni. Azt tudjuk, hogy a' Mennyei Kegyelem e' részbe leg-nagyobb Hatalmát ki mutatta, midőn az csak nem el-nyomtatott Igazságot, vagy a' Nemzetnek már el-tapodtatott Szabadságát minden fegyver tsördülés nélkül győzedelmeskedővé tette. Köszönhetjük azonban Vármegyénkre nézve, fent irt *Szathmáry Király* Josef Urnak azt, hogy a' közelebbi nyomoruságos, 's veszedelmes állapottyába Hazánknek, közöttünk vívelt V. Ispányságát úgy vilte, 's a' Kormányt úgy tartotta, hogy senki az egész Vármegyébe nem mondhattya azt, hogy valakin a' leg-keményebb parantsolatokra is erőszakot tett volna; hogy valakinek személlve iránt, a' Törvénnyel, és a' Nemzeti szabadsággal ellenkező dolgot követett volna-e; hogy valamiben a' Nemzet előtt esmeretes jó Hazasága meg-bélyegeztetett volna; köszönhetjük főképpen azt, hogy mióta a' Kegyelmes Istennek szeme Nemzetünkre fordult, annak velünk való meg-esmértetésében magát példafon vívelte; a' Vármegye Rendjeinek törekedéseket hathatoson elő mozdította, és semmit el nem mútatott, valamit csak egy olyan törésenn álló Hazasítól várni kellett. Szép dolog pedig a' mérfontot úgy tudni tartani, hogy az Erő-serpenyője akkor is, mikor leg-jobban meg-terheltetett, az engedelmesség serpenyőjét fel-ne billentse, hanem mindkettő a' tartó finórok mivóltához képest az egyenlőség állapottyához mérsékelve maradjon. — De valóba mind ezen, mind a' vidékbéli Vármegyéknek

nek Rendei ellen nagyot kellene véteni, ha a' Nemzet szabadságának helylyre állításában való munkálkodást, vagy különösön ezen V. István Urnak, vagy másnak akárkinek az egész Rendei felett tulajdonitanók; önnön magok ezek az Urak bizonyoson kárhoztatnának, ha a' Nemes Vármegye Státusit e' részbeli ditsőségektől meg-fosztván, a' köz munkálkodásnak, a' köz tanátskozásnak, 's a' köz buzgóságnak szüleményeit tsak egy vagy két emberének állittanók. — Nem fogyott-ki ezen részéből az Országnek ugy a' jó sziv, hogy a' jó Hazafiuságra természettel belénk gyökeredzett vágyakodást el-felejtván, a' Haza hívségére tsupán tsak példa által vonattatnánk; esmerjük születésünket, tudjuk köteletségünket, betsüljük Nemzetünket, szerettyük e' Hazába élő szerelmeseinket; azért is koha sem kimélttük, nem-is kiméllyük, Jussainkba való meg-maradásunkért, 's Hazánk óltalmaért tehetségünket, vérünket, 's életünket.

4.) Sérelmes az, a' mit tovább mond a' Káljai tudósító, hogy ezen Vármegyébe az egyenlőség-re nem nagy vigyázat volt azért, hogy 48 személyből álló Tisztek között, tsak 13 Katholicust engedett a' Református Státus bé-iktatni, többi mind Protestáns lévén. De ugy láttzik, hogy a' tudósító sokképpen el-hibázta e' részbe-is a' dolgot, mert itt a' Cancellistákkal edgyütt nem 48, hanem 52 Tisztek vagynak, kik öten lévén, azzal sem mentheti magát a' tudósító, hogy ezeket a' Tisztek számából ki-akarta volna hagyni, mert ugy megint nem telik-ki a' 48 szám. Továbbá Eskütt Rátz

'Sig.

'Sigmondot Reformátusnak teszi, talán csak azért, hogy a' Katholikusok számának kevelítésével, a tzellyába vett gyűlölséget nevellésse, holott ez Katholikus. Azután azt állítja, hogy a' Commissariusok között, csak egy lints Katholikus, pedig a' sem igaz. A' sem igaz, hogy csak 13-mon vannak a' Katholikusok közzül Tifztségbe, mert valósággal 17-en vannak, és így az egésznek egy huján éppen harmada Katholikus. Ha pedig ide vesztük a' Doktorokat, 's Feltserket, kik-is az edgyik Doktoron kívül mind Katholikusok, a' fent irt Szék-építésnek le írása, nem fogja éppen olyan tetemesen szembe tűnő egyenetlenségét mutatni a' valálóknek, mint a' Kurir tudósítója tzelozta.

5.) Hibásabban, és tetemesebben sérti a' felebaráti, 's igaz Hazafui Szeretetet, és mindenkör ugyan, de kivált most az egész Hazába meg-kivántató egyetséget azzal az egész Magyar Protestánsokra nézve, hogy azoknak vallását ennek előtte Tollerátának mondja; holott az a' Bétsi 1606-dik eiztendei békelességnek kötése után bevett, vagy törvényesen meg-állapított, és minden Hazafui julsokra nézve egyenlő szabadságú volt a' Katholica vallással, ha szinte azt, az ilyen Szeretetlen indulatú, magok emberi, felebaráti, 's Hazafui kötelelségeket meg-felejtteni szokott némely emberek, mint a' Kállai tudósító, némely lérelmes, és a' Protestánsokba az egész ország fundamentomos, és farkalatos julsait, 's szabadságít sértő parantsolatok, 's Rendelések ágazatiból, 's tzikellyeiből örömett Tollerátává mint a' 'Sidó vallást kivánták volna-is.

6.) Hibázik a' tudósító abba is, hogy az általa mondott 13. Katholikuskoknak Hivatalba való iktatófokat úgy felli-le, mintha a' Protestánsok azt alig hagyták, vagy engedték volna; mert veszen számot magáival a' ki jelen volt, ha nem igaz-é az? hogy egy farkalatos Hivatalra a' sem várattatott, hogy a' Candidátusok el-olvastassanak, hanem mihelyt az első Katholikus Candidátusnak neve fel-olvasatott, azonnal egy rész réá kiáltván, addig nem engedie a' több Candidátusokat el-olvasatni, míg az a' székbe nem ült, a' kit maga akart, a' nagyobb rész pedig azután, mikor a' több Candidátusok nevei is fel-olvasattak, hijába voxolt másra, mert csak ott maradt a' ki a' széket bé-ültte. Nem igaz-é az, hogy mikor már egy bizonyos Hivatalra egy Református személy, ki közelebb is azt a' Hivatalt viselte közönségesen el-válofztatott, egy valakinek a' Katholikuskok közzül eszébe jutván, hogy Katholikus embert kellene arra a' Hivatalra tenni, az elébbi valófztás meg-változott, és helyébe Katholikus személy tétetvén, az elébb el-válofztatott Református alája tétetett.

Ezek ugyan talám kedvetlen ki-világosítások, de sokkal kedvetlenebb azt hallani, a' mi soha szélba sem volt, mint azt a' mi valósággal meg-esett. —

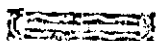
7.) Valamint az eddig valókból világos az, hogy a' Protestánsok részéről a' Szék-építésbe semmi erőszakoztatás nem esett, úgy ezekre nézve tökéletlen állítás az, hogy nem a' személyek alkalmas voltára, hanem a' vallásra volt a' vigyázat, mert

mert csak igaz az, hogy a' kik a' Proteftánfok közül nagyobb Hivatalokba vagynak, azok rész-fizert azt, rész-fizert nagyobb Hivatalokat már ez előtt-is próbáltak, és azokról soha sem bizonyíthatya azt meg a' mondott tudósító, hogy valaha Hivatalokba való restelkedésekről, vagy alkalmatlanságokról megjegyeztettek volna; ha hát akkor a' kalmatosok voltak, nem lehet fel-tenni, hogy mámost a' Hivatalba való ujjabb bé-lépésekkel alkalmatlanokká lettek volna. De így teszen az, a' tsalárd színel akar valamit le-festeni, valamit tselekedett a' Kállai tudósító.

8.) Azt mondja ezen tudósító, hogy ebbe a' Vármegyébe csak valamivel vagynak felefebben a' Proteftánfok a' Katholikuskoknál. De úgy látszik, hogy ez az ember vagy nem ismeri a' Vármegyének belső minémiségét, vagy ha ismeri, éppen a' tzejja, hogy az igazat másképpen adja elől mint van. Mert ugyan-is igaz az, hogy ebbe a' Vármegyébe a' Proteftánfok 3/4 arányban fellyül 5-ezernél-félszázalékosan vagynak; úgy hogy a' Katholikuskok és Görög vallásúak együtt harmadát a' lakófoknak nem teszik. Ofztán nézze-meg akárki a' Candidátok számát, meg fogja tapasztalni, hogy a' Katholikuskok között, talám fele a' Vármegyébe alkalmas személyek között ki-nem maradván 45 Proteftánfok között pedig 89 személy jött-bé a' Candidátioba. Vallyon nem jele-é ez annak, hogy Proteftánfok nem csak valamivel vagynak többé a' Katholikuskoknál? Nem jele-é annak-is, hogy valamint a' Candidátioba, úgy a' válofztásba semmi vallásra való tekintet nem volt.

Kassa 25-dik Jun. — Nemes Sáros Vármegyének Zászló-allya a' Sz. Koronának őrizésére öfzve gyült Eperjesen Sz. János havának 20. napján az említett Vármegyének háza előtt, kiknek Fő Kormányozója Méltóságos Báró *Falótsay*. Kapitánnya Tek. *Kapi* Josef Ur, ki annak előtte az Eperjesi Districtuális Táblának érdemes Igazgatója vala. Fő Hadnagyjai pedig *T. Oholitsányi* János, és *Berezvitz* János Urak. All-Hadnagyjai: *Péchy* Sándor, és *Roskoványi* Miklos Urak. Auditori hivatalt visel *T. Desseiffi*. Adjutánti köteleltségben vannak *T. Péchy* Josef a' Fő-Kormányozó részére rendelve, és *Sirmay* Josef Ur a' Kapitánynak segittségére. Hadi Káplánya a' Ns. Bandériumnak Tiszteendő *P. Klohammer* Ferentz Piárista, ki *Kis-Szebenbe* a' szelidebb Tudományoknak első Tanítója. Mind öfzve 40 számláltának, ezek előtt ékes, és fontos beszédet tartott Tek. *Szulovszky* Sándor Ur ezen Nemes Vármegyének második Vice-Ispánnya, mellyet el-végezván, a' Zászlót ki-adá a' Fő-Kormányozónak; annakutánna négy szegletes rendbe állván a' Hitet le-tették, hogy a' N. Vármegyének rendeléseit híven be-fogják tölteni; nem különben rövid, de szép beszédet folytatott az Hadi Káplány Ur is. Ennekutánna el-öszolván a' számos néppel vígan töltötték az egész napot. Más napra kelvén útnak adták magokat, és *Lemes* nevzetű faluba érkeztek; következő nap Kálsára reggeli 8 óra tájba, kiknek látására ki-tódúlt minden féle Rend, de fő-képpen a' Fő-Kormányozóra süggesztették szemeket, kiknek tsákóján látztatott igaz gyöngyökkel,

kel, mellyek között fok drága nagy kövek is valónak, ki-rakva a' Magyar Korona; és az Országunk Tzimere, ez 42-ezerre betsüllytetett; ruhája pedig, és lova, azon lévő készületekkel 10-ezerre. Ezen Nagy Bajnoknak ezült buzogány vala kezében, mentéje fetét kék arany gazdag készülettel, hamuszín bárány bőrrel, nadrága a' mentének színével meg-edgyezett, ezt ékesítette a' veres pülder, a' arany palzománt, és rojt, lájblija veres, mellyet az arany gazdagította, tsizmája sárga arany farkantyúkra, ezekben a' fok igaz gyöngy fémlett; ily szivű köntöse vala a' többieknek is, kik a' felső kaputól az alsóig menvén, hogy a' nép szeméit tovább huzlálhassa, ismét felmentek a' Kommandáns házáig, a' hol a' Fő-Kormányozónak szállása vala, itt a' Ns. Bandériumat ékes beszéddel fogadta Tek. Puchy Ur N. Abauj Vármegyének málodik V. Ifpánnya. Ezekhez tartozandók még az Orvos, 2 Trombitás, a' lovas legények; tsak Méltóságos B. Palótzainak 13 paripáji valának szebb, meg-szebb készületekkel, még a' kenyecek is ezüstök, három pár pedig keménnyen meg-vóltak aranyazva. Ezen válogatott Nemes Ifjúság két napot töltött közöttünk, első nap tántz tartatott a' Kávé-házban; más nap a' *Lafon* kertébe illumináazio, ezt követte ismét a' tántz, más nap három órakor reggel az el-menetel.

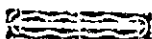

B E T S.

Tegnap vala az a' nagy Nap, az *Urak* Nagy Napja, mellyen a' minden országok' Urának, az Ausíriai Házhöz tartozó országok' nagy Ura II-dik *Leopold*-is, egész Királyi Familiájával edgyütt fejet hajtván, *Bétsnek* zöld füvel bé-terített 's deszkával bé-rakatott uttzájin, két nagyobbik Hertzeg Fijaitól 's a' leg-nagyobb Minisíerektől kifirtetve, igen alázatos és Sz. *Protzeszfiot* jára.

Ezen *Protzeszfió* kezdődött 4 óraker, 's tartott 12 óráig; ugy mindazonáltal, hogy a' Várofi Czéhbéliek, kik közzül elsők voltak az Átsok, Kö-mivesek, Ház-fedők, Afztalosok 's a' t. (mind együtt 47 Czéhok), mindenik Czéh külön külön Zálzlóval, ezen Sz. dolgot 9 óráig el végezték. Ekkor következtek az Arva-gyermekek, a' külömbb külömbb-féle Papi-Rend, a' Várofi Regimentnek főbb Tíztyei, a' Várofi Tanáts, 's a' t. a' Szent *István* és *Mária Theresia* Rendjebéli kisebb és nagyobb Keresztes Urak, és a' Kánonok (Káptalanbéli Urak) az Univerítás' négy Facultásbéli Dékányával 's Rectorával edgyütt. Ezek után vitte Kárdinális *Migazzi* Ur ő Eminentziája az Illeni Szenttséget egy igen nagy drágaságú Kárpit-ég alatt, mellyet követett ő Felsege II-dik *Leopold*, jobb felől Hertzeg *Kamnitz*, bal felől pedig Báró *Laudoutól* kifirtetve; ezeknek nyomában ment a' két nagyobbik Hertzeg, a' Római Pápa Nuntziusa, a' Minisíerek és Titoknokok, Kamarás Urak 's a' t. kiket követett az egész N. M. K. Test-örző Sereg parádé köntösbe fel-öltözve ló-háton; ezeket kifirtetve egy Kamandó gyalog katonaság musíka szóval.

Az indulás volt a' Sz. *István* Templomából a' *Gráben* nevü Piatz felé, az hol az első Evangelium tartatott; innen volt a' menetel a' Sz. *Mihály* piatzára; itt olvastatott a' második Evangelium; ez után takarodott az egész pompa az Urak' uttzáján (*Herren gasse*) végig az harmadik Evangelium'

olvastatása' helyére az Hof nevü piatzra; az utolsó Evangelium pedig olvastatott az ugy nevezett magass piatzon, az honnan a' Szentség a' Szent *István* Templomába visszta kiferítettven, ki-ki tsendes lelki esmérettel maga házához visszta-tért.

A' Sz. Evangelium olvastatásának alkalmas-ságával tiszteletet tettek: a' *Gráben* nevü piatzon a' Királyi valóságos katonák; a' Sz. *Mihály* piatzon a' Városi Regimentből való Eröss-lövök; az Hof nevü piatzon a' Városi Regiment' Pattantyusai; a' magass piatzon pedig a' Városi Regimentnek alsóbb Tiszttyei.

A' Királyi Familiából, a' Nagy *Leopoldon*, és a' két nagyobb Hertzegeken kívül, a' többi ezea Sz. Czérémonián nem jelenhettek külömben meg; hanem ennek szép folyását, mellyet (az egy tá- szigáldóást ki-vévén) a' szép rend-tartás és a' sok féle drágaságoknak szemlélese igen kedvelsé tette- nek, a' Királyi lovagló és a' Németh nemzeti Já- ték néző Palotáknak a' Sz. *Mihály* piätzára néző ablakaiból méltoztattak végig nézni.

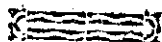
Itt a' Városi Regiment most egy jó számmal meg szaporittatott; de ezzel nem sok *Belgrádot* vé- szüink-meg; hanem nevezetesen tsak arra való, hogy mikor valami nagy Innep napon (mint most is), vagy pedig egyéb nevezetes alkalmas-sággal pa- rádét kell tenni. akkor Uniformissáikba fel-öltöz- hessenek, 's a' parádé' el-telése utánn mázokat az *Augartenben*, *Praterben*, és egyéb múltató helye-en mutogathassák. Most igen gyakran exerciroztat- nak, azért, hogy a' Nagy *Leopoldot* a' Koronáz- tatásról léjendő visszta-jöveletekor nagyobb tizte- lettel fogadhassák, mint mikor *Toskánából* Bátsbe- meg érkezett; mert akkor gyászoltak, most pedig örvendeni fognak.

Ö *Felsége* az ujj adó-fizetésnek módját Május- nak 5-dikén költ Kegyelmes Rendelése által Styria- ban is

ban is el-töltötte: még pedig olyan formálog, hogy a' kikre az esztendőnek első felében az ujj mód miatt nagyobb pórtzión esett vólt; mint az előtt, azok az esztendőnek második felében kevesebbet, a' kikre pedig kevesebb rendeltéett vólt; azok többet fognak fizetni: hogy a' szokott esztendei summa helyre állittassék. Orvegy Hertzeg *Battyányiné*nak született *Battyáni Gróf Aszszonynak*, mint a' Királynénál való fő Udvari Mellernének fizetése 6-ezer forint: szállása is az Udvarban vagyon. A' Királyné, Magyar öltözeteinek el-készítetőjévé 's igazgatónéjává; M. Gr. *Károlyi Antalné* Aszszony ő Excellentiáját válóftotta.

A' *Saxoniai* sereg 36-ezérre számláltatnak, kiknek élés házaik közel a' *Tsch*-országi szélekhez rakatnak. Ezek ugyan Neutrálisok, de csak addig míg láttyák, hogy a' Prusszus sereg igen közel nem nyúlnék hozzájuk: úgy láttyik, hogy inkább szittanak hozzáuk, mint a' Prusszushoz: kétségkívül keményebben pusztított a' 7 esztendő s háborúban közöttök a' Prusszus mint az *Auszriai* katoná. Azt bizonyosan erősítik, hogy *Antal Ferdor* Hertzeg, feleségével *Mária Theresia* Józsefával; Felső Leópd és *Leopoldné* látogatására Bétsbe fognának jönni nem sokára: a' Neápoli Király és Királyné pedig, Septemfer-felé fog el-jöni:

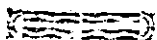
A' *Lüttikiek* a' tulsó *Rényfi* moslani Német Igazgató-Széktől újjantoni meg Intettenek, az ő törvényes Fejedelmeknek tartozó engedelmeskedésre: azonban a' *Meszyk*nél Sautzok között fekvő békéltető sereg is parantsolatot kaptanak, mely szerint, ha amazok nem engedelmeskednének, haladék nélkül ellenük bejebb indullyanak. A' *Lüttikiek* megértvén a' dolgot magokat *Tongernél* bé láutzolták, és a' *Brabantziai* katonákat, mint már Frigyeiseiket segítségül várják. Az igaznak is tartatik lenni, hogy *Vanderer*ot *Lüttiké* járván; magát a' *Brabantziai*ak névében kötelezte arra, hogy segítséget fog küldeni

de úgy láttzik, hogy bajosan állhat szónak; mert a' múlt hónapnak 16-dikától fogva erősebben elvagnak foglalva, az Auszriai seregektől, a' Pátrioták, mintsem hogy másnak segítségét adhassanak. Az ő Fő-Vezérek *Schönfeld* a' múlt hónapnak közepe táján élzre vévén, hogy az *Auszriaiak Luxemburg* körül szaporodnának, ő is a' ízeleken fekvő seregeit, az hol szükségelebbnek gondolta, Regementenként kezdette szaporittani. Már 16-dik és 17-dik kezdettének a' szélső vigyázók egymás ellen lövöldözni; de még minden sérelem nélkül: hanem 18-dikán a' múlt hónapnak, *Luxemburnak Marche* nevű vidéketskéjében, a' *Luxemburgha* menő Ország-útja mellett, keménnyen kezdvén a' Pátrioták a' miénkire ágyuzni, parantsolatot véve Májor *Fogelsang*, hogy a' *Klerfjé* Regementtyének 1 Batalionnyával és 2 ágyukkal magát bizonyos dombra felhelyheztetvén a' Pátrioták mozdulásaira vigyázna. A *Májor* azt meg tselekedvén, az ellenségtől körül vétetett. Tsak ugyan a' Pátrioták viszfza verettének, kiket a' Májor egy darabig üzvén, egy néhány faluikat, azokban sok *Lovaniumi* Sereket, Frantz pálinkájokat, és bé-főzatott hús béli eledeleiket elfoglalta. Ugyan ekkor ők *Námurda*-is meg verettének. Midőn az ő sebeseik egész szekerekkel vitettének volna bé *Námurda*, a' nép meg-mérgelődvén annak látásán, azoknak házait kezdette égetni és pusztítani, a' kik a' párt-ütésnek nem jóvallói. *Gener. Arbergnek* közel lévő *Kastélyára* 3 százan réá menvén, feleségestől együtt, ki-akkor egy gyenge beteg ágyas *Aszfzony* vala, és a' dolgot halván, egy néhányszor el-ájult, *Námurba* fogságra vitték. — Májusnak 23-dikát u. m. *Pünköfjé* első napját, a' legujjabb hírek-szerint, azzal inneplette meg *Gen. Schönfeld*, hogy akkor ujra egész erejét három-felöll meg indítván, az Auszriaiakat 3 felöll támogta meg. Még a' dolog egész ki menetele iránt nem érkezett hír: annyit bizonyosnak irnak, hogy mind 3 felöll a' Pátrioták meg-verettének, sok ágyuikat el-vesztették, és el-izaladtanak.

Már most, a' *Timok* vize mellől Májusnak 19-dikén költ tudósítások szerint bizonyos az, hogy a' Gr. *Klerfétől Viddinnek* ostromlása iránt tétetett rendelések, és a' mi *Sergeinknek* 's hadi-készületeinknek ezen a' vizen által menetele, más időkre el-halasztattanak. Előbb, midőn már a' *Klerfé Serge* szinte az által menetelen forgolódnék, olyan parantsolattya érkezett H. *Koburnak* hozzá, hogy az által menetel, tovább való parantsolattyaig a' *Hertzegnek* halasztásék: de 17 dikén Májusnak második Kurirja *Hertzeg Koburnak*, a' *Viddinnek* ostromlásáraivaló készületeket, egyenesen és egészen félbe szakasztotta. De ugyan ekkor világosságra jött egyzersmind az is, hogy ezen készületeknek félben szakadását, nem a' békeiségnek munkája okozta hanem az *Hertzegnek* valamelly másuvá néző tzellya. *Generál Lauer* parantsolatot vett, hogy innen a' *Klerfé* *Sergétől* Oláh országba mennyen által a' *Koburgéhoz*, és *Gyurtsovna* ostromlását, az *Inzsinér* *Sereg* részéről igazgassa. Még 4 *Inzsinér* *Tifz*tek vélel edgyütt által mennek; a' többek pedig, a' *Timok* mellől *Orfovába* tovább való rendelésig, visszja jönnek: ugy a' *Vár* ostromló készületek is *Kládovához* visszja takarittattnak. Az olyan dolgok, mellyek a' *Regementeknél* szükségesek, tovább is a' *Brákovai* tábor helyen fognak a' katonákkal edgyütt maradni; ki-vévén 5 vagy 6 *Batalion* gyalogokat, és vagy 3 *Svadron* lovalokat, kik hasonlóképpen a' *Dunán* *Oldh*-országba által menvén, az *Olt* vize mellett *Tifsa* és *Uda* körül fekvő *Erdélyi* *Regementekkel* magokat ölzve foglalván, a'

Gyur.

Gyurtsorot olíromló Koburg Sergének fognak, ha meg-kivántatik, segítségül meg-jelenni. -- Nem ré-
giben Kalésfátnál a' Törökök között, és részünkről
a' Beltsiozó Regimentből és az Arnauták közül ké-
zonyos sergetske között egy kitsid öszve-tsapás es-
vén, a' miénkek valami 30-at magok között el-
vesztettének.

Havdth-ország 20-dik Máj. A' Szluini Rege-
mentnek szélében ismét bé-ütöttek egy Lahherátz
nevü falura, 12-dikén Májusnak, a' Törökök, mel-
lyet meg-gyujtván, 4 férfiakat, 1 Afzszony-em-
bert és egy léánykát magokkal el-raboltanak, és
előbb, hogy sem részünkről segítség érkezett vol-
pa, velek együtt visszafazaladtanak.

Lembergől ujjantone azt írják 22-dikén a' múlt
hónapnak, hogy az éjjeli és nappali vigyázás ot-
tan, valamint benn a' Városban, ugy a' külső vá-
rosokban is nagyobb, mint közönségesen szokot
lenni. A' Politziás katonák között többen mint
százan, a' rendes katonák között is 4 százan jár-
nak széllyel élyyel nappal töltötti fegyverrel, a'
vigyázók. Leg-kifsebb zabolátlan tselekedet is na-
gyon szem ügyre vétetik. Sokan töltik Lembergben
az idejket, tovább mint kellene, valamint a' Leng-
yel Köz-társaságból, ugy Gallitziából is, mint
főbb, mind pedig alátsonabb rendü Lengyel Ura-
ságok. Ugyan csak még eddig nem tudjuk, mi o-
kozza az ott való nagy vigyázatot. Bizonyos
Kzévuski nevü Grófról bezzéllenek, sőt Ujjság-le-
vélben is írnak rolla, hogy valamelly Krakkov vá-
rában nyomtattatott írása által, még az ártatlan
Val.

Vallást is eszközül vette volna fel, hogy az indulatokat Gallitziában, egy közönséges vér-ontásra gerjeszthetné. Mások ezen írás szerzőjének, egy *Barátot* állittanak ienni. — Ugyan ezen tudósítás szerint, Gallitziába nem nyóltz, mint eddig hallott, hanem sokkal több ezerből álló *Orosz Sereg* fog bé-szállani: miathogy ugy láttatnak kívánni a' környül-állások, hogy a' mi magunk *Sergeinek* magokat nagy részint *Vilitzka*'s fellyebb *Krakkov* felé kellett vonni: *Moldovában* pedig, csak kevés *Orosz katonák* fognak maradni.

Külső-országai Ujjságok.

A' *Svédek* és *Oroszok* között való véres ütközetek, valamint *Aprilisben*, ugy a' közelebb múlt hónapban is majd szüntelen folytanak. *Stokholmból* azt írják *Májusnak* 14-dikén, hogy *Orosz Generál Rautensfeld*, 5 dikre virradó éjtzakán *Pertumakában*, *Svéd Gen. Májorra Stedingre*, 4-ezerez magával réá ütven, 4 óráig igen vakmerően puszították egymást: akkor az *Oroszok* magokat valami fél mért-földnyire visszavonták, kik közül a' *Svédek* 25 köz-embert egy *Tiszt*tel együtt el fogtanak. A' *Svédeknek* el esett 2 *Tiszttyek*, 5 pedig meg-sebelsített: az ő el-esett és meg-sebelsedett köz embereiknek száma pedig 111-re ment. — Ugyan ezen éjtzaka az *Oroszok* az *Anjalai* hidon által menven, a' *Svédeknek* föld töltéseket körülvették, *Svédenhjelm* nevű *Oberstereket* fogságra tették, *Májor Báró Blombergnek* mind két lábait egy ágyu gollyóbífsal el-hordatták: ezen dolgok 's több
 illye.

ilyenek azt tselekedték, hogy a' Svédeknek magokat vizsgálta kellett húzni, mellynek alkalmosságával még egy Májorjok ismét el lövetett. — Ez meg-esvén tsak hamar az után el-érkeztenek két Svéd Generálok *Hamilton* és *Pláten*: de az ellenség már a' vizen ismét! keresztiül ment és *Orosz* Generál *Schultz* is 2-ezer alatta valóit vizsgálta húzta vólt. — Már most az *Orosz* Sereg egész erővel *Elime*-felé takarodik a' Svédeknek elés-házaik ellen, mellyeknek oltalmazására ezek is nagy erővel gyűlnek öszve, *Pollet*, *Pauli*, *Pláten*, *Hamilton*'s több más nagy Generállyaik' vezérlése alatt. Könnyen meg-eshetik, hogy az *Oroszok* és *Svédok* között iten közönséges ütközetre kerül a' dolog. De az egész körül-állásokból ugy tettezik, hogy *Finnia*ban nem állanak a' Svédok leg-jobban: nagyon el-mérgesedtek ellenek az *Oroszok*. Annyira láttatik a' dolog mentnek lenni, hogy lehetetlen már a' *Pruszusznak* tovább halgatni: mozdítani kell már néki is valamit; kiváltképpen ha tsak ugyan igaz tanál lenni, hogy a' *Spanyol* tellyes igyekezettel azonn vagyon, hogy *Anglus* hajós seregnek dolgot adjon. A' *Svéd* ilyen formán nem fog a' *Baltikum* tengeren *Anglus* hajóktól segittetni; az *Orosz* hajós sereg pedig az idén még erősebbnek mondatik lenni, mint tavaly vólt, 's már ki-fzállott a' tengerre, vagy minden órán ki-fog evezni. Az elsőt abból lehet gyanítatni, hogy a' Svétziai Király Májusnak 6-dikán, szározon való seregét oda hagyván, a' tengerre ment, és egyik hajós seregének igazgatását maga által vette.

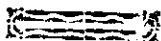
A' *Bars* Vármegyei Székujjítás' alkalmatossá-
gával, minek-előtte a' Vármegye gyűlése a' Tisztek
választásához fogott volna, elejekben terjesztette e-
zen N. Vármegye' nagy érdemű Fő-Ispánnya Gróf
Brunszvik Antal Ur ő Excellenziaja a' Státusok-
nak: hogy a' mostani környül-állások között olyan
férjfiak kívántatnak a' gátra, a' kik magok hivata-
loknak mindenkben meg-felelni nem tsak tudnak,
hanem valósággal akarnak-is; e' szerint azért szük-
séges a' Tiszt-választásban minden különös tekinte-
tet félre-tenni, és egyedül tsak az Hazának jóvát
's boldogságát tzelül venni. Minekutánna ő Excel-
lenciaja maga beszédét el-végezte volna, által-adá
ő Excellenziajának, ezen Ns. Vármegyének eddig
völt Ord. V. Ispánnya Sz. *Iványi* János Ur a' Vár-
megye' régi petsétyét, és az *Arkivunnak* költsait,
maga hivatalát le-tévé, hibáiról engedelmet kére,
és örvendező szókkal mondá: *Ellyen a' törvényes*
Fő-Ispány! Ellyenek a' Státusok!

Ezek után kezdődék a' Szék-ujjítás. Leg-el-
sőbbben is nevezé a' Fő-Ispány Ur ő Excellenzia-
ja Ordinárius Notáriusnak *Endrödy* Ferentz Urat;
első V. Notáriusnak *Ambró* Károly Urat, máodik-
nak *Motefitzky* Pál Urat; Tiszteletből szolgáló V.
Notáriusoknak pedig *Korofsy* György, *Tarnatzy* Ká-
róly és *Simonyi* Diénes Urakat. — Azután válasz-
tattak a' több Tiszt Urak; ugy mint: Ord. V. Is-
pánynak Sz. *Iványi* János Ur; Második V. Ispánynak
Simonyi Simeon Ur; Generális Perceptornak *Sán-*
dor Josef Ur; Archiváriusnak Sz. *Iványi* Mihály Ur;
Ord. Fiscálisnak *Vellez* László Ur; V. Fiscálisnak
Névery

Névery Josef Ur, Tiszteletből szolgáló Fiscálisoknak Gódl István és Erőss Márton Urak. — A' Felső Kerületben Ord. Szólga-Birónak Majtkényi Bálint Ur; első V. Szólga-Birónak Kvoßsay Gábor, másodiknak Simonyi Donát, harmadiknak pedig Pálfy Mihály Urak. — Esküdteknek: Bélay Mihály, Simonyi Flor. és Brogyáni István Urak; Pártikuláris Perceptoroknak: Simonyi Ignácz és Brogyáni Josef Urak. — A' Lévai Kerületben Ord. Szólga-Biráknak: Litafy Thaddéus, és Dombay András Urak; V. Szólga-Birónak Csepreghy Péter Ur; — Esküdteknek: Pállya János, Kapu László, Tóth Elek és Rudnyánszky Antal Urak; Párticuláris Perceptoroknak Galos Gábor Ur. — A' Kis-Tapoltsai Kerületben Ord. Szólga-Birónak Rudnyánszky László Ur; V. Szólga-Biráknak: Nagy Mihály és Lepovnitzky Imre Urak; — Esküdteknek: Turánszky Elek, Jancsovith Ignácz, Gáspár Ferentz és Hidreghy Mihály Urak; Párticuláris Perceptoroknak Litvay Mátyás Ur. A' Verebéli Kerületben Ord. Szólga-Birónak Bentsik Ferentz Ur; V. Szólga-Biráknak: Soos Mihály és Tajnay Leopold Urak; Esküdteknek: Kováts Antal, Sütő János, Lúley Oswald, és Benkovits-Lukáts Urak; Particuláris Perceptoroknak: Parkas László Ur. — Végre nevezetelének a' Fő-Ispány Ur ő Excellentiája által mindenik Kerületbe még egy néhány tiszteletből szolgáló Esküdtek, és a' Vármegye' Törvényes-Táblájára több Afsefsorok.

A' N. Somogy Vármegyében ebben az Esztendőben Májusnak 14 dikén tartatott Restaurátoria Szek
ak

alkalmatosságával, vdlasztott Tiszteknek neveik. —
 Ord. V. Ispányságba Gál László Consil. Ur, meg-
 hagyatott, Katholicus. — Substitutus V. Ispány:
 Gyulai Gál Kristof Ur meg-hagyatott Kath. — Fő
 Notárius: Hegedüs Ferentz Ur meg-hagyatott, Kath.
 1-ső V. Notárius: Dótzsi János ujjonnan tététt,
 Kath. 2-dik V. Ispány: Arvay György ujjonnan
 tététt, Kath. Generális Perceptor: Nádasdi Sár-
 kőzi István meg-hagyatott, Refor. — Fő-Birák a
 Kanisai Kerületbe: Szűts László meg-hagyatott,
 Kath. — Kaposi Kerületbe: Illés Ferentz Ur meg-
 hagyatott, Kath. — Igali Kerületbe: Szalá Lövői
 Csapodi Gábor Ur meg hagyatott, Kath. — Szi-
 getvári Kerületbe: Nedetzky Rudolf Ur meg-hagya-
 tott, Kath. — Ujjonnan szakasztott Baboltsay Ke-
 rületben: Gombay András Ur ujjonnan tététt Ref.
 — V. Birák: Kanisay Kerületben: Kováts Jozef,
 meg hagyatott, Kath. — Kajdócsy Antal ujjonnan
 tététt, Kath. — Kaposi Kerületben: Vörös István
 meg hagyatott Kath. Vassits Antal ujjonnan tété-
 tett, Kath. — Igali Kerületben: Hunkár László
 meg-hagyatott, Kath. Spisits István, ujjonnan té-
 tetett Kath. — Szigeti Kerületben: Ságbi Mihály
 meg-hagyatott, Kath. Gál János ujjonnan tététt
 Ref. — Babolts: Hodosi János meg-hagyatott Ref.
 Tanyi László meg hagyatott, Kath. — Ord. Fis-
 cális: Szent Györgvi Armpruszter Imre meg-hagya-
 tott, Kath. — V. Fiscális: Nagy Jozef meg-hagya-
 tott Evang. — Esküttek: Tulmon Dániel: Evang.
 Kis Ferentz Kath. Vörös Sándor Kath. Somogyi
 Sándor Kath. Somogyi György Kath. Babits Dan.
 Kath. Spisits Sándor Kath. Bursenyi István Evang.
 Ifju Arvay Jozef Kath. Szmodits Mihály Kath. —
 Exactor: Idősb Hunkár László Kath. — Kerület-
 béli Perceptorok: Nagy. János, Németh István,
 Borda Antal, és Somogyi Utak meg-hagvattak —
 Idősb Arvay Jozef ujjonnan tététt, mind Kathol.
 — Alsősorokká lettek: Báró Révay Jozef, Báró
 Májchényi János, Báró Lengyel Gáspár, Septenvi-
 rálissa: Jankovits János Ur ő Nagysága, T. Nagy
 Ferentz.

Ferentz Veszprimi Kánonok Ur. És, Lengyel Imre, Kajdosi Antal, Petrovsky 'Sigmund, Zichy József, Boronkay József, Szegedi Mihály, Jankovits József, Somfity József, Csák József, Bésán Gábor, Jepszky Emmanuel, Horváth Ignác, Kortsáros József, Tulmon János, Szekér Benedek, Szulovszky Lajos, Novák 'Sigmund, Armpruzster Imre, Farkas László, Sárközi Ferentz és József, Tanyi 'Sigmund, Bajaki Baltasár, Mérey János, Idősebb Hunkár László, Somogyi János Urak. — Diétai Ablegátusok: T. Boronkay József és Inkey Károly, Urak.

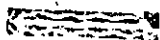
Egy Gombos-tő Szúrásról.

Egy Kis-Afzszonyt, kinél bajos kedvet lenni,
 Szerentsém volt nem rég nekem-is tisztelni.
 De midőn Gondjaim a' Bánat terhének —
 Súljától, ujjulást ekkor se nyernének; *Csuj*
 A' Kis-Afzszony, kinek széke mellett ültem,
 Látván hogy a' Búban mintegy el-merültem.
 Ki húz egy Gombos-tőt onnan, hol a' Meje —
 Völgyét, el-fedező Gyóltsoknak vann helje,
 'S azzal úgy meg-szúrá véremet erembe,
 Hogy tsak alig alig fértem-el bőrembe.
 Kegyetlen Kis-Afzszony! kinek Gombos-tője
 Lett meg-némúlt Társa Gondja büntetője,
 Atkozott Gombos-tő! melynek dühös hegye —
 Mérgének, térdemen maradott a' Jegye,
 Melly kisebb vagy, hogy-sem mint egy Meje
 hajtott —
 Gyóltsból, vagy Seljemből formálhatnál ajtót,
 Ott, hol a' féltő zár arra felé nyilik,
 A' merre az arany alma virág nyilik.
 De jól vann, mert immár kezembe kerültél,

'S oda többször nem ülsz a' hol eddig ültél.
 Vagy talám ezt mondod, hogy te nem okoztad
 Sebecmet; 's véretem nem-is szomjuhoztad;
 Mert te mint lelketlen alkotmány, bár vérezsz,
 De semmit nem értesz, sőt még nem-is érepsz;
 Hanem a' Kis-Afzszony hibás: de Isteni —
 Léleknek, hogy képes kegyetlennek lenni;
 És annyival inkább bajos által látni,
 Mért kívánt térdemből ennyi vért botsátni;
 Hogy a' le-ülésre, egy nyájos tekintet —
 Altal, édesdeden önnön maga intett.
 Azért bár magammal akármilyen számat —
 Vessek, nem láthatom semmiben hibámat.
 No Kis-Afzszony! mert ha kedves nyájofságod —
 Közt-is, illy ki-tetfzö kegyetlen vadságod;
 Mikor meg-haragszol, hiszem hogy tő helyyett,
 Késsel vered által az ártatlan Mejjet. — — —
 Külömben mért gyötör e' Történet Gondja:
 Hiszem a' Kis-Afzszony maga majd meg-mondja
 Azt-is, ha az az én véremlen el-ázott —
 Mérges természetü Gombas-tő hibázott:
 Azt-is, ha magának tetfzett meg-próbálni,
 Hogy egy két tő-szúrásf ki-tudnéké álni?
 El-is megyek azért, és mindjárt meg-kérdem,
 Az el-múlt Vasárnap mért szúrta-meg Térdem.

V — I —

*Generál Fábrynak Tisztelendö Bertits Urhoz a' Pétsi
 Püspöki — megye egyik Papjához botsátott levele.
 Tisztelendö Szent Atyám, Kedves Földi Uram!
 A' nékem küldött szép Magyar Verseit Atyasá-
 godnak, minden tisztelettel vettem. E'béli rólham
 való*

való hazafiúi szives meg- emlékezését nem csak nagyra betsülöm; hanem igen szépen meg is köszönöm. A' nagy ditséreteket, mellyeket tsekély tselekede- teimről benne fel- jegyzeni tettett, kérem; ne c- rötelen személynemek, hanem egyedül csak annak, a' ki a' Seregek' Ura, és meg- foghatatlan kegyes Kormányozója, tulajdonítsa drága Földi Uram: Valóban mondhatom én is, kedves Hazámmal ed- gyütt, Atyaságod' szavait: *Órullyön Péts Városa, hogy olly tanúltt Embernek, mint Atyaságod, el- tet adott.* — Ezen ide rekefztett, a' Jásfy és Glidorai kevés nyereségemből össze gyűjtött tse- kély ajándékot, (*Ez, egy 50 forintus Bankó Tzedu- la volt.*) kérem, vegye T. Atyaságod olly kedve- sen, mint én szép Verseit olvastam, és emlékeztek meg arról ezentúl is Istenhez ajánlandó Könyörgé- seiben, a' ki magát itten alá írja — *Atyaságodnak — igaz köteles Szolgája — Fábry Gen. m. k.* — *Lugos 2. April.*

Felelete T. Bertits Fer. Urnak a' Generálhoz.

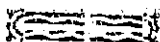
„*Kegyelmes Uram!* — A' közelébb érkezett Pöllán, ezen folyó hónapnak 13- dik napján vol- tem a' kegyelmes Urnak, olly igékkel; és ki- tejezésekkel betseskedő Levelét, mellyet csak egy Nemes és érzékeny Magyar Szív diktálhatott. Vá- lahányszor eszembe juttatom azon nagy le- tartását, azon méltatlan személynemhez való mély le- erefz- kedését, az Isteni Gond- vefeléshez ájtatos ragaszkó- dását: mind annyiszor bámulok, el- pirúlok, 's fel- buzdulok rajta! Már nem tsudálom, hogy az, a' ki ilyen erköltsökkel fel van fegyverkezve, olly tsudát

tsudát tehet az ellenségen. — Hát az én érdemetlen szolgálatomnak 50 forintokkal lett megjutalmaztatásának emlékezete, mitoda indulatot gerjeszt bennem? Alig találok szókat, annak megmagyarázására. Ez már sok, kegyelmes Uram! — — Én soha sem foghatom meg, miképpen adhattam arra leg-kifesebb okot is: holott tudom, hogy nincs semmi érdemem rá; — ugyan azért soha annyi lelkem nem lett volna, hogy azt el-mertem volna fogadni, ha saját érdememet tekintettem volna, nem pedig a' kegyelmes Urnak ingyen gazdálkodó Nagylelkűségét. Csak üres, és puszta Levele is a' kegyelmes Urnak olly jutalom lett volna, mellyet meg-nem érdemlettem, és alig bátorkodtam reményleni. Én még Mifés nem vagyok; Pünkösdkor fogom mondani az első Sz. Mifémét, mellyben, a' mint több a' Al-dozatimban is, hogy azontúl meg-emlékezni nem léfzek fekedékeny, fogadhatom; de hogy meg-betsülhetetlen jó szívűségét valaha-vissza fordithassam, szükség, hogy annak végbe vitelére elégte-
lennek, szükség végső lehelletemig adósnak esmér-jem magamat. Tetsék vélem, mint szolgájával, tellyes bizodalommal parantsolni; én azt fogom leg-nagvobb szerentsémnek tartani, ha a' mint el-ne-vezésemmel, ugy tselekedetemmel is meg-bizonyit-hatom, hogy vagyok — *Kegyelmes Földi Uramnak Tökélletes Szolgája — Bertits Ferentz.*

Tudósítások.

Házi-Allatokat orvosló *Fekesházy Gyögy Ur* világoftásra bocsátott egy hasznos Könyvet a' Mar-ha-dógról, annak okairól, és gyógyításáról Ma-gyar,

gyar, és Német nyelven, melyet a' Királyi Univerzitas Pefien jóvá hagyván, a' Felsőleges Hellytartótanáts az irant a' Nemes Vármegyékre kegyes parantsalattat küldeni, és annak meg-szerzését a' marháas gazdáknak jóvafolui méltoztatott: Mellyhez-képeit kinék kinék tudtára adatik, hogy azon Könyvet, és azon kívül a' Marha-dög ellen való hathatós orvolságot-is mindenkor kézzen találni lehet emlitett *Pekésházy* Urnál Peli Vároisában az Hatvani uttzában 557. Szám alatt a' Barátok Templomoldala iránnyában lévő lzegelet házban; ugy nem külömben a' *Serviták* Piattzán a' *Magyar Kurirnál*, vagy-is *Novelliflándl.* — A' köttetlen Könyvnek ára — 30 kr. — a' kötöttnek pedig — 36 kr.

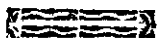
Kafán, Elinger János Könyv-nyomtatónak műhellyéből e' folyó hónapnak 18-dik napján, egy Magyar Játék jött-ki ezen Tzim alatt: Igaz-házi, egy Kegyes jó Atya. Múlattságos Játék öt Felvónásban. Szerzette *Simai Kristof* K. O. P. Ezen és Hazafi, az ez előtt ki-adott *Mesterséges Ravajság*, vagy *Váratlan Vendég*, nevezetü vig Játékairól már isméretesebb, hogy sem én annak ezen most ki-adott, és minden órán nap fényre jövő Játékait ditsérjem. Senki se sajnállya azért 20 krajtzárját érette ki-adni. Találtatik, *Pefien, Budán, ér Kafán*, a' Könyv-áros *Veigand* Urnak Bóltyában.

Jelentetik egy úttal, az Erdemes Hazafiaknak, hogy nagy Tudományú Profelsor *Verthes* Urnak, *Zrinyi Miklós* szomorú Játéka Magyarra fordítatott *Kafán*, és minden órán világra jön.

Bétsben a' Némák Könyv-nyomtató házokházi ki-jövő ditséretes Predikátzióknak már 3-dik Darabjek-is a' Sajtó alóll ki-szabadúlt, a' 4-dik pedig munkába vagon.

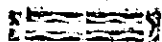
Költ Bétsben 4-dik Juniushan 1790.

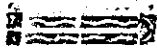
A Parokát fel-talált Majom Klimius — a' tallylgás
lóból Majom Tándts Urrá lett Kikidorán — egy
pénzért 's Kenyerért tántzaló Majomhoz az Ely-
séumban.

A' Böls Termézet a' szemeket nem hátra, ha-
nem előre teremtette — hól balra, hol job-
ra miért tekintgetz hát olly félelmesen hátra. —
Kedves Majom Atyámfia Kikidorán! 's hát ezt a'
fel-emelt Korbáttal hátam megett mulikáló Olofsz
nem látodé? Mikor ez engemet egy belől bé-szur-
kozott piros-tizmával az én születésem és szabad-
ságom földjén isalárdúl el-fogott — midőn ezen ke-
zén tartó porázra vett, olly alkú nélkül való kea-
telen kötésre léptem vele, hogy — a' mint ő mu-
likál ugy fogok tántzolni — szükség hát tekintget-
nem hátra; mert ha a' lépést el-találom hibázni
a' musika hangjára, jókat sujtának a' hátomra hú-
zott veres-pundrára; így keresem keayerem mind
ebédre; mind vatsorára. — Afrika vala az én züle-
tésem' helye — itt estem vala rábságba — innen ho-
zott vala-ki ezen kegyetlen engemet Európába, hól
majd minden nevezetesebb Tartományokat fel tánt-
zólván, az én Uramnak véghetetlen kintset gyűj-
töttem, mellyet ő mind a' maga Hazájába takari-
tott. — Tsudálatos természete volt az én Uram-
nak. Valahány Nemzet között jártunk — mind an-
nyi féle tántzot kellett tanulnam — mind anoyi-
féle köntösi szabátott tettemre: — Párisba sapopá-
val, Londonban nyiratt-hajjal; Amsterdamban paró-
kával, Konstantinápolyban turbánnal; Péterburgba
holszú szakállal; Bétsbött hajtáskával, Erdélyben
's Magyar-országban ki-pédrett bajuszszal kellett
tántzolnam; ugy hogy már végtére magom is azon
kételkedtem: vajon Frantzia; Olofsz; Német, An-
glus, Magyar, vagy Afrikai majom vagyoké? Pá-
risban magok a' Tántz-mesterek azon vetélkedte-
tek: vagyon-é ezem, vagy nints? Pétersburgban
meg.

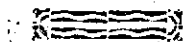

meg-esküdt egy Kozák Káplár, hogy 14 napus Reklutájánál bölisebb vagyok, Bétsben ditsérték a' hátaskámat, Konstantzinápolyban le-pökdőstek, Magyar és Erdély-országban volt jobb betsületem; mert itt az állatok között sok természetemhez hasonló természetűeket találtam.

Kikidorán. — Hány ezteideig útoztál Európában, és hogy vagynak ott most a' környüállások — mint hogy egyenesen érkezel onnan, befélély valami ujságot. — *Tántzos majom.*) — A' Török háboru musikájának leg-felsőbb hangra tekert tavallyi hurját már most úgy meg-erelztették, hogy e' már most Lengyel, Anglus, Pruszisus, vagy Svéd notát éppen nem hangzhat; tsak a' Spanyol, a' két Sicilliai, Sardiniai, Orosz és Auszriai tsendes notákra alkalmas. Az Auszriai Zászlók alatt fegyverkező vitézek minden mozgás nélkül helyben állanak; a' ki-mozdultak-is vizsiza tértenek — a' tsatákra alkalmatóságot nem szolgáltatnak; magokat oltalmazzák, de mást meg-sérteni parantsolatjuk ellen nagyon — sőt (ha egy lokot keringett, lokot látott és hallott tántzos majom szovának hitele lehet előtted) azt mérem mások után mondani, hogy a' Portával való békekség kötele már II-dik Leopold alatt annyira fanódott, hogy alig telnek-eltaddig két hónapok, míg ezt a' Bétsi Magyar Kurír' harlagó trombitájából fogod hallani. Mitsoda bordába, hogy és hány nyüfibe szövefsék ezen békekség — mint hogy ezen dolog sok melleseges Takátsok' titkos munkája, erről néked egy rövid eszü tántzos majom bizonyolt nem szolhat — de ezt eddig igaznak fogod minden óráni tapasztalni. Be bölts szándék ez! melly nagy Istenes ajándék lélsen ez Kedves Atyámfia *Kikidorán!* tsak abból is által-láthatod: már 3 ezteideiktől fogya mindég kevessebb, kevessebb áldást nyujtott a' szük kezü Termézet. Én most Erdélyből Magyar-orzfágot keresztül útoztam, és könyves szemekkel kellett szemlélnem, hogy a' szegény munkás Polgárok az ugyan azon földbe másodsor vetették a' Kukuru-
tát,

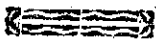

izát, 's még-is mind eddig az éjszónék nem léte miatt ki-nem költ; 's ha ki-költ is néhől, el-száradott — pedig itt a' föld népét e' szokván táplálni, midőn ez a' szántó-vetők reménységét megtsalja, éhség vagyoni — szükség uralkodik ezen áldott kisse Hazában. Búza sem termett; a' fű még ezután buvik ki a' földből; mélynek sok helyeken még gyökere-is ki-száradott. — Egész Erdélyben sem izénát, sem izalmát nem találhatsz — a' barmoknak csak velőtlen tsontjokat fedi bőrök — a' gyümölcst fák sok helyeken ki-száradtanak, ezeket a' hernyó és más nyavallya el-lepte — bik és tseré makk, sertés hizlalni, nem terem — szükség hát itt mind a' külső, mind a' belső tsendenség. Magyar-ország széliben, az *Er* mellyékin, és a' *Tisza* partya környéken vólt egy kisseg adakazóbbatska a' Természet; de itt már akkor, midőn a' ros virágzik, szárad a' töve — mit várhat a' nyomtató és tséplő munkás? — tsak szalmát, 's nem egyebet. Az országos vásár napján menny *Margitára* — nem kapsz egy falat húst a' Mészárszékekben — pénzel sem találz egy harapás szénát utazó barmaid' számára; hogy vizik ezek éhen az utazót bakáig érő homokban? — 160 n. forinton még tsak Kaja szarvú pár ökröt lehet venni — mivel szánt a' Paraszt? — egy pár esztendőts botjunak, mellyet hajdan 12 márválsal lehetett vásárlani, 60 forint az arra — hól hallottad ezt valaha! *Piliszen* egy portzio szénát tommoda bé-köthözt a' bostkörödba; hogy fog élni Pesten és Budán az Ország-gyűlésére öszve jött Rendekek véghetellen lová? — A' kenyér, bor, hús; és a' szállás ugyan még most sem Budán, sem Pesten nem drága; mert ki ki vitt valamit magával; azonban az Ország-is illő rendeléseket tett vala előre; és a' Státus ki-rendelt személyeinek szálalt rendelték; de ha ezen gyűlés sokáig tartana, mi lenne végre? alig lehet előre ki-gondolni. — Még most lehet egy Döbát 5 — 6 forinton Pesten és Budán a' külső Városokban egy hónapon ki-fogadni — lehet 5 krajzáron egy Gutsia fekete ká-

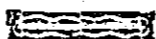

vét — fejért 6 — 7 krajtzáron inni — a' zöldség
nem drága — de nézd meg 2 hét múlva!

Tsudálkoznál kedves Atyámfia *Kikidórán!* eza
ide ölzve-gyült hadakazó Nemes Nemzet, ennek
arany és ezüst Köntösbe bé sereglett ifjuságai, Ban-
dériai, mely nemessen, mely tsendesen és atyafisá-
gosan viselik magokat. Nem hallanál egy veszeke-
dést — azt gondolnád, hogy mindenik Vármegye
Bandériája egy egy Frantzia Dámáktól nevelő Os-
kola. — Történt ugyan a' napokban, hogy midőn
egy Bandéria paradéban menne keresztül a' hidon,
egy Hadi Vezérnek üres hintójában tselédje ki nem
térven, sött a' Nemes Bandériát sértegető 's károm-
ló szókkal illetvén, alkalmasint meg kard-lapálták,
sőt elég-tételt kérvén ezen vakmerő gaz-emberre,
a' hadi-törvény 50 páltzákat ítélé neki, mellyek
után másnap meg-is hala, és ide az Elyseumba
költözék — de ennek is maga — nem a' Nemes
Bandéria az oka. — Hogy ezek a' Nemes Bandé-
riák magokat olly le-irhatatlan szépen viselik, azt
mondják lenni edgyik okának, hogy ezeknek Ve-
zéri többnyire mind a' leg okosabb — tanultabb és
mértékletesebb Gavallérok. Ezeknek igazgató leg-
főbb Vezérek az egész Országban Báró *Ortzi* Taná-
tsos Ur ő Excellentiája. Az Ugotsa Vármegyei
Bandériumnak fő Vezére Gróf *Teleki* József Ur ő
Nagysága; ki a' Pest Vármegyeieknek is Kapitán-
nya. Illyenek többnyire ezeknek Vezéri; és a' Ne-
mes ifjuság is vállogatott — illy példás magok vi-
seleten ne tsudálkozz hát! — Az Ország-gyűlé-és
rendelt fő Szállás mester Báró *Szilvén* Ur, ki a' leg-
böltsebb rendeléseket tette; minden Vármegyék,
Mágnások, Püspökök, Királyi Városok 's t. Biztos
követjeiknek szállások már előre ki-vált rendelve.
A' Duna hidvégén ki-rendelt Urak állanak, kik a'
szüntelen jövőknek, a' ki-rendelt szállást leg-ottan
írásban adják kezekhez, és minden igen szép ren-
del mégyen. — Már a' Papi Rend, minden Püs-
pök és más Urak helyben vagynak, és a' 3-dik-
ban esett Bútsun szép rendben meg-jelentenek, hól

a' Városi, parádében öltözött katonaság 3 tüzet adott, és az ágyuk is menydörögnek vala. — Ugyan ez napra virradó északán fel-verék'la' Budai nagy Templomot némely Ifjentelenek. A' Szentséget edényeiből ki-hányák; ezüsti és arany edényeit, és más drágaságokat el-vivének; kik az ablakon mentenek vala-bé. — Vasárnap, u. m. 6-dikban énekeltek el a' Szentlélek segítségére való hívásának éneke, hétfőn hozzá kezdének a' tanátskozáshoz (mellyről olvasd a' következő Kurirt) melly a' Budai Várban; a' Királyi Udvarban, ugyan ezen végre készült Ország-házában 2 Palotákban tartatik, hól edgyikben a' Papi és Mágnási, a' másikban pedig a' Nemesi Rend fog Tanáts-táblát ülni. — Ha valahá szép Nemzetet, szép öltözeteket — valóságos Magyar köntösöket akarasz szemlélni, Pestre és Budára jöjj most! — Itt van a' *Ferdinánd* Magyar gyalog seregének 2 Táborig Bata-lionja — itt van a' *Gresen* Húszár seregének 2 Osz-tálya — itt más hadi nép nintsen. — — — A' pedig, a' mit némely Levelek-ből értettünk, hogy t. i. a' hól Magyarok léznek szálva, Magyar, a' hól Németek Német kard lé-szen a' Kapukra festvé nem igaz, sőt költemény-nek is oltoba; mivel itt az egész Státus Magyar és nem Német — 's ha mind a' két féle volna is, e' szükségtelen fektegetés volna. Azok a' hazugság költő Levelek is, mellyek Debretzen Várossáról olly vakmerő-képpen hazudának vala, hogy itt Prusz-fusz fegyver volna rejtekbe, és 6 millióm Prusz-fusz pénz érkezett volna ide, per alatt vagynak. Ezek-ellen maga Debretzen Várossa kér elégtételt az Ud-vartól. Sok a' hie — sok a' vélekedésből és gon-oloz Proféták szájából költ szárnyaló hazugság, de te Atyámfia *Kikidorán*, Isak a' Magyar Kurirra hal-gass; e' minden héten 2 szer jó Betsből az Elysé-umba azokhoz, ki már a' felső világon fél ezten-udre előre fizettvén, az alatt ide érkeztenek, és a' Kurirnak leg-alább is 10 — 12 rendes olvasói vagy-nak szüntelen a' mi holt országunkban, kik betsü-lete-

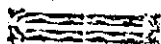

tesen meg-fizetnek a' más Világon. — Látod ama tisztes Urat! a' Nemes *Magyar* Ur., ki Pomázról Budára menvén a' Nemes Bándériummal, mint Tiszt, 8 napok alatt véletlen halál éré. Ennek már 7 esztendőktől fogva jár a' Magyar ujság, 's itt is mindég fogja addig venni, míg a' *Kurir* a' fizetteknek Laistromát meg-nem ujítja. Ez az Ur a' leg-jobb szívü Hazafi, ember szerető Felebarát vala — még maig könyvezik szives Barátji, árvái. — De hajj már egy néhány

Elegyes Történeteket-is a' Tszatázó helyekről.

Oláh-ország. — A' Törökök a' múlt hónapnak 13-dik napján, az *Olt* vize mellett lévő *Turnul* nevü Erőtség alatt, a' miénkektől alkalmasint meg-veretnek. Erről a' *Fo-Hadi-Tonás* Májusnak 5-dikén a' következő Tudóhittást tétette közönségessé: — (***) Generálmajor *Kráy* 13-dik Máj. dél tájban az Erdélyi 2 dik *Oláh* Regementből 1 Batalionnal, 600 Lovasokkal és 5 ágyúkkal az *Uda* mellett fekvő Tábortól *Turnulnak* meg-kémlelésére el-idulván, semmi ellenségre dél-utáni 5 óra tájig nem találta: ekkor a' *Fript* és *Mogurelle* nevü hegyekre érkezvén, talála a' Vártól nem messze az ellenségnek egy bizonyos motsáros helyen épült hidnál lévő őrizetére, melly a' miénkeknek közelítéseket észre vévén, leg-ottan lárma-jelt adá a' Várba, az honnan hirtelenséggel ki-tódúla 1000 főnél többől álló, rész-szerint lovas, rész-szerint pedíg gyalog sereg, mellynek egy része az hidnál lévő őrizetnek óltalmazására siete, más része pedig a' mi seregünknek jobb szárnyát körül vévé; de mindön ezek a' mi Húzárajaink és egynéhány hathatós ágyu lövések által meg-ijesztettek vólva, vilzfia-húzták magokat az hidhoz. Noha már az ellenségnek egész ereje itt vala, mindazonáltal mihelyt a' Generálmajor *Kráynak* igazgatásából Oberflájdinánt *Lévacsios* vezérlése alatt két Sradrom

drom *Barkó* Húszárok, és a' Hadnagy *Kraiter* vezérlése alatt a' — *Gaga* Szabad seregéből két Osz-tályok, igen nagy bátorsággal rájuk ütöttek volna, leg-ottan el-hagyák az hidat és visszfa kezdék magokat vonni; mellyet látván a' Generálmájor, küldé Kapitány *Veisz* vezérlése alatt még több Hú-zárokat és egy néhány Dragonyosokat olyan pa-rantsolattal, hogy az ellenségnek a' Várba léjendő visszfa-mepetelét minden úton módon meg-akadályoztatnák. De minél hatalmasabban rohannak va-la a' miéinkek rájuk, annál sebesebben sietnek va-la az ellenségnek seregei a' Vár felé, a' mellyből az ellenségnek más része kemény de haszontalan á-gyuzásokkal oltalmazza vala a' hátrálókat mind addig, a' míg a' mi Húszárjainktól a' Vár' kapu-jáig kergettetének. Itt az ellenség nem a' Várba takarodék, hanem a' Vár-sántza körül lévő házak-ba és kertekbe rejté magát; Gen. Májor *Kray* pe-dig, lehetetlennek tartván a' mi Gyalogjainkat a' fok mőtársós helyly miatt a' Vár alá szállítani, és ez által még nagyobb próbát tenni, visszfa-índú-lót fútata, és az egész sereggel a' *Mogurle* hegyén meg-telepedék. A' más nap' szünet nélkül tartott rendkívül való zápor első minden alkalmatosságot el-zárt a' miéinkektől a' tovább való próbára; mind azonáltal, hogy az ellenségnek mozgásait szemlél-hesse, ezen hegyen maradott a' Gen. Májor az e-gész sereggel együtt még két napig, és midőn az ellenségnek semmi mozgulását nem láthatná, visszfa tére Májusnak 16-dikán virradt előtt maga Tá-borához az *Uda* mellé. Ezen tsatában le-vágattak a' Törökök közül 80; a' mi résziünkről el-eslek 2 köz-legények a' *Barkó* Húszár közül, és 1 köz-le-gény a' Szabad-seregből: meg-sebesítettett pedig 10 köz-legény. Tíz ló el-eslett, négy meg-sebesítettett. — Ezen alkalmatossággal, *Turnul'* külső Várofsai-ban nyert egy néhány 100 darabból álló külömb-külobb-féle marhákon kívül, nyertek a' miéinkek ott a' Duna mellett fekvő falukból mint egy 4 na-pokra való gabonát és egyéb éleséget-is. — Gen.

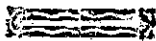
Májor *Rady* ditséri közönségesen minden Vitézeknek, nevezetesen pedig a' *Barkó* Húszárjai és *Szávoja* Dragonyosai között némely köz-legényeknek, bátorságokat és Vitézségeket, mellyet ezen alkalomsággal meg-mutattak; kiváltképpen pedig ki-mutatták magok vitézségeket *Barkó* Húszár Regimenttyéből: Oberflájdinánt *Levasics*, Májor *Oves*, Kapitán *Fischer* és *Kerekes*, Fő Hadnagy *Lany-Kriszár* és *Kurthy*; a' *Szávoja* Dragonyosai között: Kapitány *Veisz*; a' *Toskána* Húszárok között pedig: Májor *Szentkereszt*, Hadnagy *Immer* és *Gratze* Úrsak. — Feldmarsai H. *Koburgtól* ezüzl emlékeztető pénzek ajándékoztattak: egy Káplárnak a' *Hidtsinálók* Batallionnyából; egy Káplárnak és négy köz-legénynek a' *Barkó* Húszárjai között; egy köz-legénynek a' *Toskána* Húszárjai között; és két köz-legénynek a' *Szávoja* Dragonyosai között; mind egyiknek vitéz tselekedetiért.

Luxemburg. Semmi kétség sints már az iránt, hogy valamint Május. 18-dikán, ugy 23-dikán és 24-dikén-is a' *Brabantzai* Pátrioták az *Auszriaiaktól*, a' szánakozásig meg ne verettenek volna. Nevezetesen a' *Bender* és *Ligné* Regimenttyei mutatták ki ezen ütközetekben magokat. A' vér-ontás sok helyeken esett és kölömbb külömbb-féle környüllások között: mellyek miatt, a' sok-felöll bé jött dirib-darab tudósításokból még most-is csak némely apróságokat jegyezhetünk-meg. — A' Pátriotáknak, imitt amott az ütközeteken, meg-jelent leg alább is 25-ezerből álló népe, az ő fő Generállyak *Schönfeld* vezérlése alatt: el-eslyeiknek száma 2 ezer.

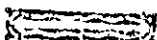
zernél többre számláltatik, harmintnál több ágyujokat yesztették-el. Egymás után egy néhány városaikból üzettének-ki. *Rochefortnál* 10-ezeren fekűttenek, az honnan 2 óráig tartó ágyuzások után, nagy veszedelemmel szaládtának-el, itt is 3 ágyut a' miéinkeknek kezébe hagyván. *Bœng* nevű város mellől, még több károkkal és nagyobb vérontás között kerűtettének-el. Utollyára szaladott az egész Sereg *Namurig*. Itt a' kapuk a' Pátrioták előtt bé-záfattanak, hogy visszfa térvén ismét a' miéinkekkel szembe szállyanak, és magokat óltalmazák. De ők inkább ágyuikat a' Vár-kapuknak szegezvén, bé-rontottak a' Várba, az hól egy másra támodván, egyik a' másikat mézfárolták. — Ő Felsége, a' Luxemburgi fő Vezért Fegyvertármester Gen. *Bendert*, *Feldmarichallá* — A' *Bender* Regementtye-béli *Obestert Boliót* Generál Májorrá — *Fogelsang* nevű *Oberflájdinánt* *Obesterré* — *Májor Lusignánt*, *Oberflájdinántá* tette. Ezek azok a' főbb Tisztek, a' kik magokat a' meg-nevezett Luxemburgi tsatákban jól vífelték. A' magokat itt jól vífelt all-tisztek, a' *Milges Szabad Sergénél*, (*Zöld Laudonnól*) Hadnagyokká, rendeltettek. A' szerentsétlen Pátrioták a' magok főbb Tisztyeik ellen kezdenek kegyetlenkedni. *Dirixot*, egy Vezéretet, magok ölték meg kegyetlenül; sőt azt mondják, hogy *Schönfeld* is elébb állott volna ijettébe; de mind ezekről, többel fog kedveskedni a' jövő *Kurir*. — A' Svédok Máj. 13 dikán a' *Réváli* ki kötő helynél egy Orosz hajós seregre ütven, nagy károkkal tertenek visszfa.

Frankfurtumból az Odera mellől 27-dik Máj. —
 Már a' holzfűzés készület után, Pruszszia egészben mozgásban vagon, tegnap-előtt indult ki egész hadi készülettel Frankfurtból igen kezeses bútsúzásal 3000 számból álló katonaság; azóltától fogva pedig szüntelen várják itt, a' hadi népet által menüi, ma érkezett 1500, mely holnap el-megyén, holnap délre váják a' Draganyolok Regementtyét kerezttül menni, és a' Berlinbe lévő katonaságnak éttzakai szállást készittének, a' katonaságnak nagyobb része itt takaradik kerezttül, úgy vagon az útyak Silésia-felé tsinálva. Mindenekben nagy az előre való készület: a' Lovak számára horgyákfűzalmát, a' melyel szatskává vágván, élni fognak, mivel a' múlt esztendőben a' szározság miatt kevés szénát tsinálhattanak; a' Reklutérozás szüntelen foly, és a' katonának alkalmos legényeket mind fel-fűzedik; tsak a' Sátort hordozó Lovak mellé Tiszték szolgájának hoztanak Frankfurtba 800 legényt, még a' nagy vitorlás hajók is gyermekektől igazgattanak, onnét is az alkalmos emberek hadi-szolgálatra fordittattanak. Ma az a' hir érkezék, hogy már a' Lengyel katonák Silésia szélei mellett a' Muszkáknak némely seregeivel egybe találkozáván, tsatázui kezdettenek egymással, és az ugyan azon széleken lévő Halál Kurutz Húszárok is oda érkezvén, a' Muszkákat hátra nyomták: menyiben igaz ez az hir, arról jót állani nem tudok, bizonyos Követ hozta azt mondják; még pedig ezen hónapnak 25-dikén történtnek lenni erőltik. Itt felette nagy a' szározság, és még eddig ezt a' tsupa fővényes földet, a' melly nagyon ohajtya a' nedveséget kevés első víz nedvesítette: az Odera olly nagyon ki-apadott, hogy már a' hajók alig evezhetnek rajta; a' rosnak (a' melly leg-közönségeseb Földi vetemény itt) nagyobb részén; mint a' tzérna szál ollyan a' szára, a' ros kenyér szüntelen kifsebbedik, a' vaj drágódik, tsuda hogy a' Ser még fellyebb nem hágott. — Az Anglus is né, melly seregeivel már ki-állott a' Spanyol ellen hadakoz-

lakozni, és így Európának nagyobb része tűzbe
 yagon. *Avenio* el-pártolt a' Sz. Atyától, ott méltó
 izomorúság hallatik: *hic est mirabilis annus!* a'
 Svéd keményen fogta a' dolgot, már kétszer győ-
 zött az idén a' Mulzka seregen, és alkalmas sák-
 mányt kapván töltek örömmel ofztozott belőlle,
 e' nem kedves hír, ámbár eléfzi azokat, kik az
 eddig való győzedelemnek nem örömöst vóltnak
 hallói. Ez az utolsó nem igaz: melyről többet másszor.

A' Budára menő útból. — Tettes Ns. Szabolts
 Vármegyének a' Korona őrzés végett Budára úta-
 zó, és mint egy 36 személyből álló Zászló-allya a'
 nagy Kunságon jöven keresztül, Gróf Kállai János
 Ur vezérlése alatt, Nagy Kun Kis-Ujj szállására
 Május hónapnak 20-dik napján vólt bé-érkezen-
 dő, mellynek betsületes el-fogadására, 6 tisztség
 tevő lovasok sip szóval ki-jöttek. Ezek a' sereget
 a' mezőn bé-várván, a' hozzájuk érkezett, és szép
 rendet meg-állott Zászló-allyát így közönlötte egy
 a' tisztelkedő Lovasok közzül: Mélt. Tettes Nem-
 zetes Vitézlő Urak, Hazánk Nemes Fiai! Nem le-
 het érzékenyebb örömünk, mint mikor édes Ha-
 zánknek igaz Nemes Tagjait nem tsak számosan
 együtt szemlélhettyük, hanem azokat szállásunkra
 is bé-fogadhattyuk. Különös örvendezéssel nyilat-
 koztattyuk-ki közelobb ezen alkalmatossággal szi-
 vünknek meg-elégedését, midőn ezen Nemes Ma-
 gyar Haza egyik fényes Megyéjének T. N. Szabolts
 Vármegyének igaz Magyar vérrel-buzgó Nemes
 Zászló-allyát, hozzánk közelíteni szemlélyük: és
 hogy szivünk tiszta hajlandóságát tselekedettel-is bi-
 zonyittsuk, ki terjesztett karokkal repeső Lélekkel
 várjuk 's hívjuk ezen Nemes Zászló-allyát, mint
 igaz Magyar véreinket, bizodalmason kérvén, hogy
 Kis-Ujj szállásának kis szállására magokat meg-a-
 lázni méltoztassanak. Ertekünktől telhető szegény
 szállás adásunkon kívül ha egyébbel nem szolgál-
 batunk, jó szivünk, 's igaz örömünk kedves lé-
 szen, ugy reménylyük, a' Nemes sereg Uri Tagjai
 előtt, kiknek forró indulattal ohajtyuk, hogy a'
 Hazá-

Hazának díszszére és hasznára tzelező minden füzändékaikban boldogittsa a' Mindenható: melly végre is, Országunknak minden hiv Fiai, nevezetesen ezen Nemes Zászló-allyának Uri Tagjai, fokáig is Szerentsésen éllyenek.

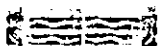
A' Seregnek Vezére, szép Magyar beszéddel meg-köszönven a' tisztetség telelt, az onnan ki jött Lovasoknak vezérlése után, meg-eresztett Zászlókkal, ki vont kardokkal, szép sip szó alatt, az egész nép szemeinek 's füleinek gyönyörüsége között bé-ékeztünk a' Helységbe, holott ismét a' Nagy Kun Megyének ott lakó Kapitánnya *Illáffy* János Ur bennünket el-fogadván, Magyaroson fel-köszöntött. Ugyan azon Kapitány Ur közzülünk s4 személyt gazdag ebédjéhez ültetett (mellyen a' Gazda Urnak Urnak Hiteise mindnyájunknak örömeire valóságos szép Magyar öltözetben jelent-meg) a' többinek is az ebédre nézve jó alkalmaztatások volt: és hogy a' szivelség a' jó gazdálkodás után, gyönyörködte-téss-is munkálódjon, Kapitány *Illáffy* Ur, a' maga házánál, a' Ns. Sereg ifjabb Tagjainak, némelly tiszteleségbéli ifju Afzszonyságoknak szép társaságában, egy Magyar tántzot tartott. Más nap elbágyók a' jó szivü Urakat, ki-kisérven bennünket *Illáffy* Kapitány vezérlése alatt ugyan tsak 6. Lovasok egészzen a' határig, holott barátságos szomorúsággal váltunk-el egymástól. Isten éltesse őket! Így szereti a' Magyar egymást, ha akarja. Adóá Isten, hogy szakadatlan lántz szemek tsatolnák minden Hazafiaknak sziveket.

Pest 30-dik *Máj.* — Ma délben 12 órakor váltotta fel Nemes *Zemplény*, *Abauj* és *Borsod* Vármegyének Bandériumait vagy Zászlóallyait Nemes *Szabolts* Vármegyének Bandériuma. Igen szép ezen Nemes Seregeket egyenlő öltözetekben látni; mivel még eddig elé mindyájan jó rend tartásban voltak. Nemes *Zemplény* Vármegyének Bandériuma ezzel érdemelhet igen nagy ditséretet, hogy e' noha többnyire mind fiatal Urakból áll; még is, tsendes magok

gok-viseletek, tsinos voltak, 's mindenkben való jó rend-tartások által minnyájunknak Tükörei lehetnek. Illyen szép és tsendes ifjuságot mindenkor örmest szemlélnénk Városunkban. Ezeknek neveik így következnek:

Fő Vezér Kis Rhédei *Rhédei Lajos* Ur; Segéjtő Tiszt (Adjutánt) *Molnár Antal* Ur; Fő Hadnagy *Zámory Antal* Ur; Zászló tartó *Bernáth János* Ur. Köz Vitézek: *Szemere János, Lászlóczy András, Juntó Gábor, Vládar András, Berhellyi Josef, Zoltán István, Eszenyi Mihály, Vitéz János, Soos Pál, Soos László, Kazintzy István, Jósa Károly, Pujzos Dániel, Oltsváry Dániel; Tooth Gábor, Pelisy Antal, Borbély Gábor, Agoston Ferentz* Urak. — — Forma-ruhájok: setét zöld Mente, fekete puliderű (fenekü) veres Nadrág, 's veres Melyrevaló, sárga Tsizma, 's fekete Tsákó; Tarfoll yokon ezen három betük láttatnak; N. C. Z. az az: *Nobilitás Comitatus Zempliniensis*; született nyelvünkön: *Zemplin Vármegyei Nemesiség.*

Nemes *Abaujvár* és *Borsod Vármegyéknek*, Hazai Sz. Kintsüink' örzésére ki-küldött Zászló-allyai is méltán dilsértetnek; mert ez a' két Sereg, edgyüvé érkezvén Máj. 7-dikén *Pétezen*, példás szomszéd-i 's hazafiai barátsággal, olly-képpen edgyezett-meg, hogy a' szolgálatot ne külön, hanem edgyütt tegyék; mellyet minden érzékeny Hazafi annyival inkább betsülhet, mivel edgyik Vármegyének ugyan a' másik felett semmi elsősége nintsen; *Abaujvár* mindazáltal azért is, hogy az Ország' Gyűlésein elébb szokott ülni; mind pedig azon okon is, hogy nékie, a' Korona-örző Sereg' Fő Vezére, a' Fő Is-pánnya: itt, némü-némü elsőséget reménylhetett volna; mindazonáltal sem a' Tisztai hivatalok' el-olstásakor; sem a' köz Vitézeknek elébb vagy utobb állításakor semmi viszálykodás, vagy izetlen szó nem esett. A' ki-állításban nem a' születés' vagy egyéb tekintel' fényesebb voltára, hanem leg inkább a' tesinek természetére néztek egyedül, 's kész volt

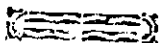
volt minden Vitéz el-rendelés-szerint állani; mert tudta azt, hogy, szokásaink és törvényeink-szerint, a' gazdag és nem gazdag Nemes között való egész különbséget tsupán a' tehetség teszi. Ezen edgyé vált Seregnek Vezére volt Mélt. Keresztlezei Gróf Csáky Antal Ur, Királyi Komornyik; egykori Abauji Fő-Ispány Gróf Csáky Antal Ur ő Excelentziájának második szülött Fija, 's Kolosvármegyei Fő-Ispány Gr. Csáky János Urnak Testvére, — Abaujnak Kapitánya: Idősbb Fáy Mihály Ur; Hadnaggyai: Komáromy Lajos, és Bónis György Urak; Zászló-tartója: Illj. Fáy Mihály Ur; Vezér Segédje: Szentimrei Gábor; Strázsamesterje: Szirmay Péter Ur; Tizedesei: Thuránszky László, és Bartzay Ferentz Urak; Köz-Vitézei Korponay Imre, Vajda István, Bónis Sigmund, Sós János, Bázsó Pál, Boronkay István, Darvas János, Czékus Pál, Kazintzy Ferentz, Zombory Ferentz, Aldrczy János, Jabrotzhy Mihály, Tégláfi Pál, Putnoki Károly, és Kornis Péter Urak. — A' Borfodinak Kapitánya: Radvánszky Ferentz Ur, (a' ki katonai szolgálatjában, az; előtte futásnak indult és réa pistályból lövő Pruzszus Generális Mellendorffot tulajdon kezeivel fogta el.) Hadnaggyai: Rogályi István, és Dániel Samuel Urak; Zászló-tartója: Török Samuel Ur; Vezér Segédje: Motsáry Károly Ur; Strázsamester: Czikó Mihály Ur; Tizedesei: Szepefi Ferentz, és Lötsei Károly Urak; Köz-Vitézei: Ambrózi Jakab, Szepefi Josef, Decsy Mihály, Darvas Gedeon, Szepefi Samuel, Szabó György, Sándor László, Nagy Ferentz, Okolitsányi János, Mosári Josef, Motsári Pál, Dobozi István, Dapfi Imre, Zsebök János, Rátz János, Papszáz György, Csékus Ferentz, Plathy András, Kis Tamás, Puká Sándor, Majtényi Jónás, Veresmárti László, Bakó Mihály, és Gyurkó Mihály Urak. — Abaujnak öltözetete: veres hajtókaájú 's arany vitézkötésű kalap, kótsag tollal; világos kék Mente, arannyal és feketeke bárány prémmel; veres Mellyrevaló 's Nadrag; — Tsizmájok fekete; Tarfolyók veres, és

fajta egy ki-vontt Magyar Kard; e' felett pedig a' Magyar Korona látszik; tzafrangjok világos kék; veres posztóba bé-szegve, 's arany sújtással a' mértékletes illendőségig ki-hányva. — *Borfoznak* Mentéje, Mellyrevalója, és Kalpagja; hasonló az *Abaujéhoz*; Nadrágja kék, tzafrangja veres; Tar-sollyán pedig tsak a' Magyar Korona vagyon. — A' Tiszteknek kezekben buzogány villog; vállok-ról pedig, valamint a' köz Vitézekéröl-is, a' meg holt Fejedelem után viseltt gyászfátyol fityeg; 's kardjaiknak markolatján ezüst rojt veres és zöld fonatékkal függ.

Kolozvár 26. Máj. — Egy 12 ujj Polgári szemellyekből álló leg hiresebb Kolozvári Musikás Korus 3 szekereken ma indula ki musika szóval Kolozvárról, és megyen a' Magyar-országgyűlésnek szolgálatjára Budára és Pestre. Ezek lélnék azok a' Musikusok, kik meg-fogják mutatni az idegen Nemzetek előtt is mennyire meheksen a' természeti hajlandóság; mert ezek előtt sok mesterséggel tanult Musikusok fogják magokat meg-szégyenleni. Ezen Musikusok seregének feje *Jósi* és *Tsutsuj*. Ezek azok, kik a' mi emlékezetünkre még eddig az egész világon leg-jobb Magyar Notákat tudnak vonni.

Tudósítások.

Dulce Natale solum! Egy igaz Hazafiúnak Hazájának még tsak a' megszűről való emlékezete is kedves Szívében. — Már 12 esztendőök töltenek-el azóta, mióta a' mi *Magyar Kurirunk*, a' maga születte földjén kívül, Hazájának, Nemzetének, Szüleinek, és kedves Attyafiainak szemlélések nélkül idegen földön bujdosik, — szinte 7 esztendeje pedig, hogy az idegenek között is Nemzetét híven szolgálja — ez előtt mint egy 7 hetekkel, születte földje, felekezete és Nemzete aránt való buzgó értékenységeitől meg-győzöttetvén, bé-índála Erdély-
be

be, hol még már régen el-hagyott, de most bujdosó Karjaival véletlenül meg öltet Attyafiait meg-tökolván, újonnan Budára visszaférkezett, és ott is marad, míg az Ország-gyűlése és a' Koronázás végben vitetik, a' honnan nekünk, az ő Kurirját indító Jó-akaróinak maga fog a' kút-föböl minden meg-eshető dolgokat meg-irni, és mi a' Hadi, 's más külső Tudósításokat ezekhez ragasztván, így kívánunk a' mi Erd. Olvasóinknak tökéletes Szolgálatjokra lenni. — Egyebekről a' mik ide tartoznának, a' Juniusnak első napján indult Kurir már emlékezett: melly-szerint az ő Erd. Olvasói és Jó-akarói a' bé-vett rend és szokás-szerint, a' magok Titulusokat, Lak helyeket, és a' Posta útakat is fel-jegyezvén 5 ½ Rh. forintokat a' Bétsi Posta Hivatalra igazítván, velünk parantsolni fognak, kiknek mi is azt ígérjük, hogy semmi olyas ki-íráható Európai Történet nem léfzen, mellyel leg ottani Szolgálatjokra lenni nem kívánunk. Sokakkal szokások-szerint erönk-felett semmit sem ígérünk, de édes Hazánknek 's kedves Nemzetünknek hízeltetés nélkül való hiv Szolgálatunkat ajánljuk.

A' mi velünk parantsolni kívánó terhelt és terheletlen Levelek ezen Tzim alatt jönnek Bétsbe. *A' Bétsi fő Posta Hivatalhoz, a' Magyar Kurirét — Bétsbe.*

Már kevés híjja az 50 esztendőnek, hogy Magyar-országban Koronázás nem tartatott. Ezen az okon az 1741-dikben tartatott Koronázásnak leírása, hogy annak módja mindennek előtt esmere első lehessen, ki-nyomtatott, és tanáltatik Bétsben és Posonban Doll Alois Urnál; Budán Veigánd Urnál 7 krajtzáron.

Kélt Bétsben 8-dik Juniusban 1790.

A két Magyar Hazát illető dolgok.

Pest Jun. 3-dikén. — „Miképpén kívánnyan e-
gész Nemes Erdély-országa-is részt venni azon
boldogsághól, mellyet ez úttal a' Nemes Magyar
Haza munkálódik maga számára, arról mászfzor bő-
vebben fogok írni: azon része pedig N. Erdély-or-
szágának, melly *Partium reapplicatarum* nevezet a-
latt vagyon, éppen arra vágyódik, és munkálód-
ja-is, hogy mint elszakadott Tag, maga Fejéhez,
Ns. Magyar-országhoz éppen visszta kaptsoaltsék.
Ehez egyéb-aránt Magyar-ország, ellene mondha-
tatlan törvényes jussát tartja-ís; mivel a' Mohátsi
veszedelem, és Zápollya János, 's Ferdinánd Tsá-
szár között támadott veszekedés előtt, akkor-is mi-
dön Erdély-országa Vajdák által igazgattatott, az
ugy nevezett *Partium* (Szilágyság) Magyar-ország-
hoz tartozott, és tsak akkor szakasztatott-el tőle,
midön *Solimán* Török Tsászár, a' fenn említett Zá-
pollya János Özvegyének *Isibellának*, és kisedet fiá-
nak tartása, 's Fejedelemsége iránt meg edvezett.
Es ezen részinek visszta vételeit fok azon időt kö-
vetett articulussaiha a' Nemes Ország belé-is tétel-
te, de gyümdölsét némelty fél oldalt héjött aka-
dályok miatt mind eddig nem nyerhette: melly
most annál könnyebben meg fog esni, hogy az em-
lített *Partium* maga edgyesült gyűléséből Magyar-
országnak minden Rendeihez hotsátott ritka Ma-
gyarságu, és Magyar-országhoz tartozó jussának le-
írását magában foglaló Levelében ezen vigasztalta-
tását kérte, most pedig az Ország gyűlése előtt
munkálódja is, ezen Követel által, ugy mint: Ns.
Kraszna Vármegyéből M. Vajai *Foy* László Ur ma-
ga *Tabla* Birája, és *Halmágyi* László Ur által, ki
a' törvénytelen elosztás szerint egybe kaptsoolt Szi-
lágysági másod ítélő-széknek Praefesse volt. Ne-
mes Közép. Szólnok Vármegye, *Bydeskéti* Imre
Ur Ord. V. Ifjánya, és *Udvarhelyi* *Linkhner*
Mih.

Mihály Ur Tábla Birája által. Nemes Kővár vidéke pedig *Pelci* Imre Ur V. Kapitány, és *Péteri* László Ur, V. Notárius által. Ezen forsának kell pedig lenni Nemes *Zaránd* Vármegyének is, mellyhez való jufsát éppen ilyen fundamentumokból a Magyar Haza mind eddig fenn tartotta, és ezen alkalmatossággal (a' mint hirdettetik) ezek felett való *Proccsulsát* elvégezni, 's minden további elköz nélkül véghez is vinni akarja.

A' rostába maradt.

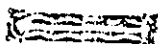
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pesten 5-dikre virradolag az uj-jvilág uttzában a' tubák-tsináló háza meggyulván, szomszédjával edgyütt elégett. Itt az egész uttza a' Nemesi Rend Követtségbe küldött személlyeivel tellyes lévén, minthogy az égés majd mindeneket a' reggeli álomban talált, véghetetlen nagy lárma vala; de minthogy tsendes levegő vala, 's azonban a' Barátok és az Anya-szent-egyház veteményes Kertje a' T. T. Kis Papság leg-ottan elé rohánván hathatós segítségnyújtának, az égés meszszebb nem terjedhet. En ezen az égésen jelen voltam, és a' már említett Kiss Papság szorgalmatossága és felebaráti szeretete vala a' leg-hathatósabb elzköz ennek megoltásában. — *Piskolton*-is a' múlt hónapnak 30-dikán a' *Rhédey* Ferentz és *Lajos* Urak Kástejlye elégett. — A' Zabnak árra *Pesten* és *Budán* 3 for. 5 gar. — Nem esék-meg a' múlt Vasárnap a' *Veni Sancte* 's a' t. azért 7-dikben nem fogtanak még az Ország-gyűlése Tanátskozásához — vára-

koznak még egy néhány napot a' Követek után, és addig-is már egy hetitől fogva szüntelen gyűléseket tartanak. — Várjuk a' Szathmár Vármegyei *Bandériumát*, mellynek Gróf *Károly* Ur ő Excelentziája mind *Párdutz* bört vett maga, és úgy reméljük, hogy a' leg-szebb *Bandéria* fog lenni. — A' múlt Vasárnap prédikálta Pesten a' *Lutheranum* Templomban a' *Hatalfi* Ref. Prédikátor *T. T. Torma*si János Ur a' Sz: *Dávid* CXXVII. Sölt. I. v. *Ha az Úr nem építi a' házat; hiúban fáradsz, a' kik azt építik; ha az Úr nem őrzi a' Várost; hiúban vigyáznak az őrizők.* — En ezen Tudós *Férjli*nak ezen Ország-gyűlését meg-előző tanittását sok más nagy érdemű *Férjli*akkal végig halgattam. Hogy ezen *Férjli*nak, a' magam gyarló ítélet-tételemmel gyalázatjára ne láttassak lenni, tsak a' közönséges, nállomnál okosabb *Férjli*ak ítéletét mondom-ki. „Ez a' *Prédikátzio* a' maga Nemében olly Ország-gyűlésére és szivre ható vala, mellyhez tsak hasonlót, de előbb valót alig mondhatott volna valaki. „

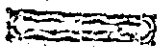
Pesten ezen hónapnak 2-dikán tartatott a' Városi Tanátsnak Szék-ujjítása, a' F. Kir. Helytartó Tanátsbéli Tanátsos' *M. Majláth* Urnak, mint K. Biztosnak, jelen létében. Polgár-mesternek választák *Gregar* Mihály Ur; Város Birájának *Bordros* János Ur; Városi Kapitányának *Wittmestzer* Mátyás Ur; Senatoroknak: *Domonkos* Mihály; és *Mihács* Sebestyén Urak; Szószóllónak *Bauer* Ur. A' több *Izemélyek* meg-maradtak előbbi magok hivatalokban.

Léva 1. Juniusban. — Harmadik esztendeje már Uk már, mióta a' deres paripája verejtékeinek részese vagyok; még is ritkán, vagy talán ugyan soha sem-is vettem észre, hogy a' szabad és Királyi Városokról, mellyek az Ország Orlópjainak egy negyed részit téstik, emlékeztél volna. Éagedd-meg annak-okaért nékem mostan, hogy nem annyira a *Korponai* Polgárságnak, Májusnak 18 dikán tartott Építő Szék' alkalmatóságával egymáshoz mutatott Nemzeti Szeretetét; mint sem *T. Hűszár* József Urnak, Nemes *Honth* Vármegye másod Törvény-Széke' volt érdemes Præselsének, a' Tisztválasztó Szék' ki-küldött Királyi Kommissáriusának, bölts és örök emlékezetre méltó közben-járását mérem elő-hozni: Ezen Kir. *Korponai* Városban nem sok esztendővel ez előtt a R. Katholikusok, kik ezen Királyi Városnak mint egy harmad részit, téstik, annyira uralkodtak, hogy leg-fővebb vétekek tartották volna tsak a' választott Község köze-is a' Protestánsok között vagy edgyet bé-venni; most ellenben, a' fenn tisztelt Ur okos igazgatásából, nem tsak majd minden üress székeiket Evangelikusokkal engedték köz akarattal bé-tölttetelni; hanem a' külső Tanátsban lévő Rom. Katholikusok között sokan, kik vagy korosabbak voltak, vagy a' többiekkel valami atyafiságos egyben-köttetékek volt, hivatallyoktól szánt-szántlékkel és jó-akarattal el-is állottak, és e' szerint a' Protestánsoknak az elő-mozdittatásra módot adtanak, ugy annyira, hogy az egész Városban tsupán tsak egy lakós lévén az Helvetziai Vallásoun lévő, ezt is választott Községgel meg-tisztelni nemzeti gyönyörűségeknek tartották. — Meg-telvén a' külső Tanáts, következett a' belsőknek választatása illy rendel: A' Nemzeti részről választottak egy szível és lelekkel Tanátsbéli Uraknak: *Szmreitsány Szmrétsány* Ignáz Ur, *Luth.* ki is egyfzersmind Város Birájává teltett; *Pierstl* Mátyás Ur, *Kath.* a' ki ugyan ekkor Városi Kapitánsággal-is meg-tiszteltetett: *Plachy* Ferentz Ur, *Luth.* és *Domauovegy Zmeskall* György Ur

Ur, Luth. Nem külömben a' Polgári részről is választottak Tanátsbéli Uraknak: *Kalotta István* Ur, Kath. *Dorkovits Mihály* Ur, Luth. *Mészáros János* Ur, *Pajezky Sámuel* Ur. Ezeken kívül tettek: Első Notáriusnak: *Gabornáth Antal* Ur; Másod Notár. *Mikalasi János* Ur; fizetés nélkül valóknak: Kalna Borsói *Bory Mihály* Ur, mind Kath. Fiskálisnak pedig *Dolefall Sámuel* Ur, Luth. — Mellyek mind a' két résznek tökéletes meg elégedése szerint meg-esvén, a' Tanátsbéli Urak és több Tisztek az hitet a' Város házánál; a' Bíró Ur pedig a' Cathedrále Templomban tették-le; és valamin ezen Építő-szék *Veni Sancte*-vel kezdődött; ugy *Te Deum Laudamus* által, minden-féle musika hangzások és ágyuk' ropogásai között el-is végződött. — Más napra kelvén, Ns. Honth Vármegyének első Fő-Notáriusza *Mártonfy István* Ur, kéré a' fenn tiszelt Kommissárius Urat, hogy ötet is a' választott Község közzé helyheztenni méltóztatnék; melly leg ottan meg esvén, a' nevezett Ur az hitet, 6 ágyu lövések között, mindeneknek öröme, díszéretesen le is tette: (Ezen Írásában a' Levél-író a' Választott Községen talám a' Polgárságot, érti.)

Nemes *Beregh Vármegyének*, Apr. 27-dikén tartott székujjító Gyűlésében választott Tisztejei ezek: Első V. Ispány: T. Nagy Lonyai *Lonyai László* Ur. Második: T. Illosvai *Bornemisza György* Ur. Törvény Bíró: Belsenyoí *Belsenyei György* Ur. — A' *Munkátsi* Járásban, Fő 's Albirák: *Jobstí György*, és *Detrich György* Urak; Esküttek azon Járásban: *Getsey György*, 's *Bornemisza János* Urak, és még egy. — A' *Elvidékiben*, Fő 's Albirák: *Morvay Pál*, és *Deszössi János* Urak. — A' *Kaszonyiban*, *Bornemisza Imro*, és *Gáthi Gábor* Urak. — A' *Tiszahátiban*, *Kajdl Lajos*, és *Gáthi Lajos* Urak. Közöns. Kaliszatartó: *Márothy György* Ur; különösök pedig: *Pap Péter*, *Getsey Miklós*, *Márkovits János*, és *Illosváry Ferencs* Urak;

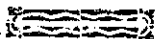

Urak; Fő-második és harmadik Notáriusok: *Takács János, Tormágy Mihály, és Kis Mihály* Urak; Registrátor: *Ráczó Ur*.

Nemes *Somogy Vármegye*' Táblája, az elmúlt hón. 4-dikén tartatott Székujjító Gyűlésén, következő Uri Személyekkel töltetett-bé: Első V. Ispány: *T. Gál László Ur*; második: *T. Gál Kristóf Ur*. — Notárius: *T. Hegedűs Ferentz Ur*; első és második V. Notáriusok: *Dóczy és Arvay József* Urak. Közöns. Kaszszatartó: *T. Sárközi István Ur*; V. Kaszszatartók: *Somogyi János, Nagy János, és Bonda Antal* Urak; Főbirák: *Szűts László, Illés Ferentz, Csapodi Gábor, Nedetzki Rudolf, és Gombai András* Urak; Albirák: *Sági, Főrös István, Kovács József, Gál János, Hankár, Vlasz, Tanyi és Gajdátzi* Urak. Az Ország-gyűlésére *T. Boronkai József, és T. Inkei Károly* Urak választottak. — A' Vármegye, egy Kerülettel többre osztott fel.

Temesvár 28-dikán Májusnak. — A' napokban útozék itten keresztül *F. M. L. Gróf Vartensleben*, Pest Vármegyében lévő jószágaiba, betegem. Hasonlóképpen váratott másnapra *Obeffer Liptay Ur*-is beteges környülállásai miatt. Azt beszéltek, hogy ezen *Obeffer Ur* *Negotin* és *Kládova* között, bizonyos sereg tolvajoktól úttyában meg-támadtatott; de meg-ismervén az *Harambasa* az *Obeffer Urat*, mingyárt parantsolt több tolvaj alatta-valóinak, hogy félre takarodjanak; sőt a' betegnek *Kládováig* való el-kísérésére magokat ajánlották.

Brahova 23. May. Noha a' *Serviai* fegyvernyugvásnak még ideje el-nem tölt, már egy né-hány.

hányfzor jöttek a' Törökök hozzánk a' Timok vizén még-is marhájok legelése és marha eledel prédálás végett által. A' mi részünkről meg-intet-tenek, hogy azt ne tselekedjék, külfömben mint el-lenséges tselekedetért erővel fognának vissza ker-gettetni. Ok erre semmit sem hajtván 22-dik ismét egy néhány százan jöttek által: de bizonyos ki-rendelt Húfzárjainktól készen váratván, 31-el keve-
sebben mentenek vissza, mint által jöttek volt 25 meg-öletett ezek közzül a' tsatázó helyen, 6 pedig el-fogatott. Részünkről 5 Húfzárók sebet kap-tanak. — A' *Bukoresti* de nem egész bizonyos hi-rek szerint H. *Kóburg* el-kezdette Májusnak 25-di-kén *Gyurtsovhoz* a' keresztt sántzok által való köze-lített: még ezen a' váron kívül, *Rustzuknak*-is meg-kellene előbb vétetni, és az után fogna a' Hertzeg *Viddinne*k östromlásához. — A' *Skutari Basa* tsu-da ha otthonn nem marad az idén.

Béts. — Azon 1789-ben September. 16-dikán költ F. Udvari Rendelés, melly Novemb. 18-dikán a' K. Magyar Helly tartó Tanátstól egész Magyar országban ki-hirdettetett, melly szerint az Ifjakkak nevelésére a' T. Piáristák meg-hagyattanak és meg-erősítettnek: ugyan, ezen Udvari Rendelés a' fol-lyó esztendőben Májusnak 26-dikán Austriára-is Ő Felségétől ki-terjesztettetett és meg-erősített. — Ő Felsége a' múlt Vasárnap templomból való ki-jövele után, a' *Kárlóitzi* ugy nevezett Nap-keleti hitü vagy Görög Püspököt *Putnik Moyles Urat*, a' *Budai és Najfatti* Püspökkel *Statimirovits és Joan-novits*

sovits Urakkal edgyütt maga elejébe bocsátotta a' meg-halgatásra.

A' Ns. M. K. Test-örző Urak száma az Erdélyi részről eddig-celé 4 ujj ifu Uri személyekkel szaporított, kiknek nevek — *Kabas János, Harfányi Sámuel, Boér Ferentz és Hájdendorf Péter* Urak. — A Királyi Lovaknak és Szekereknek, az eddig való rendelés szerin', egy része, a' folyó hónapnak 12-dikén, másik része 14-dikén, a' harmadik pedig 16-dikén fog Buda felé le-indulni. — Az ujj adót regulázó Udvari Hivatalnál volt Tanácsfok, n. m. *Báró Kaschnitz* 2-ezer, *Zanotti és Holtzmárfster* 13 száz, *Kernhofer* pedig 7 száz forint esztendei fizetéssel nyugodalomra ítétek. — A' F. Magyar Kantzelláriánál Titoknaki hivatalra emeltettek *Mélt. Gróf Kohári Ferentz és Báró Podmániczki* Urak.

F. M. *Báró Laudouré*' némellyek azt mondják, hogy *Josida* fogna menni a' békeiség tsinálására: mások pedig, hogy a' *Belgák* ellen *Brabantzia* felé. De mint hogy ilyen ellenkezőt mondanak, látni való, hogy nem tudja senki, mikor és hová fog menni.

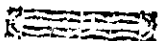
A' *Hadi Történetekből*: 713. lap. — „Egy kellemes Magyar Nimfát volt szerentsénk az elmúlt Vasárnap *Gr. Teleki Mária* Kisasszonyban, a' Vitze Kantzellarius ö Excellentiája Leányában, gyönyörködve szemlélni. Előlről fel volt az említett Gróf Kisasszonymnak haja sodorva; hátulról pedig haj töre tsinálva, 's arany bogláros gyöngös Pártával, és gyémántos Koltzperdel (Tűzővel) ékeftve: Nyakán, brilliántos Nyakszorító tündöklött; vállait és Mejjét arannyal ki-varrott Koltzpenő fedte. Derekat arany lántz-övvel kerített *Pozsoni Váll* szoritotta, 's a' t. — Párját tiszteltük a' le-irt Magyar Nimfának, *F. M. L. Gr. Vartensleben*, Ur ö Excell. Kisasszonyában. „

Külső-orfzági hírek.

Svédzia. — A' Svédok és Oroszok között a' múlt hónapnak 13-dik napján kezdődött, ebben az esztendőben, az első tengeri-tsatázás. Az Oroszoknak 11 első-nagyságu (*Linéd*s) hajóik és 5 Frégáttók állott vala a' *Réváli* ki-kötő helyben, a' leg-jobb alkalmatossággal lehető ki-indulásra, készen. A' Svédoknak fő tengeri Vezérjek a' *Südermanlandi* Hercege, ezen Orosz hajós seregének tengerre való ki-evezését meg-akarván előzni, a' meg-nevezett napon, nagy erővel a' ki-kötő helyre réá ütött. Az ágyuzás mind két részről darab idejig keményen tartott. Csak ugyan az Oroszok hajóinak tüzeit, a' ki-kötő helynek partjain és erősegein fekvő ágyuknak tüze annyira segitette, hogy a' Svéd hajós Sereg, melly az Oroszokénál sokkal nagyobb volt, kénytelenített a' tengerre bejebb evezni, és az Oroszokat oda hagyni. Ugy-is az ő tulajdon magok *Stokhalomi* tudósítások szerint a' Svédok, 3 egyforma nagyságu hatvan-hatvan & gyüt. hordozó hajóikban nagy kárt vallottanak. Az egyik ezek között, melly *Károly Hertzegnek* nevezetett, az Oroszoktól mindenestől fogva elfogatott. Ketteje pedig a' tenger fenekén akadván, vagy meg-fenekelvén, és edgyikről a' katonaság hirtelenséggel más hajókra takarítván, maga az hajó, minden készületeivel együtt, meg-gyújtatott és elégettetett, hogy az ellenség kezére ne juthasson. Az harmadikról az ágyuknak nagy része a' tengerbe hanyatván, ismét fel-kezdett a' víztől emeltetni, és sok kár vallással, csak ugyan meg-szabadult.

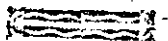
Ugyan csak a' *Stokhalomból* harmad nappal későbbre u. m. Májusnak 21-dikén indult tudósítások szerint, 15-dikén Májusnak a' *Fridrikh* ki-kötő helyénél (*Fridrichshánál*) az Oroszokat egészen elhagyottnak lenni láttik a' szerentse. — Maga a' Svédziai Király, azon 101 approbb hajókból álló hajós sereggel, a' melly mindenkor csak a' sok kö-

sziklák miatt igen egyenetlen méjségű 's veszedelmes és a' nagy hajóktól éppen járhatatlan tengeren szokott hajókázni, az Oroszoknak már megnevezett ki-kötő helyekben fekvő hasonló apró hajókból álló hadakozó hajós seregére 15 dikén Májusnak réá ütven, azt tökéletesen megverte és elszélesztette. A' Király úgy mutatta ki magát ebben az ütközethen, mint egyik akármelyik a' máji leg bátrabb szívű Europai elsőbb Generálisok közül. Egy hajótskán személlyesen maga is az első tsatázó rendben az ágyu golyobifok között jelen lévén, az ütközetet igazgatta. Az egész tsata tsak 3 órányi idő alatt tartott. — Ezen rövid idő alatt ölzve lödöztetvén el-sűjvedtenek az Orosz ágyut hordozó úgy neveztetett fél *Gáják* közzül tizen hasonló nagyságú 25 *Gáják* pedig és 2 Frégátok 's a' többi, mellyeknek száma 30-ra megyen, el-fogatának. Ezeken kívül elégették a' Svédnek az ellenségnek valami ötvenig való eleség 's egyéb készületeiket hordozó hajójokat, úgy 40 készülő félbea az hajó-tsináló helyen fekvő ágyus Sajkájokat; melly az alatt történt, midőn a' ki-kötő helynél lévő Erősségre ágyuztanak. — Ezen történetről fogva, és ugyan tezen Stokhalomi tudósítás szerint, kezdték az Oroszok magokat a' szározonnis, *Anjalából* 's több más helyeknél vízfizra vonni: kétség kívül azért, hogy a' *Fridrikshánnál* megvertett hajós Seregtől segítségét vártának ök-is magoknak, melly a' hajókról, ha azokat ezen szerenstéltenség nem érte volna, a' Karéliai partokra bizonyos sereget szállított volna ki. Ezen tengeri tsata, ha a' *Pétervári* tudósítákok által is ilyen formálog fog közönségesse tétetni, bizonyoson megérdemli a' Svédnek részéről a' *Te Deum*-nak el-énekeltetését; melly az idén *Stokhalomban* már málodikszor fog történni. — A' *Südermantládi* Hertzegtől vezéreltető nagy hajós Seregnek fellyebb említett három hajó-béli kára, öttel pótolattott ki. — — — A' *Südermantládi* Hertzeg, más napra ismét rendbe szedvén seregét, magát új pro.

probára készítette. — Az Oroszoknak a Svédekkel Aprilisnek 30-dik napján a szárazon esett tsatájokban, Orosz Generál' Hertzeg *Anhalt Bergburgnak* egyik lábát az ágyu-gollyobis el-hordván, midőn a tsatázó helytől nem megszűze a Kamarás-szolgája, és egy Seb-gyogyító az ő sebjével bajlódának, mind kettőt egy ágyu-gollyobis egyszeriben megölte, és így a Hertzeg a mezőbe csak magára segittség nélkül hagyatván, más nap véreben fetrengve halva tanáztatott.

Az *Anglus* és *Spanyol* Udvar között eredett egyenetlenségnek egészen való fel-gyuladására, vagy le-tsendesedésére, a' Frantzia Udvarnak valamelyik rész iránt való maga meghatározása, igen sokat fog szolgálni. De a' körülállások bajosan engedik ezen Udvarnak ennyire való menetelet. Midőn a' Király, a' Nemzeti Gyűlésel, a' Spanyol és Anglus perlekedést és abból Frantzia országra is háromolható veszedelmét, következésképpen egy hadi fereg' fel-állitásának szükséges voltát közölte volna, a' Nemzeti Gyűlésnek leg-elsőbb kérdései is ezek yalának: — Vallyon a' Királyt illetié, vagy pedig a' Nemzetet az az hatalom, mellyszert az, valamely Nemzetnek hadat izenhesen, vagy azzal szövetséget köthessen? — Vallyon vagy-on-e helyyes oka a' Spanyolnak vagy az Anglusnak, hogy edgyik a' másikának hadat izenyen, s ha vagyon, vallyon mellyiknek van igazza? — Vagy talám az egész hadnak indittása nem egyéb, hanem csak a' Frantzia Nemzeti Gyűlés és a' Nemzetnek azzal egyben köttetett boldogulása ellen köhlt

holt praktikája azoknak, a' kik a' Nemzeti Gyűlésnek ezen hadakozás miatt eshető el-ozzását, 's következésképpen minden eddig tett végezéseinek is félben szakadását ohajtják 's munkálódják.

Hogy kinek tulajdona legyen a' hadakozás' kezdésének és a' szövetség-kötésnek hatalma, a' múlt hónapnak 22-dikén a' Nemzeti Gyűlés meghatározta, és a' következő 10 tizkellyekbe foglalta-bé: „

1.) Az hadakozást és szövetségeket el intéző hatalom illeti a' Nemzetet. Hadakozás csak úgy indíthatatik, ha azt előbb a' Király forma szerint és el-multhatatlanul, a' Nemzet törvény-adó Eö Tanácsával közölvén és attól jóvá hagyatván, annakutánna magától a' Királytól meg-erősítetik. — 2.) Az Országnek rend-tartása-szerint, annak külső bátorságára, jussainak 's birodalmának oltalmára való vigyázás, a' Királynak adatik-által. A' külső országokra, és a' Politikára, vagy dolgokra néző egyet-értéseket, ügyes-bajos körülállásokat, egyedül csak ő folytathatja, azoknak folytatásához meg-kivántató személyeket rendelhet, a' szomszéd tartományokhoz alkalmaztatott hadi-készületeket ő tehet, az hadakozó seregket, valamint a' szározon, ugy a' tengeren is, tettzése szerint ozthattya el, és ha hadakozás adná magát elő, a' seregk elejébe szükséges rendet szabhat. — 3.) Az ellenséges dolgoknak kezdetével, vagy pedig ha valamely szövetséges hatalmaságot oltalmazni szükséges léfzen, vagy a' Nemzet valami jussát erővel kéntelenítettik oltalmazni: tehát

hát ekkor a' Király a' dolgot haladék nélkül adja tudtára a' törvény-adó Tanátsnak, minden indító okokkal edgyütt; és ha a' Tanátsnak abban az időben gyűlése nem lenne, haladék nélkül hívassa öfzve. — 4.) Tudtára adatván a' dolog a' törvény-adó Tanátsnak, ha az azzal tanálna tartani, hogy az el-kezdett ellenkezés az Uralkodó Ministerjeinek, vagy akár minémü más elzközének vétkes más ellen való támodása volna: tehát a' támodásnak ezen indítója, mint a' Nemzet méltósága ellen vétkezett bünös, üldözetsék: mert a' Nemzeti Gyűlés közönségesen ki-hirdeti, hogy tökéletesen le-mond arról, hogy valaha valamit más-
t el-foglallyon; és a' maga hatalmát, valamelly nép' szabadságának el-nyomására soha is fordítani nem fogja. — 5.) Ha a' Nemzeti törvény-adó Tanáts, meg-értvén a' dolgot, azt végezi, hogy hadakozás kezdődjék: tehát az Uralkodó tartozni fog, az ellenkezőeknek el-kerülésére és ellene állására, illendő rendeléseket tenni, a' mellynek el-hatalasztásáról a' Ministerek fognak számolni. — 6.) A' Törvény-adó Tanáts, hadakozás alkalmatósá-gával nyullytani fogja a' gyűlésnek idejét, és nyugadalomra a' hadakozásnak ideje alatt ki-nem o-zlik. — 7.) A' hadakozásnak ki hirdettetése a' kö-vetkezendő szókkal tétetik-meg: — *A' Király' ré-széről, a' Nemzetnek nevében.* — 8.) Az hadakozásnak egész ideje alatt mindenkor járulhat a' törvény-adó Tanáts az Uralkodóhoz azért, hogy ő a' békeféségnek meg-szerzésében munkálódjék. — 9.) A' Királynak hatalmában fog állani, hogy az ország

Rend-

Rendjeinek jóvára izélozó békeféség-fzövettség és kereskedés-béli 's egyéb-béle edgyezéseket kölsön, és nevét azoknak alája írja: de ezen edgyezéseeknek mind addig erejek ne lehessen, valaméddig a' törvény-adó Tanátsból meg-nem erőfsittetnek. — 10.) A' hadakozás végével, meg-határozván a' törvény-adó Tanáts egy bizonyos időt, mely alatt a' rendkívül való katonáknak el-kelletik öfzlani, és a' hadi-népnek békeféség-béli lábura kell állittatni, ezen az időn túl nem léfzen szabad az el-öfzlándó katonáknak földöt adni: mellyet ha a' Ministerek másként tselekednének, ugy fognának meg-büntettetni, mint a' Nemzet' méltosága ellen vétkezett bünesök. — Az erre való vigyázásra a' Nemzetnek különös ki-rendeltettyei léfznek. „

Lüttik és Belgium. — Hogy az Auslriai Belgiumról-is az idegen országai hírek között írunk, nem tsudálkozhatik senki rajta, ha meg-gondollya azt, hogy ez éppen olyan véres és mérges hadat folytat az Auslriai Házzal, valamint a' Török vagy akár-melлык ellenség. Az Auslriaiak mind szerentések vóltanak ellenek még a' múlt hón. 26-dik napján-is. A' Belgák 48 óra alatt 9 helyen verettének vólt meg, u. m. Heuréndál, Hognéndál, Rochefortnál kétfzer, Mirvártnál, Búréndál, Longpréndál, Emtinéndál, és Beauringnál. Mennyire ment minden vesztések a' Belgáknak a' meg-nevezett napig, még nem tudjuk. Májusnak 27-dikéről egy tudósittás érkezett, melly szerint a' szerentse akkor láttatott vólt na egy kevésbé hátat fordítottani az Auslriaiaknak, és hogy Schönfeld tsak tettetésből szaladott vólna

vólna meg a' Namuri kapukban esett szerentsétlen tsata után, azért: hogy az Aufriaikat maga után tsalván törbe kerittse. A' minthogy üzetvén is egy darabig az ő serge a' miéinkektől, ezek egyszer egy tsalfa föld töltésre akadtanak, mellyből midőn nem is vélték vólna igen kemény tűz adatozt réájok, és az által el-szélesztetvén el-veztettének 2300-at magok közzül, és, 1 Obesterek 10 Tisztok pedig el-fogattattak. Ha ez igaz lenne, nem vólna örvendetes hír: de még eddig nem tsak bizonytalan, hanem első tekintettel tsak költeménynek is tettzik lenni. Meg-fojuk tudni. A' Bétsből ellenek indulandó ágyuk-béli 's egyéb-béle hadi készület ellenkező parantsolatot kapott. — A' Német Birodalomnak Sergei, mellyek a' *Lüttikhi* Püspöki Fejedelem ügyének igazságát ezen Fejedelemségben fegyverrel akarják meg-mutatni, *Bilsen* nevű városból, a' mellyet a' *Lüttikhi*ektől el-foglaltanak vala, ismét vissza takarodtanak *Museykhez*, az hól magokhoz több sergeket is várván, ujj erővel fognak ismét, ha szükséges lészén, elébb nyomulni. — Kevés idő múlva a' nevezetesebb történeteket ezen két tartományokból fogjuk hallani: kivált minthogy már a' Belgák ellen ezen hónapnak elején a' több segített sergeken kívül a' *Wurmzer* és *Eszterházi* Húszárok is meg érkeztenek.

Meg-jobbittás — Pest Vármegyéből a' N. M. K. Telt-örző Urak közzé, nem *Ordody* hanem *Onody* Ur rendeltetett.

Az

Az alóli meg-nevezett Tisztelendő Ur, a' következendő *Hir-adó* kívánta általunk szóról szóra közönségessé tétetni. — Vagyon nálam, N. *Zemplin* Varmegyében hajdan lakozó *Medvéz* nevezetű Ns. Familiának adatott Nemes Levele; mellynek nem csak a' függő petsétje, épen és minden lérelem nélkül meg-vagyon, hanem az írása is kezdetlől fogva mind végiglen meg-olvasható. A' ki- nek volna szüksége réá, nállam keresse, és a' Magyar Kurirnak, ezen dologról való jelentést meg-jutalmazni, 's akár millyen dologgal 's ajándékkal viszszontaglani el-ne mulassa. — Íram Szakóltzán, Pünköszt' Haváuak 28-dik napján, 1790-dik Elztedében. — *Lautsek Márton*, Augustána valláson levő Szent Gyülekezetnek Lelki Páfztora. m. k.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tudósítás.

Strohmayer könyves boltjaiban *Pesten*, *Budán* és *Kafán* következendő titulusú hasznos könyv- is tanálatik a' többek között: *Thomas Morus*, *olla Angliæ Cancellarius Juvenem Principem docet, quid jucto opus sit, ut sceptro admoventus sibi gloriam, salutem Regno, subditis felicitatem pariat.* Nem ké- telkedünk hogy kedvet fog nyerni a' világ előtt.

Költ Bétsben 11-dik Juniusban 1790.

Hazánkbeli Tudósítások.

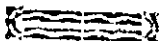
Buda Jun. 10-dikén: Ugy vala a' Közönséges rendezés, hogy ezen hónapnak 6-dikán a' közönséges Ország-gyűlés a' maga tanátskozásához fogjon; és a' valóságos *Diéta* el-kezdődjék; de minthogy a' még el-maradhatott Státus és Vármegyék Követjeinek meg-érkezéseikre Törvényes szokas-izerint 4 napokig kelltek vala várakozni, az Országok Közönséges Tanáts-Tábla ülésé. ma vala leg-előbb, Ugrantsak a' Státufok és Rendek az alatt is Kerületbéli gyűlésekben fáradszhatatlanul dolgoznsk vala — nevezetesen azon: kinek kellefsék a' magok követtségbéli hiteles Leveleket bé-adni? (Credentio-nális) és ezen lépésnél fogva a' Presidiuma mind a' Követeknek; mind a' Mágnaok Státufsának miképpen törvényesíthethesék? 2-izer) Esküvés formája ismáltatott, melly-izerint minden jelen lévő Követek; mind az Ország-gyűlésének más akár minneven nevezendő Tagjai hiteket e-tenni kényszeríthetnek. Ezen esküvésnek formája Ikülömbb Ikülömbb-féle képpen dolgoztatott vala-ki előbbször. Az első esküvés formájában, úgy vélekednek vala némelyek; hogy 3 mentális rezervátzió (elmébéli fenn-tartás) volna: azért ezt a' Státufok közönséges akaratból meg-jobbitották; és meg-is határozták. Az esküvés formája Magyar nyelven vagyön; de mint hogy ezen Ország-gyűlésében sokan léztek ollyonok is; kik Magyarul vagy igen kevést; vagy éppen semmit sem tudnak; tehát el-végeztetett; hogy ezekre nézve egy *Deák* esküvés formája készíttesék; az elsőhez hasonló értelmü; és az ollyoténok Deákul esküdjenek meg — melly egészen meg-is határozottatott. Ezen 4 napokig tartott Kerületbéli gyűléseiben a' Státusoknak minden Magyar nyelven folyt; — és Tokszot bámulásra méltó Magyarsággal: — Ezen hónapnak 9-dikén e' következendő Czé-

dula tétetek nyomtatásban az egész 2 Városban közönségsé

Die Decima Junii

Celebratur Budæ in Domo Regnicolari Sessio prima Diætalîs Excellorum Præcerum, hora media decima matutina — Inclitorum vero Statuum, & Ordinum hora nona æque matutina. — az az — „Juniusnak 10 dikén fog tartatni Budán az Ország' Házában az első Tanats' lzéke — a' Haza fobb Elöljáróinak és Mágnásainak reggeli 10-ed fel óraker, a' N. Státusoknak és rendeknek pedig reggeli 9 óraker ugyan azon napon. — Más napra virradolag hát, a' már meg-nevezett órákon öszve-gyülenek az Ország' fobb fobb rendjei és a' Státusok. A' Katedrálé Templomtól fogva egészfzen az Ország' házáig deszkából valának az uttzák meg-pádimento-mozva; 2 felött a' Budai Polgári lovas és gyalog katonaság áll vala fegyveres parádében, hogy az Ország' gyülésének annál bátrabb út adattatnak a' Templomba való menetelre. A' Státusok és Rendek mint egy 11 óráig ülének széket az Ország' házában, hol — 11 óraker meg-indulának szép rendel Magyar öltözetben, egy néhány Ns. Bandériáknak paripon, musika szónál lett parádérozalok mellett, bé-menének a' Templomba, hol a' Kard. Primás Ur ő Eminentziája forgolodván a' Sz. Oltár körül, kinek a' Vátzi és Pétsi Püspökök szolgálnak vala, a' *Veni Sanctet*' s-t. el éneklék. Jobb-kéz felől a' Templomban ülnek vala a' Püspökök életek' esztendejének rangjá-szerint, bal-kézre pedig a' Mágnások, a' magok hivataljoknak rangja lzerint — a' hátulsóbb székekben jobbról a' Papi, balról a' Követségben lévő Státusok. — A' ki itt jelen nem volt, és Magyar-ország' Gyülését soha nem látott, az erről a' pompáról még csak álmodni sem tud, melly itt esett, és az a' N. Magyar Nemzetet nem esmérí. Minden itt meg-jelent N. Bandériumokat, mellyéknél edgyik Europai Fejedelemnek Teltiorzó lerge sem szebb, el-halगतván, csak a' Ns. Bihar Vár-

Vármegyei Bandériumot említem, melly itt egész parádéban jelen volt. Ezen N. Bandériának arany paszamántos veres nadrága és dalmánnya arannyal palinkára övvel; zöld rókatorkas mentéje arannyal palinkára vetve; ezüst szálak közé foglalt Kótsok tollas kalpagja; arany paszamántos nyereg takarója, arannyal zöld tarfolja — a' Nemes ifjuságnak színe és szépe — mindenikének jó paripája — tanult bölts vezére 's t. — Egy szóval, a' többi N. Bandériák közt ezen N. Bihar Vármegyei Bandéria is úgy kimutotta magát, hogy az ezt nyomba követő irigység, hol sárga, hol zöld színre változva kéntelenített megvallani, hogy ha ezen Bandérium valamely hatalmas Fejedelemnek; már sok esztendőktől fogva gyakorlott; Test őrző; vállogatott szemlyekből álló sereg volna; sem a' rendes lovan való fordulásokra; sem a' Legényekre; sem a' köntörsre nézve szebb nem lehetne. Ezeknek Vezérek csak azt kiáltotta: vigyázz! és midőn a' 2-dik vezérő szót mondotta; már akkor a' 8-os sor most 3-ra; majd 2-re olly sebességgel és jó rendel változott; hogy a' leg jobb gyakorlott katonáktól sok lett volna — bámúlt a' jelen lévő sokosság — mire szülte a' Magyar a' Természet. — Itt Pesten és Budán alkalmalint vagyon miat egy 6000 rig való Bandériumbéli Nemesség lovan *Uniformban*. — A' N. Szabólts Vármegye Bandériumát a' ki megtekinti azt vélné, hogy ezek mind a' Nagy Sándor Attyának *Hülep* Királynak próbált vitézi. Sok öszibe elegyedett nagy és tehetős Urak vagynak ezen N. Bandériumban; kik mind tulajdon költségeken vagynak itten, és mint meg élemedett bölts férfiak; az ifjabbakat is úgy igazgatják, hogy mindeniknek erköltsi maga viselését csak egy tanult Frantzia Dármától várhatnád. Edgy egy *Márs*; 's edgy egy *Kóts* néz ki sokoknak ezek közzül szemekből — és még eddig Pesten és Budán a' Nemes Bandériák közzül mindenik úgy viselte magát, hogy az itt lévő idegen nemzethéliektől is betsültetők. Boldog Isten! bárcsak mind végig így menne! — A' Szala Várme-

megyei T. Vitzé-Ispány *Japrai Spifsch* Urnak va-
gyon, azon Ns. Vármegye Bandériájában egy 13
elztendő: *Antal* nevü fia, ki egy kis szürke Török
Paripán olly jelesen viseli magát, hogy mindenek
nagy érzékenységgel nézik; midőn ezen, testére néz-
ve neveletlen, de mindeure rá született ifjat a' Ban-
dérium sorjában a' meg-élemedett Férfiak között
szemlélik. — A' tegnapi Kerületbéli Ország gyüle-
sében láték egy nagy Pap Urat ösziben elegyedett
igen szép bajuszszal. Minthogy arany lántz vala
nyakában, kérdem kitsoda? mondják, hogy a'
Nyitrai Præpost *Csák* Ur. Tsak el-bámulék, 's hát
a' több fő Papok miért nem viselhetnének bajusz-
szat, nemzetjek díszére? gondolám magomban.

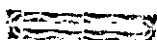
Pest Juniusnak 7-dikén. A' Pesti Seminárium,
vagy magyarasobban a' Pesti tanuló Nevendék
Papok a' múlt Vasárnap a' Fels. Hellytartó Ta-
nátstól olly rendelést vettek vala, hogy bomlja-
nak-el; el-is bomlottanak és ki-ki a' maga Püspök-
jéhez vissza tért, az Erdélyiek Erdélybe, 's a'
többi oda, a' hova tartoztanak. Ezen Rendeles-
ben tsak a' vala: hogy a' további rendelésig; de
mivel az is ezen rendelésben vala, hogy a' Püspök-
köknek a' magok Nevendék Papjaik számokra a-
dott asztali 's más kézületjeik vissza adásának;
ugy itélnek sokon, hogy ezen Seminárium többé
ide vissza nem jö, hanem, mint ez előtt volt,
mindenik Püspök maga fogja ezután a' maga ne-
vendékeit nevelni és taníttatni. — Ezek a' fok Pü-
pökségekből atyafiságosan edgyütt tanult ifjú Pa-
pok mely érzékenységgel vóltanak légyen-el egymás-
tól emlékezetre méltó!

Budán és Pesten közönséges hir, hogy Nyitra,
a' Tiszán túl lévő 's más több N. Vármegyék is
olly rendeléssel botsátották vólna-el az Ország-gyü-
lésére a' magok Biztos-Követjeiket, hogy edgy is
ezek közzül valakinek ingyen asztalához ülni meg-
ne próbálja; a' honnan ezeknek élclmekre annyit
minden napi fizetés-is rendeltének, hogy azzal be-
tsületesen ki-érjék;

Minthogy az Ország' Közönséges gyűlései még 11-dikben kezdődnek, tehát, még nagyobb dolgokról igen keveset tudunk — adjon Isten edgyességet és álhatatos Hazafiui edgyező szívet a' Státusoknak. De oh fájdalom! Azok a' vallásbéli ellenkezések a' Keresztényeknek, mely miatt már több vér omlott, több Országok és Nemzetek pusztultanak el, mint a' kard, éhség és Pestis által — már is ez az a' — bártsak e' ne lenne már valahára az a' gát, melly a' Nemzet, Haza és Király boldogságára folyó viznek árkat feneklené — de jaj! oh fájdalom! adjon Isten belső tsendességet, edgyességet!!! erre van leg-nagyobb szükségünk.

Ezt olvasom egy halhatatlan Férfiúnak Könyvéből: — „ Rettenetes, de tagadhatatlan igazság az, hogy a' Keresztény vallásból származott ellenkezések, sokkal többet rontottak, pusztítottak, mint akár melly hadak és más Közönséges tsapások, és hogy azon vér, mely sok századoktól fogva folyt, nem más kezek által ontott, hanem a' békeség' Istenét hordozó kezek által. Ezen dühölség a' Pogányoknál esmétlen vala; kik noha ugyan a' földöt fetétséggel boriták, azt mindazonáltal tsak az okatlan állatok vétével festék — egyedül tsak a' Keresztényi vallásnak némely éretlen gyümöltse a' Hazafiak között való had és vér-ontás. Jól lehet a' 'Sidók és némely Pogányok ember vérel-is áldoztanak; de ez tsak ugyan közönséges Polgári vérontásra soha nem változott. A' Pogány allás áll vala tsupán tsak erköltsi tudományból és némely inneplélekből; mellyek mivel minden Nemzetekkel közönségesek, és semmi Dogmát magokban nem foglaltak, semmi vér ontást nem okoztanak. „

Angliából és Frantzia-országból is némely nagy Férfiak érkeztenek meg már, a' többi között, Budára; nevezetesen Londonból egy Parlamentombéli fő

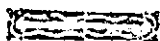
fő Tanács Ur vagyon itten; kiről sokon sokat beszélnek.

A' régi képzet: Tudósoknak egy böltsefséget tanító Oskolájokról emlékezem, hól hajdon azt disputálják vala: hogy vallyon a' Bolha köjközik-e, vagy tolylik? Ha köjközik, hányot egyszerre? ha tojik, meddig kotolja tojását? Pesten most festik a' Duna hidjának karfáit — hozzfzas vetélkedés támoda felette; vallyon mitsodás színekre fessék, feketével elegy sárgára, vagy más színre? végre fejérré és veresre festék. Midön a' karfák külső színéről vetélkednénk — vigyázzunk! ne hogy a' festett karfát tartó hajó el-merüljön!!! A' belén, és nem a' külső haján kellene a' dolognak rágódni.

Nagy Enyed 3-dik Junii. — Köztünk még eddig elé az Őszi vetések jó reménységet mutatnak a' munkás embernek; de nagyon félünk hogy ha még is nem lesz első, a' szemzés se a' rosbán se a' búzában tökéletességre nem mehet. A' tavaszi vetés gyengébb, a' már régen tartó szároztság miatt. A' Szőlőkben-is igen szomorúan félálnak az öreg Enyedi Silénusok, mert nagyon félnek attól, hogy az idén a' vízbe halnak: sőt még Károlyvár körül-is, az ugy nevezett Hegy-allyán kevés termélt reméllenek, a' mint ezt bizonyíthatják azon rákászó Ifjak, kik az el-múlt héten egy bor nem léte miatt előre meg-szomorodott kupri ravalz, Factiosus' Czelnai Tisztartótól, 7 Rákot, és Békát, egy veder boran vettek-meg.

Budáról egy érdemes Ur 's 16-akarónk így tudósít. — „A Mohácsi veszedelem után sokára, úgy mint az 1541-dik elztendőben, a' midon Ifju Zsófia János uralkodása alatt, Magyar-ország Erdély országától el-szakasztatott, akkor a' két Fejedelmek között lett békéségre nézve, Magyar-orzágtól, Bihar, Máramaros, Közép-Szolnak, Kraszna, Vármegyék Erdély országához foglaltatván, attól fogva egész Felső Leopoldus Tsálzárnak idejéig oda szolgáltak. Azon el-follyt idők alatt pedig Erdély országa Fejedelmek által igazgattatván, azok között *Botskai István* Fejedelem az oda kapcsolt N. Bihar Vármegyében lévő ezen Hellységeket, u. m. Szalontát, Ürög, Szent Márton, Tamási, Harsány, Körösfeg, Komádi, Nekerd, Sas, Régen, Felegyháza, Bagamér, Mike-Pircs, Bagoss, Konyár, Derecske, Berettyó-Ujfalu, Kaba, Sáránd, Tepe Hellységeket, az 1604-dik elztendőben Hajdu szabadsággal meg-ajándékozta, meg-nemefesítte, a' mint *ex Approbatis Constitutionibus Transylvánicis Partis 3^a Titulo 86. Art. 1°* bizonyos.

Ezen szabadságban, mind azután következett Fejedelmek, nevezetesen pedig *Bethlen Gábor*, és első *Rákóczy György*, mind pedig az Erdély-orzági Fejedelemség meg-szűnván, F. Leopoldus Tsázar az 1691-dik elztendőben ki-adott Diplómájában, meg-erősítette, Confirmátioja után-is az egész fent irt 20 Hellységek ezen Századnak elejéig u. m. az 1702-dik elztendőig, és így a *Tempore Imperationis* számlálván egészen 98-dik elztendeig, mindenkor fegyverrel szolgáltak, akkor pedig u. m. 1702-dik elztendőben 9 Hellységek *Derecske, Kaba, Felegyháza, Konyár, Berettyó-Ujfalu, Sáránd, Bagoss, Sas, Komádi* a' Királyi Fiscális által a' Kamara részre el-foglaltatván, azon Kamara által, ugyan azon elztendőben a' nagy méltóságú *István Hertzegi Háznak* zálogban által adattattak, a' többek pedig azokon-kivül némelleyek más Privátus Uraknak számokra, edgyik előbb, málik utóbb, u. m. némelleyek 30 's 40 elztendőkkel-is később, fegy.

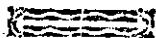

fegyveres katonák által, és más úton elfoglaltak, és azóta mind ez ideig majd szintén jobbgyi állapotban tartattak. Minthogy pedig mostan uralkodó Fejedelmünk II-dik *Leopold* Király ő Felsége Magyar országnak, hozzája küldött Páten-sében, minden szabadságait, Privilegiumait visszaadni kívánnya: arra nézve az egész Haza kapván ezen meg bethűlhetetlen Kintsen, mindenek, azok között ezen fent írt Helységek is, a' magok Hajdúi szabadságoknak vissza-állittatásában munkálódnak, mellynek megnyerésére 's munkálódására a' mostan bé-állott Ország gyűlésére bizonyos Deputátusait küldötték, kik a' T. N. Státusoknak meg-edgyezésekből, 's segítségök által szabadságoknak mint a' mellyet sem *per Notam*, sem *per Defectum* el-nem vesztettek vissza állittatását serényen munkálodják, u. m. *Kábai* lakoss és Ord. Notárius *N. Haraszki* István, *Felegyházi* Ord. Notárius *Berza* János, és *Berettyői* *Ujjalusi* Ord. Notárius *Técsői* *Kegyes* István Urak.

Buda 5-dik *Juni*. — „A' Tiszán túl és innen lévő Vármegyék' Követjeinek 5-dik *Junius*ban tartott egymás tzélját közlő gyűlése, melly *Junius*nak 7-dikén a' maga gondolatit közlőtte a' *Dunán* túl és innen lévő Vármegyék' gyűlésével, és edgyütt lett meg-edgyezésekből, Deputazio által tudtára adta a' Követtségbe ki-rendelt Státus, az Ország-Birájának és a' Personális Ur ő Excellenziajoknak, hogy *modo provisorio*, és *interimialiter* Prélidiumok alá egybe fognak gyűlni, és *Credentia-nalisokat* is ő Excellenziajoknak fogják most elsőben bé mutatni — de részváltják — hogy — lokat — lokat — még többet részváltják a' Meg-bizott Könek Státusai.

Gróf Károlyinál minden nap 50 Követek számára terítették asztal. — A' Tiszán túl *Csongrád*, *Csanád*, *Békés* és több Vármegyékben a' legnagyobb szárorság uralkodik. Az itt folyó *Tisza* és *Körös* vizei ki-száradtak, és a' fa hordás ezeken a' vizeken egészfzen megszünt. — Ő Felsége *Bat-*
tyány

tyány Antal és Erdödy Károly Gróf ö Nagyságokat K. Hellytartó Tanáts-béli Titoknakoknak rendelni méltoztatott.

Debretzen 5-dik Jun. — A' mihez mostanában Debretzen K. Várofsának szerentséje vólt, már azt a' két Magyar Haza előtt felejdékenségben hagyani, tetemes véteknék állittanám. Vegye azért az Ur az egész dolgot rövid summában. Juniusnak 2-dik napján reggeli 9 órakor a' T. Ns. Szathmár Vármegyének Bandériuma, Gróf Károlyti Jozef ö Nagyságának vezérlése alatt, trombiták' hátsogási, 's tárogató sípok' verfelési között Városunkba érkeze. A' kik Debretzennek nagyságát, és népes vóltát tudják, képzelhetik magoknak, melly számos nézői valának ezen már előre várt Nemes Seregnék, a' midön szép rendben a' Városnak piatz utzáján a' Nemes Tanátsból el-rendelt szállás felé serény vérü Paripájokon hántatták magokat. Itt Uri szemllyekhez illő szobákban helyhezettetvén, két Palotában Uri módon el-készült dél-ebéddel megvendégeltettek. Dél után hivatalosok lévén, a' Ref. Kolégyiomba menének Nagyságos Vezérekkel edgyütt; holott a' tanuló Ifjaktól, Tisztekhez alkalmaztatott summáju, ékes Magyar egyező énekléssel tiszteltettek. A' napnak le-nyugta után tiszteletes tántz adattatott. Következendő nap', melly a' Katholikus Keresztyéneknél Ur, vagy-is, az Oltári Szentség különös imadására rendeltetett napnak kezeztetik, meg-jelent ezen Ns. Sereg a' T. Piárista Szerzetes Papoknak gondyfelések alatt lévő Parokiális Templomban a' Bandériumnak tisztesöltözében. Holott az énekkal tartott Sz. Aldozat alatt mind végig meg-maradott, az úton pedig az az ugy nevezett Proceszio alatt, tizen négyen közülök ki vónt kardokkal a' Szentség mellett jártanak, a' többiek a' Szentség, 's Vezérjek után szép rendben mentenek. Ez nap hivatalos vala Gróf Károlyti ö Nagysága más két Gróf Tiszt-társaival edgyütt ebédre, nem csak a' T. Piárista Szerzetes Papokhoz, hanem más Uri házakhoz is, de mint

okos

okos Vezér, mindnyájokat megkövetvén, most is csak a Vároستól megterítettett asztálhoz üle kedves Magyar vitézeivel edgyütt. Az est hajnal-tsilag ismét tántzal kínál-meg a Vitézeket, kik is megmutaták, hogy a Magyar, valamint más egyéb dolgokban, ugy a tántzban is sokat győző. Más nap, az az 4 dikben reggeli 4 órakor újtjoknak folytatásához kezdettek, meg köszövnén előbbször a Városnak emberséges jó-tételét illy fel-kiáltással: *Ellyen a Nemes Debretzen Várossa! ellyen annak Nemes Tánítsa!* Ezen N. Seregnek száma a Tízöt Urakkal együtt 43-ra mégyen. Öltözete a következendő: letét kek mente és nadrág, veress dolmány, mind gazdag arany készülettel. A mentéjek prémje rókatörök. Tszimájok, kalpagjok, pantallérjok veress; az övek letét kék arany által-kötőssel. Tarfolyok veress, mellyen a Magyar Koronának tzieme láttzatik. Hári bőrök párdutz Paripájiknak tzafrangja veress arany palzamántal meg környékezett. Illy öltözetekben ha tsak tekinted ezen Nemes Vitézeket, *Bellónának* fiait látod ő benne; ha pedig velek beszéltel 's társfolkodl-is, ugy találod, hogy szelidség 's emberséges magok viseletekre nézve, a Kegy szüzekkel egy emlőt szoptanak. Rend-tartások és fényitékek egézfien hadi, ki-vévén azon büntetéseket, mellyek a Nemes fzeméllyek méltóságával ellenkeznek. Mindazokra pedig köz-akarattal 's egyezessel kötelezték magokat. Ezen Nemes Seregben a fellyebb meg-irtt Nagyságos Vezéren kívül, még két Nagyságos Gróf Urak vagynak, ugy mint Gróf *Stáhremberg* N. Fő-Kapitány, és Gróf *Hiller Pál*, All-Kapitány.

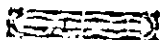
Ugyan azon színű dologról, Debretzenből, 5-dik Jun. — Follyó hónapnak 2-dik napján reggeli 9 óra tájba bé-érkezett ide a Szahmár Vármegyei Nemes Banda, Mélt. Gr. *Károlyi* József Ur ó Nagysága vezérlése alatt, noha ugyan a *Csapó* utzai kapun, *Cavagy Szent Annain* lett volna egyenes, 's közelebb való bé-jövetélek, mindazonáltal kerültek a Várad utzai kapura, 's régig jöttek a piatzon, 's ugy

's ugy a' Város háza mellett el-fordulván, mentek Czegléd utzára az ugy nevezetett Komáromi házhoz, 's minnyájan Vezéreket oda kilérvén, a' ki rendeltetett szállására onnét ment-el ki-ki; az emlitett Komáromi házban pedig Gr *Károlyi Jofef*, *Stáhr-remberg*, és *Haller Ur* ö Nagyságok maradtanak. Szinte akkor, mikor ezen Nemes Sereg bé-érkezett Tanáts-gyűlés volt, azért-is a' közönséges Gyűlésből a' Magistrátus Deputátusokat küldött Gróf *Károlyinak*, 's a' Nemes Seregnek köszöntésére, kik még addig a' Komáromi házhoz értek, miglen az egész Sereg egybe volt.

Más nap a' nagy Misére a' Gróf az egész se-
reggel meg-jelent, 's mikor a' Procefsio (mert ezen nap, Ur napja vala) el indult, a' Baldachinum mel-
lé két-felöll hat-hat ifju állott ezen Nemes Sereg-
ből, 's ki-vont kardal ment a' Szentség mellett; 's
minden Oltárnál meg-tette a' Parádét; a' többiek
pedig rendbe utánna mentek a' Baldachinumnak,
Ezek minnyájan ugy viselték magokat, mint a' jól
ki-pallérozott katonák.

Gróf *Károlyinak* tisztelésére a' Városnak szí-
ne mondhatom, mind meg-jelent. Ezen ifju Gróf
minnyájokat tettzhető szivefséggel látta, midön szá-
mosabbán jelentek meg előtte, mindenikhez egy
formán nyájasan szóllott, 's annyira le-erészkedett,
hogy azoknak láttatott kedvét keresni, a' kik hoz-
zája járultak. A' midön pedig el-ment, különösen
köszöntette a' Tanátsot a' Ns. Sereg iránt tett jó
rendelesért. Itt azért azt mondják: *Vált Gróf*
Károlyi Jofef, *tartson meg minket grátziájába.*

Következendők a' Debretzeni ujjantán válofz-
tatott Nemes Városi Tanáts Urak. — *Biró*,
Szombati István. — *Sénátorok*, *Mészera Sándor*,
Mihályházi Jonás, *Hatvani Mihály*, *Vadászi László*,
Petroczy Ignátz, *Kusmits Jofef*, *Dornokos Imre*,
Simonfy Sámuel, *Dömsödi Sámuel*, *Tikos István*,
Mihályfalvi István, *Sáray István*. — *Ord. Notár.*
Boszörményi Pál. — *V. Notár.* *Komáromi György*,
Kászonyi János. — *Regisztrátor*, *Rakosfzky*
Da.

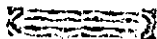

Dániel. — *Fiskálifok, Gerendási, és Koss Jolef-Urak.*

Béts. — A' F. Királyi Familia a' jelen való időben nagy meg-elegedési szerez a' Bétsi népnek azzal, hogy magát, hol az *Augartenben*, hol pedig a' *Práterben* köztök láttatván, nem csak a' Nagyoktól a' Palotákban, hanem közönségesen mindenektől ismértetni kíván. A' nagyobb 5 Hertzegek a' szép napokon többnyire ujjuláfokat abban tanállyák-fel, hogy a' *Práterig* vagy *Augartenig* ki kotsizván a' szekerekről le-szállanak, és a' sokaság között gyalog sétálnak. — *Sándor Leopold* a' Húlzár Regimentnek tulajdonosa minden Testvéreinnél jóval magosabb, kellemetes tekintetű ember: kire minden, nyughatatlansággal várokozik, hogy a' gyász ideje el-telvén Húlzár öltözetben szemlélhesse. — A' *Kárlovitzi* fő Püspök és a' *Budai Görög Püspök* Urakkal edgyütt nem az *Ujpalánkai*, mert ott Püspök *Sints*, hanem az *Uj. Vidéki* (*Nájsattzi*) Görög Püspök Ur vala a' napokban a' Király elébe botsáttatva. Meg-lehet vallani, hogy ezek elég emberséggel fogadtatnak Bétsbe, nem csak a' Királytól pedig, kinek külömben-is természeti tulajdonsága az alaton forsuaokhoz, ugy mint a' nagyokhoz való le-botsátkozás, hanem a' Bétsi néptől-is, melly ritka embernek szokott közönni, de ezek előtt sokat láttam hogy meg-emelitte kalapját: azt nem tudom belső tiszteletből elik-e ez a' nagy tisztelet, vagy külsőből; azt láttyuk, hogy formájára nézve ugy néz-ki mindenik, mint egy egy Nap-keleti Papi Fejedelem. Azt maguoknak volt tegnap szerentsénk szemlelni, hogy a' F. Királyné *Ferentz* Hertzeggel az *Augartenben* sétálván és egy helyen őket előll tanálván, hozzájok mentenek és velek illendő le botsátkozással beszélgötte- nek.

A' hadi dolgokról keveset írhatunk most. — Serviában egészzen halgatás vagyon. Két felőlről u. m. Oláh és Horváth-ország felől tsak a' készületeket halljuk. A' hírek között a' leg-nevezetesebb az, a' mi leg-hirtelenebb indult, hogy a' békelesség iránt edgyező gyűlés *Breszlóba* fogna haladék nélkül kezdődni: sőt erősítik, hogy Gróf *Koventzel* ide már tegnap el-is indult volna. A' Természet-is láttatik már kényszeríteni a' hadakozó népeket az edgyezésre: mind Tseh-országból, mind pedig a' Magyar-országi tábortól szüntelen érkezik a' Hadi-Kantzelláriához, az eleségnek a' szározság által okoztatott szüksége iránt való panaszos tudósítás. — Helvézia 6-ezer erős hadi ifjakat ajánlott *Leopoldnak* földra: a' Király meg-köszönte szíveségeket, de nem vette elajánlásokat. *Fridrikh Vilhelm* és *Leopold* személyes levelezések által mondatnak egy-más között a' közönséges békelesség iránt munkálódni. — Az-is egy jele lehet a' békelesség közeledésének: hogy a' mint látjuk a' Belgákkat jó móddal fizetteik az Auslriaiak a' nyakasságnak az árát: a' nélkül hogy még eddig a' Pruszizus a' mi népünket valahol meg-támotta volna. — Hogy 27-dikén Májusnak az Auslriaiak a' *Schönfeld* ravaszága által meg-veretenek volna, kézzel tapogatható hazugság volt: a' ki tette volt iránta a' tudósított, az-is már meg-másolta szavát. Sőt igaz az, hogy a' Pátrioták egész *Luxemburgból* ki-veretenek. — O Felsége, a' N. M. K. Test-örző Seregnél eddig elé mindeneknek tettése-szerint 's Királyát hívségesen szolgált Kapitány *Tóti Dotri* Josef Urat, ugyan ezen N. M. K. Test-örző Seregnél fő Strázsamesteri tisztségre emelni méltoztatott.

Svédzia. — Az Orosz hajós seregnak a' *Fridrikshámi* ki kötő helyben Májusnak 15-dikén lett meg-verettetését, az ujjabban *Stokholomból* jött tudósítók-is egyezölög erősítettik. Ezen meg-verett Orosz seregnak Vezére a' *Naszzaui* Hertzeg: a' ki a' mint tudjuk, mind a' Fekete-tengeren a' Törökök

kök előtt, mind pedig a' Baltikumra a' Svédok előtt, a' múlt esztendőben esmeretessé lett volt. Az itt való Izerentsétlenségit az Oroszoknak a' muldatik okozottnak lenni, hogy a' Svédok Királya éppen akkor ütött a' ki-kötő helybe réájok; midőn az ő Vezérjek a' meg-nevezett Hertzeg Sergynek egy részét a' hajókról a' szárazra ki-szállítván *Anjalában* a' szárazon verekedett a' Svédokkal. És akár hogy esett, tsak ugyan Máj. 25-dikén meg-érkezett volt már a' Királynak parantsolattya Stokhalomban a' Státushoz; a' *Te Deum*nak egész örömmel való el-énekeltetése iránt.

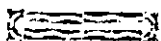
Had Tört. 731 — 732. — A' T. T. Nevendék Papoknak-is meg-volt az el-múlt hónapban; mind Polonban, mind Pesten a' Visgáltatások; 's ahoképest el-is oltottak már a' Szemináriumbéli futásokot végezett Ifjak, magok Megyeikbe. A' Peüi Szemináriumból ki-kerültek között igen-nevezetesek: T. T. *Beke, Rádlinger, Rosenbacher, László, Mészáros* és *Húszár* Urak. A' *Pofonyi* Szemináriumból kiváltképpen való ditsérettel mentek-ki: T. T. *Török Gábor*, és *Fehér György* Urak.

De meg érdemlik a' következendők-is; hogymind igaz szívü Magyaraságokra, mind jó erkölcsökre, mind a' Tudományokban tett szép elő-munkákra nézve, név-szerint emlittessenek; úgy-mint: Az *Elztergomi* Megyéből: *Borbély Mihály, Chalupkai Ferentz, Fribaisz Ignátz, Gergye János, Kis András, Korbélyi János, Linter János, Zelenák Josef.* A' *Fejérvári*ből: *Páztori György.* A' *Győr*ből: *Pivarits Ferentz, Simon Sigmund, Tóth Mihály, Varga János.* A' *Pétsi*ből: *Bertalan György, Iurnits László, Kis János, Lukáts György, Mészáros Ferentz, Kákos János.* A' *Rozsnyói*ből: *Köszeghi Pál, Szendrei János, Tindira Josef.* A' *Szombathellyi*ből: *Bodó Josef, Csergits Simon, Csitsai János, Magyar György, Pozsonyi Ferentz, Vintze Antal.* A' *Vátzi*ből: *Baranyai István.* A' *Veszprémi*ből: *Bertalan Ferentz, Matovits János, Szabó Mihály, Zsemberi Imre, és Szalai István* Urak.

Urak. — A' *Bétsi Szemináriumból*, az itt alább következő T. T. Ifjak vettek bútsút, 's indultak vízfőz közelébb édes Hazánk kebelébe, minekutánna Nevendék Papi állapottyoknak 5. dik elztendejét bizonyított halzonnal töltöttek volna-el az említett Szemináriumban — ugymint a *Rozsnyoi Megyéből*: T. *Gál* Ferentz Ur, kiknek hathatos ékelségű Magyarsággal készült építő tanításait vólt egy néhány ízben szerentsénk az ide való Magyar Szentegyházban gyönyörködve hallani. — — Az *Egriből*: *Povolnyi* Josef. Ur, ki jöllehet nem született Magyar: annyira vitte mindazonáttal, még az itt-is különös szorgalmatossággal folytatott gyakorlat által Nemzeti Nyelvünket, hogy azon, értelmesen, 's egész meg-elégedésig prédikállott. — Az *Elztergomiból*: *Betzett* Ferentz; a' *Belztertzeiből*: *Melicher* János; a' *Kalotsaiból*: *Szeker* Josef; a' *Munkátsiból*: *Dudinshky* András Urak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Egy ablakba fessetett Kándli madárhoz.

Oh kedves *Kándlim*! sorsod millyen balra
Esett, hogy fessetél ezen tsekély falra.
Híszem Uri madár lévén, Palotára
Illelél; nem Izevény Koldusnak falára.
Vagy talám azt mondod: azzal nem hibázol,
Hogy Téged egy Fanyu keze ide mázol.
Tudod kis *Kándlim* képed az a' kőbe
Miért fessetette Kumiz ablakába?
Azért, hogy Tégedet meg nem Izereszhetett,
Két vagy három garast mert ki nem tehetett.
Hogy bár tsak képedbe Téged Izemléhelsen,
'S Uri gussulsának így meg-felelhelsen.
Már Téged az Urak azért meg-vetettek,
Hogy ez alávaló ablakba fessettek?
Vagy meg; vagy nem; meg, ha sorsok meg-gon-
dolják,
Nem pedig, ha tsak a' képedet fontolják. No

Ne fély, mert bal forfod synki sem akarja,
 Találkozik a' ki képed le-vakarja.
 Már *Kánálím* néked étel-is kellene,
 Koldus Gazdád ha nem mondana ellene;
 És hogy jól szolj, Torkod szükség nádméz szállja;
 De nagy Doktor Gazdád 's azt *Controvertálja*;
 Mivel meg-üressült szép Sellyem arzénnye —
 Száját, bé-kótsolta a' szegénység izénnye.
 Szánva kis *Kánálím* forfod minden Lélek
 Kiket körülötted tsudálva szemlélek.
 En magam-is szánom, 's azon nem örülök,
 Nagyobb bizonságul rajtad könyörülök,
 Ugyan-is el-tartlak tsak szüntelen szolgyad:
Minden ember! magad a' Gazdámtól ollyad,
Mert szemedbe szépet mutat, de hát megöl,
Mind Scorpio dühös fullánkjával meg-öl.

V. S.

 BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tudósítás.

Adja a' B. Magyar Kurir' Írója *Efst. Szatvaj*
Sándor minden Erdemes Olvasóinak tudokra, hogy
 a' jelen lévő Ország-gyűléséről valamin tsak nyom-
 tatásban ki adni valamely nyelven meg-engednek,
 azt ő a' Kurir mellé ragasztandó különös Leveli-
 ben a' Magyar Hazával és a' Magyar Kurirnak ol-
 vasóival közleni el-nem mulatja; még pedig ugyan
 azon 5 és fél u. for. elő-fizetésért, melyet a' Ma-
 gyar Kurirért szoktanaknak fél-éftendőre előre fi-
 zetni.

A' kik pedig a' mi Erd. Olvasóink között a'
 jelen való időben Pesten és Budán vágynak, azok
 a' Kurirért való fizetést Titulusokkal edgyütt, erga
 recepissé a' Pesti Postán le-tehetik; itt én magam
 kezemhez vészem.

Költ Bétsben 15-dik Juniusban 1790.

Pestről és Budáról ez úttal majd semmit nem irhatunk; mert az innen jött tudósításaink, nem tudjuk mi okon, a' Pótlán el-késtének: de a' jövő alkalmatossággal annyival többel fogunk kedveskedni. Az Ország' Gyűlésének minden napi Aktái Magyar nyelven iratnak: de a' Magyarból Déák nyelvre-is fordittatván Déákül-is ki-adatnak.

Mindenféle elegyes Tudósítások.

Belgium. — *Brüsszel* várát többen, mint 35-ezeren, hagyták a' lakók oda. — A' Flándriaiak 10-ezeren nyomódnak az ő Hazafi Generállýoknak *Vandermers-nak*, a' fogságból való ineg-szabadítására *Antverpia* alá. — A' Pátriótáknak mostani 2 nagyobb Urai *Vandernót* és *Vandijpen*-is kéréslik magoknak előre a' menedék helyet, az lól, ha a' szükség kívánnya bátorságban maradhasanak: melly végre *Brédába* a' szabad Hollándiának egyik Városába, mondálnak magoknak szállást fogadottáknak lenni. — A' Pátriota Belgák elég nagy számmal vagyának: de a' mint az ő Fő Vezéreknek *Schönfeldnek* a' Belga Státushoz b-küldött panaszzaiból, 's egyéb környülállásokból-is ki-tettzik, Tiszttyeiktől nem függenek. Midőn Pünkölt első napján *Ciney*-nél meg-veretvén, el-sutottanak, egy *Dirix* nevű Generállýok elejébe ment, és szép szóval kérte őket, hogy térjenek vissza és magoknál jókkal kevelebb számú ellenség előtí, ne-szaladjanak. Amozok a' szép szóra nem hajtván, *Dirix* keményebben kezdte a' dolgot: de meg-sizette az árát; mert 4 Kapitánnyaival edgyütt azonnal öszve vagdaltatott, és Májusnak 26-dikán a' miénkektől ugyan azon helyen tanáltatott lábánál fogva fel-akasztatva.

Il-dik *Leopoldnak* emberi szeretettel 's szánakozással telyes szívű egészlzen ki-tündöklük a' szerentseilen Belgákhoz való maga vifeletéből. Ő Felségének nagy lelkéről bézell közelebből azon írás, mellyet az Ausfr. Belgiumi F. Kormányozók Máj.

29-dikén F. M. Generál *Benderrel* közlöttének. A' F. Kormányozók ditsérik egész meg-elegedéssel a' Generálnak azon rendeléseit, mellyek szerint a' latta valót a' nép között olyan fenyték alatt tartya, hogy leg-kisebb panaszra is alkalmatosság ne adódjék, kivált *Namur* iránt, hogy azon rozsz vélekedés, mellyet az ellenkezők az Auszriai katonák iránt el-terjesztettek, ismét el-törölődjék, és a' nép vizsgálza édesíttethesék; hogy a' vezélő Tisztek, minden alatta-valóknak törvénytelen te-lekedeteikről számolnyanak, és meg-gondolják, hogy nem ellenséggel, hanem meg-tsalatott szerentsélen Polgárokkal vagyon dolgok; hogy mindenek a' nép között kész pénzel, vagy leg-alább bizony-ság levéllel fizetessenek a' hadi Kassa-ból; hogy minden meg-bántó beszéd el-kerültessék, és minden magát úgy viselje, hogy szeretetet és betsületet érdemelhessen; különösen ditsértetik ezen írásban a' Generálnak azon hir-tétele, mellyel a' tétett közönségessé, hogy a' Királynak Sergei, nem úgy mennének *Namurba* mint ellenség, hanem a' rendnek és nyugalomnak vizsgálására. — —

„ Mindenek, így szollanak a' F. Kormányozók még azok a' szerentsélen környül állások is, midőn a' Királynak népei a' Belgáktól meg-támodtatván, kéntelenítettének az erőt erővel vizsgálva venni, azt mutattyák, hogy a' Király igen igazság szerető és jó. Ha szinta a' Királynak Maga ki-nyilatkoztatása, mellyet mi a' Belgiumi tartományokkal közlöttünk volt, már most úgy nézethet-nék-is, mintha soha nem lett volna, mivel töllök tel-lyességgel meg-vettetett volt: mindazonáltal tellyes szándéka még-is a' Királynak az, a' mint azt közönségesen ki-hirdettetni réánk bizta, hogy minden tartományokban a' régi rend-tartás állittassék vizsgálza. „ Utolszor ezen írásban olyan rendeléseket közlik a' Fels. K. Kormányozók a' fellyebb nevezett Generállal, hogy a' Királynak ezen Kegyel-mes szándékjai iránt nem tsak a' katonaság, hanem mindenek Belgiumban tudósittassanak, és a' nép a' zón

zon félelmei iránt, melyet benne mások felgerjeszteni kívántanak, le-tesendeltetésék. — — A' *Brüszszi* Jun. 2-dikán költ Levelek szerint a' *Vandermers* miatt való egyenetlenség a' Flándrusok és Brabantziaiak között még mind tart. — — Az *Urfeli* Hertzeg közönséges irásban ragasztatta-ki azt; hogy 1000. forint jutalmat fogna adni, a' ki leg-kisebb dolgot tudna meg-bizonyítani, melyből a' Hertzegnek hazája árulása tettefe ki. De ezen irás a' falokról lezaggattatott a' *Vandernót* követőtől, és egy *Kastély* a' Hertzegnek fel-prédáltatott. Hasonlóképpen lezaggattatnak a' falokról mind azon irások, melyek a' *Vandermers* mentségére iratnak: a' mellyekben pedig vádoltatik; azok nagy betsben tartatnak. Németly Flándrusok 2 Követeket küldvén *Vandermershez* Antverpiába, fogsága iránt való értekezésre, olyan feleletet vettek tőle: hogy kegyenyebb fogságban tartatik feleségestől, mintha a' *Törökök* kezibe volna.

Egy *Namuri* Jun. 7-dikén költ Levélnek *Suri* mája a' következő: „En *Gentből* *Brüszszi*elen kereltül tegnap jöttem *Namurba*. Minden-felé két fele tébollygó seregket tanáltam. A' *Vandermers* és *Vonk* követőt, a' Belgáknak Luxemburgban lett meg-verettetése szaporitni kezdette; ezeket egy szóval *Ausriaiaknak* nevezik itten; mivel *Vandermers* és *Vonk*al edgyütt, a' mint mondják, a' *Leopold* hívására hajlani láttattanak volt. A' T. Papság még mind *Vandernóttal* tart, és mivel vette észte, hogy az *Urfeli* Hertzeg inkább kedvez a' *Vandermers* követőinek, tehát a' Hertzeget fogságra tetette. De valamint *Vandermersert* ugy az *Hertzegert*-is nagyon fenyegetőznek a' Flándrusok; Mindenek nagy kétsőségbe esésben vagynak. Az *Ausriaiak* a' *Namuri* útakon seregelnak. En *Vandermersnek* egy szolgájával beszélttem tegnap: ez azt mondja, hogy az ő Ura minden reménységét elvesztette és igen nyughatatlan; Kedvelésével edgyütt minden pénzet *Bréda* felé takarítottya. Azt mondják, hogy közelebbrol ezeket mondotta volna. —

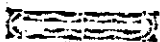
„ Ha mindenbe belé sülünk, Angliába megyek: nem en elég vagyon miből élyek, könnyen varo-kozhatom ott azon jó alkalmatolságra, midőn azt, a' mit el-kezdettem véghez vihetem. „ Mind a' *Brüszzeli*, mind pedig a' *Namuri* piatzon láttam azon hír-adásnak falakra ragasztott exemplárjait, mellyet Generál *Bender* a' Belgiumi tartományokkal közlött. A' *Brüszzeliek* láttam vidám ábrázattal nézték: de a' *Namuriak* szűközödtak. A' *Pá-tens* így következik: — „ Hízethetik az ember magának azzal, hogy a' természet szerint igen jó indulatu, de szerentsélenül meg tsalattott Belgiumi nép, már most meg-fogja esmerai, hogy a' közönséges tsendefségnek meg-rontói, kik magok magokat fő Vezérekké tenai mérészelték, a' magok gazdagságot és uralkodási Izonjuhözö indulattynak meg-elegittésére, a' leg-szebb és boldogabb országot képzelhetetlen szerentséltenségnek fenekere tsalították volna — ha ezen öltve esküdött veretrek, a' jó és az igazság mellett hűségeseknek maradt Vitézek által meg-nyam verettenek, és elnem szélesztettenek volna.

„ Meg-gyözetettvén az iránt, hogy a' népnek, vétkes tselkedete, eredetét egyedül a' tsalárdok-nak hitegetéseiből vette — mas tsöll pedig bizo-dalmunkat abban vetvén, hogy a' Királyi Sergeknek a' Belgiumi tartományokban való bé menetele egyedül tsak a' közönséges tsendefségnek, mely a' Status-nak boldogságára el maradhatatlanul tsükséges, vissza állítására tselőz: közönségesen kirdettyük ezen irás által azt, hogy valakik a' tegyvert kezeből le-tézik, familiájoknak örebe vagy dolgozó mü-helyeikbe vissza térnek, és magokat úgy vitelik, mint békesség tszerető Polgárok ezek tsenni kedvet-lenségtől-is a' Királyi Sergek refzéről nem felhet-nek, söt tökéletes öltalom alá tsognak vétetni: melynek meg-eshetése végett mar mind a' tsentek iránt, mind pedig a' vásárlott dolgoknak meg-tése iránt való tsoross parantsolatok a' katonák között meg-tétettenek. A' Polgárok igen tsorgalmatos

tos elég-tételt várhatnak magoknak, ha akár mi részben igaz panaszok adhatná magát elő. De ellenben mind azok, valakik leg-kisebb ellent-állást tésznek, vagy fegyveres kézzel jelennek-meg, úgy fognak nézeini mini párt-útok, és úgy fognak bánni az olyanokkal, mint ellenséggel szokás.

Svéd és Orosz Birodalom.

Észak-felől egészen oda láttatik a' szerezte hagyottnak lenni az Oroszokat: szóba sem akar állani már vellek. Minden Posta napon edgy-egy *Stokholmi Levél* áll nagy örömmel Europa elejébe, melly mindenkor a' Svédeknek győzedelmével vagyon tele. *Miemelből* Májusnak 29 dikén ismét uj szereztségtelenségéről emlékeznek az Oroszoknak. A' dolognak valóságos igazságáról még eddig egészen jót nem állhatunk: hanem a' tudósított szóról szóra ide tévizzük. „*Révdi*, az a' nevezetes ki-kötő helyly és erősség 4 vagy 5 napokkal ez előtt a' Svédeknek fő tengeri Vezérjétől a' *Südormantandi* Hertzegtől bé-vétegett. Egy nagy és rakott Magazinum vagy elés házan kívül, még 10 első nagyságu hajóji az Oroszoknak, mellyből az 8 hajós sereg a' *Révdi* ki-kötő helylyben nagyobbára állott, a' Svédeknek prédájává lettenek. Magok az Orosz katonák a' hajókról sajkákonn a' partra előre ki szálván és meg-szabadulván, úttöket *Liflandián* kerestül *Pétervára* felé vették. Mennyi nagyságu lehetett az Oroszoknak ezen a' helylyen való erejek, és mennyi kárt vallottanak, 's vallyon edgyezés által adatott-é sel az erősség vagy pedig erőszak által vétett meg, még eddig nem tudatik. — Az Oroszoknak *Cronstadti* ki-kötő helylyek-is 28 nagy *Svéd* Linéás hajók által vagyon bé-záratva, mellyben 20 Orosz hajók feküsznek. Most ezen tengeren 44 öreg, vagy tengeri nyelven szólva, Linéás hajójok szállott a' Svédeknek az Oroszokkal, külömbb-külombb-féle helylyeken, szembe. — Ugyan ezen tudósított, azt jegyzi még meg a' Svédeknek *Révdi*ban Máj. 13-dikán

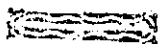

kán esett szerentsétlenségekről — hogy az Oroszokat akkor a' jól-álláson kívül a' szél is nagyon segitette: e' mellett, a' melly szoros tengeri tsatornán a' Svédeknek az Oroszokhoz közelitteni kellett, az úgy állott, hogy azon a' hajóknak egyenként kellettven keresztül menni, a' Svéd hajók mind szemben lödöztethetnek az Orosz ágyuktól nem csak ez hajókról, hanem a' partokról is minden-felől, melly miatt egy hajójoknak, a' többek között azon helyen el is kellett süjyedni.

Páris. A' Frantzia Nemzeti-gyűlésben azt kezdik némely tagjai annak jóvalogatni: hogy minek előtte egyébhez nyulnának, vizsgálják meg részre való hajlás nélkül azt, hogy miben állyon Frantzia-orzágnak mind az Anglissal, mind pedig a' Spanyollal való frigy-szövetség 's egyéb Politika-béli minden edgyezése. Ebből csak az tettik ki, hogy a' máj napon lassubb lépésekkel siet Frantzia ország is a' hadakozásra, mint az ez előtt való időkben 's különösen pedig jól meg nézi, hogy a' mellyik szomszédjának segítségül menni kíván, van-e oka annak a' másoknak meg-támodására. A' hajók ereg körül való készületek ugyantsak, itt is nagyok. — Azon 10 tikkellyekben, mellyek által meg határozottatott az, hogy sem a' Nemzet a' Király nélkül, sem a' Király a' Nemzet meg-egyezése nélkül hadat ne kezdhesen, vagy végezhesen, Májusnak 24-dikén következő változások tétettek. A' 2 dik tikkellyben ezen szók helyett — a' Királynak adatik által — ezek tétettek; a' Sédusnak rendelése által a' Királyra bizatik. A' 4 dik-

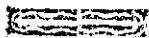
dikben ezekben. — *A' Frantzia Nemzet időkellatésen le-mond arról, hogy valaha valamit mástól elfoglalni kívánnyon — a' következő változás szerzetett: a' Frantzia Nemzet soha sem fog hadat indítani akarni, olyan tzéllal, hogy mástól magának foglallyon-el valamit. A' 7-dik formáltatott ujra. — A' Frantzok Királdyának részéről a' Nemzetnek nevében: A' 9-dik pedig így ujjíttatott-meg egészben — „A' Királyt fogja illetni, hogy a' külső Hatalmosságokkal béke-ség - szövetség kereskedés-béli 's más-féle edgyezéseket, mellyeket a' Státusnak jóvára szükségesnek fog tartani, köfsön, 's azoknak nevét alája írja: de ezen említett edgyezéseknek semmi ereje ne légyen, ha azok a' Nemzet fő Törvényadó Tanátsától helyben nem hagyattanak.*

Arvából 28-dik Mády. Eppen mái napon múlt el egy hónapja, hogy a' mi Vármegeyénkbe M. Generális Török András Fő-Ispány Ur ó Excellentiájá Procsidiuma alatt, az Építő-szék tartattott; mellynek alkalmatósággával, minden, személy válogatás nélkül, tsupán tsak az érdemeire való nézve, a Vármegeyebéli hivatalokra candidáltatott és válofztatott: Ns. Uraságoknak neveik a' következők: Első V. Ispánynak candidáltattak: vólt régi V. Ispány Revitzky Josef Károly, Consiliárius Kubinyi Josef, Bajtsy Gábor, Bajtsy Ferentz, Okolitsányi Josef, és Platthy Gáspár Urak; holott-is Revitzky Ur egyenlő akarattal válofztatott, ki az előtt-is ezen hivatalt ditséretelenül viselte. Másod V. Ispánynak candidáltattak: Bajtsy Gábor, Okolitsányi Josef, Okolitsányi Jónás, és Revitzky Gábor Urak; melly

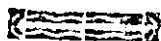
melly hivatalra egy szível 's közönséges akarattal
 választott *Bajtsy Gábor* Ur, de meg-köszönvén
 mind a' Fő-Ispány ő Excellentiájá, mind a' T. N.
 Státuloknak grátziájokat és szívbeli hajlandóságok-
 kat, ezen hivatalt nem fogadta-el. Azután a' Stá-
 tufok által *Bajtsy Ferentz* Ur választott; de mint-
 hogy a' candidátzióból ki-maradott, azért *Okoli-
 tsányi Jónás* Ur választott helyette. A' több
 Tiszt Uraknak nevei a' következők: Fő Notá-
 rius, *Abaffy Antal* Ur; V. Notáriusnak már ez e-
 lőtt ki-néveztetett *Bajtsy Farkas* Ur meg-maradott,
 és *Meszkó Elek* Ur honorárius V. Notáriusnak té-
 tetett. — Generális Perceptoroknak candidáltattak:
Okolitsányi József, *Bajtsy Ferentz*, *Bajtsy György*
 és *Zmeskall Mátyás* Urak, kik közül, *Zmeskall*
 Ur választott, mivel ez a' három edgyik sem fo-
 gadta-el. — Pártic. Perceptoroknak választottak:
Medzihradzky András és *Abaffy András* Urak. —
 Rationum Exactornak tetetett *Kubinyi Aloysius* Ur.
 — Fő-Szolga Biráknak választottak: *Revitzky Sán-
 dor*, *Okolitsányi Mihály*, *Zmeskall József*, és *Abaf-
 fy János* Urak. — V. Szolga Birák: *Monyák József*,
Pártitzky László, *Ambrózy Jónás*, és *Zmeskall Dá-
 niel* Urak. — Ord. Fiskális: *Porubszky Mátyás* Ur.
 V. Fiskális idősebb *Zmeskall József* Ur. — Esküt-
 tek: *Koroda Mátyás*, *Loktsánzky Ignátz*, *Viltsek*
János, *Meszkó Elek*, *Meszkó Mihály*, *Zmeskall Jó-
 nás*, *Zmeskall Lőrincz*, és *Bajtsy László* Urak. —
 Commissariusok: *Bajtsy János* és *Dedinszky Jónás*
 Urak. — Geometra *Dluholutzky Mihály*. — Az
 Ország' Gyűlésére rendeltettek: *Abaffy Ferentz* és
Revitzky József Károly Urak.

Erdélyből Mártonfalváról 7-dik Jun.

A' közelebb múlt héten N. Felső Fejér Vármegyének Közönséges gyűlése tartottatott, és Fő-Igazgatónk leve Mélt. Sarkadi *Turi* András Ur, a' ki nek ezen Ns. Vármegyében sok esztendőök alatt híven és hasznoson vitt szolgálattyanak érdemét a' Felsőség-is meg-esmérvén, érdemének jutalmául ezen Ns. Vármegye Kormányozattját ide bizui méltoztatott. Ez annál nevezetesebb, hogy ma az Erdélyi Ns. Vármegyékben, mindenütt Grófok vagy Bárók ezen M. érdemü Nemes ember Utan kívül, a' Fő-Igazgatók. De nevezetes azért-is, hogy ez az Mélt. Ur, a' maga szolgálattját ezen Ns. Vármegyében ez előtt mint egy 40 esztendőökkel a' V. Szolga Biróságon kezdetté vólt-el, abból lett Notárius, viselt ofztán sok esztendőökig Fő-Biróságot, annakutánna ezen Nemes Vármegye *Szeben* és több Száz Székek Kerületeivel edgyesittvén, *Szeben* Vármegyének hat esztendőök alatt Ordinár. V. Ispánnya vala, és immár most mint egy gráditsonként a' Fő-igazgatóságra (Adminisztrátorságra) lépett. Nem vólt pedig a' hajdoni Görögöknek nagyobb örömök akkor, a' midőn a' Palladiumot Trójából kihozattni és közöttök lenni látták, mint a' milyen kedves érzékenységgel ezen Nemes Vármegye Rendgyei ilyen kedves Fő-Igazgatójokat ölelték és el-sogadták. A' több Tiszteit a' Ns. Vármegye változtatás-szerint, ezen kedves Attyafiaiból tette-meg. Fő-Biró *Miske* Imre Ur. V. Ispány *Csongrádi* Márkas Ur. Fő Notárius: *Sárpataki* János Ur. V. Notárius: *Vifollyi* József Ur. Laitrom-vivő (Archivárius) *Széki* Ferentz Ur, 's két Író Déák. — Törvény-széket ülő Birákul, azért hogy a' fennebb va-

ló időkben törvénytelenül rendeltetett Continua Tábláknak még csak ábrázalattya se képzeltehesék, ki neveztettenek ugyan 16 számból álló személyek, de azokon kívül szabad léfzen akár-melly Nemes Atyánkfianak a' törvény-tételben székét ülni.

Zemplén Vármegye. Alsó Körtvélyes 1. Jun.

A Hernyóknak el-vesztéséről. — Az Hernyókat szokták terjeszteni az apró Lepkék, (Pillangotskák) mellyek a' Káposztás kertekben repdesvén, az Káposzta leveleit meg-szokták molskolni, a' mellyből annakutánna kevés idő alatt Hernyó léfzen. Hogy ez ne légyen, kell a' Káposztás kertbe egynéhány tserepbe Dehertz tartani a' Káposzta közt, a' mellyek a' Dehertzre szállván, azonnal el-vesznek. Ha pedig már Hernyó van; akkor azon vízbe, a' mellyben az írós vaját szokták kimosni, a' Káposztának mennyiségéhez képest kell törni Büdöskövet, s azon vajas vízbe jól el-kell keverni, és osztán fejer Ürömből egy kis seprő forma tsomót kötven, azon fejer üröm seprővel azzal az Büdösköves vízzel, kétszer, vagy háromszor egymás után a' Káposztát gyengén meg-kell lotsolni, s harmad nap alatt, valamennyi Hernyó van azon Káposztán, mind meg-döglik. — Ezt magam próbáltam a' múlt őszel olly állapotba, a' midőn minden ember a' ki látta azon Káposztát, azt ítélte, hogy két s három hordóval sem fog meg-maradni, azonban 22 hordóval rakattam, és 30 forintárrát el-is adtam belőlle, a' melyet 2 garasára Büdöskövel vittam végbe. — Lehetne ezzel a' gyümölsöket is az Hernyó ellen conserválni, egy font Büdöskövel nagy gyümölsőt lehetse meg-lotsolni, kivált a' hol nem igen magas fák vannak. — E' mellett nálunk-is jádzik a' Termézfet, a' múlt napokban egy Aszfzonymnak három gyermeke lett, egy Tyúk pedig egy négy lábú tsirkét költöt-ki.

Nagy Győrben. Minekutánna ki-üldetett a' Magyar köntösben öltözött Magyar Papnak képe, Kótya vetyére botsátá egy Ur előbbem Német ruháját; de a' 'Sidókon kívül senki meg-nem jelent; akár

akár hogy kiáltatott: *Ki ad többet?* — semmit nem ígértek, 's kézfzerítetett a' nevezett Ur a' kérdéssel meg fordulni, 's azt kiáltatni: *Ki ad kezebbet?* Egy néhány darabját semmiért is oda engedte. Mert itten a' Német ruhában öltözött Magyar Lakosok már felnyitották szemeiket, és megvallyák, hogy ok nem Németek, hanem, ha azok voltak is, réggeltől fogva Magyarokká lettek; és csak azt várják, hogy a' Német ruhájok elszakadjon; és így Magyar ruhában lézzen ezután az Ablakos, Arany-műves, Afzatos, Ats, Badogos, Patokás, Elztergáros, Fazokas, Fejér ólom — Harang — serét öntő, Ferdős, Fellő, Füsű — Kesztyű — Kéz — Orgona — Posztó — Puska tsináló, Harisnyás, Hentes, Inas, Kalapos, Kalmár, Kávé — Szappan — Ser-főző, Kádár, Kő-mives, Könyv köntő, és nyomtató, Kötelverő, Kép-író, és faragó, Kerék — Nvereg — Puska ágy-szijgyártó, Kolombáros, Kárpitos, Kémény tisztító, Kovács, Kertész, Közförös, Kortsolás, Kotsis, Lakatos, Molnár, Orás, Ötvös, Pék, Patzományos, Patikáros, Pornót áros, Szabó, Sajtos, Szítás, Szita-köntő, Szakács, Szűts, Timár, Tsiszár, Takács, Tallyigás, Varga, Vas mives, Vendég fogadó. Ezek jobbára ollvan keresmények, hogy Magyar ruhában dolgaikat elvégezhetik. A' kik pedig valami kárt vallának, így okoskodnak: A' kalapos tud tsákót tsinálni, a' Német Szabó rész-szerint megtanulhattya a' Magyar szabású munkát, rész-szerint az Afzsonyi munkából is elélhet, a' Varga ennek előtte is elég tsizmat, és topánkat varrt; tehát nem nagy fő töréssel megtanulhatja ezen mesteriséget. Ditséretre méltó a' N. Győri Magisztrátus, a' ki a' latta való Német ruhában öltözött Polgárinak ezt gyakrabban magyarázza, 's ditséretes előmenetelét törvényes javaslásának is szemlátott tapasztalta. Az első, a' ki Magyar ruhát magának tsináltatott; *Dozlera Ferentz, Patikáros.*

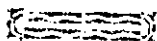
Gallitzia.

Bizonyos írásról emlékeztünk volt a' minapában, melly egy *Rcewitzki* nevezetű Lengyel-orzági Gróftól *Krakkovba* nyomtattatott és az után Gallitziában a' végre terjesztetett volna-el az emberek között, hogy az által egy közönséges támodás plántáltassék. A' közönséges hírek szerint a' Gallitziának ezen dolgot szégyenlették, tudván azt, hogy ezen írásnak eredetét, sokan nékiek magoknak fogják tulajdonítani. Maga az említett Gróf, vagy pedig más akár-ki lett légyen ezen írásnak szerzője, nem tudatik. De hogy valósággal nyughatatlanul mennyen a' dolog Gallitziában és Lodomeriában, bizonyos, rész-szerint a' Lembergi minden mozdulásokra való nagy vigyázatból, melyről málszor emlékeztünk, de rész-szerint nagyobbára ő Felségének egy Májusnak 25 dikén költ, és a' Gallitziái Kormányozó-léktől Jun. 2-dikán közönségesen ki-hirdettetett Felséges Parantsolattya-ból. Ebben elsőbben arról emlékezik ő Felsége, — hogy a' Státufoktól ő Felségéhez hűdetett 4 Deputátufokat kegyelmesen el-fogadta, és meg halgatá, mint olyanokat, a' kiket a' Státusok egész bizodalommal a' végre rendeltenek, hogy az Ország-nak terheit és panaszszait az Uralkodó-szék elejébe terjeszszék — hogy ő Felsége már őket kegyelmesen meg-is halgatni 's mind a' közönséges, mind pedig a' személyes terheken könnyebbitést ígérni, méltoztatott — hogy ő Felsége az ő kivánságokat, az ujj terhes adó-fizetésnek és ujj módi Uraság szolgalattyanak el-törlése által nem tsak meg-előzte, hanem a' Deputátusoknak meg-engedte, sőt ő töl-lék azt kívánta, hogy a' dolognak tovább való könnyebbitése véget, tégyenek ő Felségének magok az Ország-nak és annak helységeinek környül-állásaihoz képpést való magyarázatokat, tudósításo-kat, hogy azokrol ő Felsége-is, atyai indulattját és az ország boldogittását el-tézéző rendeléseket te-hessen. Továbbá, midőn ő Felsége a' dolognak a'

Depu-

Deputátusoktól való meg-értése után, Kegyelmes
 szölyának véghez vitelére való rendelkezéseinek tété-
 lere jól meg-gondolt lépésekkel közelítettene, nagy
 meg-nem-elégedésével efelt tudára: „hogy lokan a'
 Gallitziai Nemesség között némelly roszíz indulatú
 emberek által meg-salátván, ő Felsőségnek a' ma-
 gok kívánságaikat meg-előző jószágával annyira víz-
 sza élni mérészeltének, hogy az ő Deputátusai-
 hoz mutattatott kegyelmességet is, egy alkalmatos-
 ságnak és egy olyan helyes oknak állítának len-
 ni, melly-izerint magok hatalmok-szerint bizonyos
 ki-rendeltetteket (Commissiot) váloztizanak, kik-
 nek julsok legyen, a' Bétsben lévő Deputátusok e-
 leiben az ott folytatandó dolgok iránt, rendelése-
 ket szabni, őket azoknak követéséhez kötni, és az
 ő Fő Hatalmanság alatt való létekről némü-némü
 munkát folytatni — hogy ezen végre, egy April.
 23-dikán költ végezések (Acta) szerint magoknak
 tulajdon Representánsokat váloztottanak, a' Kerü-
 letekben a' főbb Commissiotól függő all Commis-
 siokat rendeltének, melly alkalmatossággal erősz-
 akoson pénz-fizetést szédtenek és tsaltanak, rész-sze-
 rint jó-tettzéből való rész-szerint erőszakos alá írá-
 lokat (Subscriptiokat) gyűjtötenek, és végezetre,
 imitt amott, olyan szin alatt, mintha az Uralko-
 dás változni fogna, a' Fejedelmi Itéllészeknek en-
 gedelmeskedni nem kezdettének.

„ De valamint hogy ő Felsőége, semmi helyet
 nem enged a' Maga atyai szivében azon vélekedés-
 nek, mintha a' Gallitziai Nemesség az ő Felsőege
 atyai gondját és kötelességeit meg-nem akarná is-
 néni, ezen rendetlen történetekkel is tsak némellyek
 hitegetéseinek tulajdonittya, és ebben a' részben az
 el-multakat lenyitellen hagyja, nehogy, midőn az
 egész tartománynak ő Felsőege szivén fekvő jóván
 munkálódik, 's azzal atyai gondaskodásának gyü-
 möltseit nem lokára meg-is kofoltatni remelli, ép-
 pen akkor kéntelenittések némelly izemellyekkel,
 kikre réajok tanácsa bizonyosodni az, hogy Pol-
 gár társaiuknak hozzájuk való bizodalnokokat illyet
 vet.

vétkes tselekédetekre való vételre fordították, a törvénynek szorossága-ízerint bánni: mindazonáltal parantsollya ő Felsége, hogy mostantól fogva, akár mi féle szin alatt, mintha némelyek az ország dolga iránt, az Udvarnál lévő Deputátusokkal leveleznének vagy akár-minémű más fogás vagy titulus alatt-is, a Ország Fő-vároisában vagy a' Kerületekben lévő Commissiok, All-Commissiok 's mindent egyéb-féle gyűlésel-olozollyanak, azokban fel-vétegetett Protokollumok vagy végezécek el-töröltsenek, 's továbbá semmi e' féle gyűlések ne tartassanak; hasonló módon semmi alá-írások (Subscriptiok) vagy pénz-béli adók öszve ne gyűjtsenek; külömben ő Felsége kéntelennek lenni fogja Magát látni arra, hogy ezen ő Felsége fontos Parantsolattyának által-hágóit igen érzékeny módon meg-büntettesse, és az e' feleket indittóival ki-tettző szelvények roszszaságaihoz köppest, mint Státus blinöfseivel, úgy bánálson.

Hadi Tört. 745, 646, 747, 748 és 749-dik lap.

— *Béts.* — Ezen hónapnak 8-dikán, mulatóságos vadászatjok volt a' nagyobb Fő Hertzegeknek, melygyárt az *Auhert* mellett lévő erdőben. A' Fő Hertzeg utáni lévő Fő Hertzeg *Ferdinánd*, Szarvast ejtett le lábáról, melynek annyival inkább örült, mert ez a' szerentséje Olasz országban nem lehetett, ugymint a' hol nagyon ritka mádar a' Szarvas. A' több Fő Hertzegek ellenben, nem a' leg jobb szemmel nézték Battyok szerentséjét; mert csak olztán edgyet len lehettek; minthogy a' több Szarvasok mind által vették magokat a' Dunán a' más rélzre. — A' napokban egy hűsok előtt veletlen a' apróbb Fő Hertzegeknek. Eltűnt t. i. közülök egy s elszendős igen eleven Fő Hertzeg hirtelenbbséget!

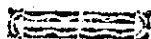
ugy, hogy a' Nevelők észre nem vették. Keresni
 indúlnak a' Fő Hertzeget minden Szobákba; de csak
 nem találják. — Egyszer a' Királynak, a' mint az
 asztalnál dolgozott, meg-tsipi valami a' lábát,
 mellyet légy tsipésnek gondolván; csak meg-rázta
 a' lábát; hanem nyomban még sajnosabb tsipés e-
 sik a' lábán. Akkor az asztal alá tekint a' Király,
 's látja, hogy ott kutorog a' nem találtatott Fő
 Hertzeg; ki-is réa mosollyodván a' Királyra; így
 szólla, Fiúi nyájas bizodalommal: „Rá szedtem
 most ugy-é Uram Atyámat? „ — A' Király meg-
 feyegette Atyai módon a' kis Hertzeget: „Várj,
 ugymond, Te tsintalan, majd bé-adlak az édes
 Anyádnak, hogy roszszúl viselted magadat, 's vizs-
 zra küldet *Florentziába*. „ Mellyre, meg-jedvén a'
 kis Hertzeg, kérte az Attyát, hogy csak most ne
 küldesse vizsra *Florentziába* — nem fogja már több-
 ször azt tselekedni. — Egy érdemes Hazafinak
Vátról adott tudósítása-szerint, parancsolatot vett
 az el-múlt hónapnak vége felé, *Pesten*, a' T. T.
 P. P. Piaristák Provinciálisja, hogy a' *Vátrón* néha
 napján virágzott, de II-dik *Joséf* Császár által Ka-
 szárnyává (vagy Kaszárnyává) változtatott *Ther-*
fanum Collégiumot, hivatalokat jól értő Mesterem-
 berek által vizgáltassa-meg 's minél előbb tegyen
 jelentést felöle; mennyi költség kívántatik, annak
 tökéllétes helyre állítására, hogy még a' jövő Nov.
 első napjáig el-készíttethessen, a' belé szállítandó
 Nemes Hűség számára. — Hasonlóképpen a' Nyí-
 rai, Szentannai, Trencsényi 's más el romlott Con-
 victusok is vizsra fognak előbbeni helyekre állit-
 tatni. — Tanult, jó lelkű 's okos Elöl járóknak
 szorgalmas vigyázások alatt sok gonoszoknak el-
 hárítói lehetnek a' Convictusok, mellyeknek ki-
 vagynak töve, a' jobhára csak magokra hagyott
 lújak; kik, mivel a' Világ szemfényvesztő piattzá-
 nak leg-tikámlóbb útját járják, nem tsuda, ha Ve-
 zér 's nyámol nélkül gyakran meg-tantorodnak;
 hibás lépéseket tesznek — ugyot-is esznek.

Tudósítás.

Bétsben most nyomtatott ki ama díjsérei nélkül nem szükölködő Teátrumi Játéknak: (*Menschen Haß und Reue*), jó Magyar fordítása, illy név alatt: *Az Ember' Gyűlölése, és a' Meg-Báns.* Ezen játékot egészen Komédiának nem mondhatni, minthogy csak mértékletes tréfákkal vagyon benne; az emberi szív' leg-finomabb érzéseinek eleven le-írása fel-elegyítve; a' Szerzője *Kotzebue* arról nevezetes, hogy mindenik játszó személynek Karakterét, igen jól meg-tudta adni és tartani. Ezt a Játékot Berlinben, Hamburgban, Munichumban, Bétsben és még más helyeken is egynéhányszor kellett már ebben az esztendőben újra ki nyomtatni, olly igen közönséges kedvet talált. Valahányszor Bétsben, az Udvari Fő Teátrumon ez elő fordul, minden nézők, ifjak és öregek a' köny-hullásig megilletődnek rajta; a' ki egyszer látta vagy olvasta, másodszor még inkább kívánja, mert már az indulat nevezkedésének gráditásait is érzi benne. Magyarra fordította *Köré Sigmund*, a' ki ez előtt is irt Oskolai Teátrumra Magyar Játékot, sőt maga is gyakran játszott; ezt pedig a' mit fordított, a' Bétsi Fő Teátrumon gyakor izben figyelemmel meg-halgatta, hogy így a' Fordítás, az eredeti szépségből, vagy igen kevéset, vagy semmit el nem veszített. — Találtatik már Bétsben a' Hadi-Történetek' Iróinál; Julius hónapnak elején fog találatni Pesthen *Veingand* Könyv-áros Ur boltjában, és a' Könyv-kötőknél. Ezután Kolo'sváron *Török István* Urnál a' Ref Kollégyiumban, és Nagy Enyeden T. *Filep István* Patikárius Urnál. Az árra kötetlen egy Márjás; Hollandiai papirossra nyomtatva pedig egy forint.

Költ Bétsben 18-dik Juniusban 1790.

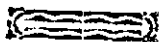

Milord Tripho, Abdulhamiddal az Elyseumban.

Jun. 12-dikén.

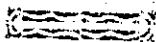
Honnan jössz Barátom? Budáról. Mi ujság Budán? Ha Buda vára itt volna, vagy mi Budán volnánk, annyi ujságot mutatnék néked, és itt egy olly szép nemzetet izemleltetnél egélsz Magyar nemzeti pompában, mellyhez hasonlót soha Konstantinápolyti győzhetetlen Tsászár korodban nem láttál, sőt arra sem nyujthatok reménységet, hogy valaha illyett álmodhatsz. De minthogy sem Buda ide nem jöhet, sem mi többé ezen holtak örökös országából oda nem mehetünk, ezt ennéd bővebben le-festeni restellem. Kísmered te jó Abdulhamid ezt a' nemzetet hírében, már 3 elzenedőktől fogva leg-közelebb ennek hatalmas tüzei per'seli a' te ló fark Zászlóidat. Ennek fegyverével ontotta a' Spáhiknak 's Jantsúroknak véreket. Ennek a' Nemes és vitéz Nemzetnek van most Budán színe hatalma, és dízve öfzve gyűlve, és egy fedél alatt, az Ország' házában 2 Tábla mellett Tanátszékét ülve. — (Abdulhamid: 'Mit beszélsz Milord? hogy lehetne ez, illyen háborus időben? — Milord: Háborus időben!! hól hallasz most fegyver zörögést? 's még nem hallottad, hogy a' II-dik Josef halálával meg-némúltak az ágyuk, 's ők is egélsz Európával edgyütt bámúlva, tsüggesztették ezen Nemzeti gyűlésre füleket — Fogadom néked Abdulhamid! hogy ha ezen eredeti szabadságáért mindent fel-áldozni kész Nemzet és Nemzeti-gyűlés az ő koronázandó hólts II-dik Loopoldjával (melyhez az egélsz Nemzetnek tökéletes reménysége vagyon, és már a' Királyi koronázó domb Buda vára alatt el is készítettett) tökéletesen meg-edgyezhet, vigya a' Diahamed ezen holtak' országából minden ő Köveit, kérje elé a' Tengeréktől minden el-merült lapjait — ez ellen a' Nemzet ellen tulajdon maga próbáljon — jól állok néked, még ebben az elzenedőben mind a' holtak' országában, és a' Tengersek fenekén találod őket.

Retteneteseket beszélsz jó *Triphó* — de hát mi okozta ezen gyűléseket? — Egy házat építtenek, melynek fundamentom köve mozdulhatatlan legyen. De hát nem volt-é ezeknek eddig is Házok? — volt biz ezeknek; de a' Gazdáknak vigyázatlanságok, a' zűrzavaros időknek mostohaságok miatt, a' kövek egymáson mozogni kezdvén, némely téglák ki-is estenek vala a' falból, mellyeknek helyeit, a' téglá égetésre szükséges fának szüke miatt vājoggal pótolgatják vala — Fels. II-dik *Joséf* maga engedte meg ezeknek, hogy ujra építsék ezen házat — Fels. II-dik *Leopold* fát ad a' téglá égetésre — szinte 5000 Munkások fogtak' 10-dikben a' munkához, és már most építik a' Király, Haza és Nemzet boldogságának erőss oszlopú Házát. —

Abdulhamid: Jó-akaró Barátom *Triphó*! Valyon nem olyan épület léfzen-é ez, mint ama híres Babel-tornya, melynek fok ezer építőinek nyelvek ölzve-zavaradván, annyira nem értik vala egymást, hogy a' kinck követ kell vala vinni, melzet vive; a' kiknek oszlopokat kell vala emelni, ablakokat tsinálván — és így az építők egymást meg nem értvén, az el-kezdett munkának félbe kelletek szakadni. (*Triphó*) Koránt sem! Jól tudhatod jó *Abdulhamid*! hogy én ugyan született Anglus vagyok; — ezen Nemzetem szabadságához tsak nem hasonló szabadságú, és természeti hajlandóságú Ns. Nemzetet eddig tsak az irásokból esmervén, miőtől-tától fogva a' jobb és bal kezem között itéletet tudtam tenni, ezen Nemzetnek közelebből való esmerettségét ohajtattam. Minekutánna ez előtt 2 hónapokkal tudómra esett volna, hogy ezen Nemzetnek színe, a' maga meg-nyert szabadságának háza építésére Buda várába gyűlt volna ölzve, ezen alkalmatosságtól nyujtott szerentsém' két kézt ölelvén, tsak mint egy 2 hete, hogy Londonból Budára érkeztem; azért, minthogy ezeknek nyelveket nem érthetem, az egész Ország-gyűlésében pedig Németül egy szót sem, Déákül tsak a' Horvát Követek, hanem Magyarúl, a' Nemzet' anya nyelvén.

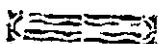
vén; mint minden más okofabb Nemzetek, beszé-
 lenek — én tanátskozásokból tsak egy szót sem ér-
 tettem; de másoktól azt hallottam, hogy ez a'
 Nemzet olyan öszve-vetett válokkal, olyan egy
 huroñ hangzó Magyar nyelvel építi ezen Haza há-
 zát; hogy lehetetlenség ennek Babel tornyává vál-
 ni. — Két; egymással által ellenben lévő; Szob-
 ákban, a Tábla mellett áll ez a' Nemzet. A'
 hól az ugy nevezett Máznaók; főbb Tisztviselők;
 és főbb Papok ülnek; azt hívják Tekintetes első
 Táblának; (közönségesen ezzel a' szóval élnek) a'
 hól pedig az egész országbeli Követek ülnek; azt
 hívják: Tekintetes 2-dik Táblának. Az első Táblának
 még eddig Előhölője Gr. Zichy Ur ő Excellentiája;
 a' másodiktának pedig Elöl ülője Örményi Ur ő Excel-
 lentiája, kinek elmebéli tehetségén, a' Haza's
 Király boldogságát munkálódó Órállók igyekezetén
 való bölts meg-nyugvásán; bámúl a' Nemzet; és
 a' kit búzgon kezd szerezni. Ezen 2-dik Tanáts
 Táblán igazittattak el még eddig mindazok a' dol-
 gok, mellyek tzelba vélettek, és midön itt már
 valamelly dolog meg-határoztatik; ki rendelt Kö-
 vetjeik által tudtára adják az első Táblának; hól
 a' dolog vagy helyben hagyatik; vagy okát izenik
 magok Követjeik által; mit értenek a' dolgótól;
 melly történetben a' második Tábla megint ennek
 izeni okait kezdvén fejtegetni; a' maga közönséges
 végezését vizsgál-izeni; és mind a' két Tábla egy
 más szovára halgatván, és egymásnak illendökép-
 pen végzését meg-halgatván, a' fel-vett dolgokban
 még eddig igen szépen meg-edgyöztenek, és valamit
 még eddig a Tek. 2-dik Tábla végezett; az az első
 Táblán is mind meg-állott. — Jun: 11 dikén e' vala a'
 Tek. 2-dik Táblának a' mi késő maradékjaink előtt is
 meg-betsülhetetlen bölts végzése; hogy a' *Dedrum*,
 az Ország tanáts gyűlésének minden napi végzése;
 Magyar nyelven irattásék; és nyomtatásban is ki-
 adattásék. Erre a' *Hörváth* Követ fel-szollatván;
 azt a' mi magyarul nem tudó némely Totos nagy
 Utaink is; egy a' *Hörváth* Urak közül Deákul illy
 hat-

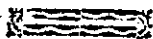
hathatos beszédet mondott: „Felséges Haza! Tekin-
 „ tetes Státusok! Mely bölts, és mely igen szükséges
 „ az, hogy a' mi Koronánk alatt mindenek Anyai
 „ nyelven folyonak, azt mi, mint ezen édes A-
 „ nyának Leányai egész érzékenységgel meg-esmer-
 „ jük; de ezen édes Anyánkot olyan mostahának
 „ lenni hozzánk Leányaihoz éppen nem gondolhat-
 „ juk, hogy mi; kik most a' jelen való időben, a'
 „ mi édes Anyánk' nyelvét clegedendő-képpen nem
 „ szólhatjuk, nem értjük, ennek anyai szeretetéből
 „ egészlzen ki rekesztetsünk. Böltsen emlékezhetik
 „ ezen édes Anyánk Magyar-ország arról, hogy mi
 „ minden idegen szokásoknak a' Hazába bé-hozá-
 „ lokkor azoknak fel-vételekben leg-utolsók voltunk
 „ — és, hogy midőn a' Német nyelvet közünkbe
 „ hozták vala, a' F. Udvarnak önként illyen val-
 „ lást tevénk, hogy inkább készek vagyunk bizo-
 „ nyos idő alatt magyarul meg-tanúlni, mint-sem
 „ magunk közé akármely idegen Nemzet nyelvét
 „ bé-botsáttanint. Azért meg-győzethetnek a' Tek.
 „ Státusok arról, hogy mi ezen bölts rendelést két
 „ kézt és egész örömmel ööljük; tsak hogy ad-
 „ dig, míg mi ezen Anyai nyelvet magunkéva téz-
 „ szük; engettessék-meg néküink, hogy mi ezen Or-
 „ szág gyűlésében, a' mi Követtségünk' tzeljät Dé-
 „ kül adhasuk-fel, és hogy mi a' minden napi
 „ folyt dolgokról azokat, a' kiknek mint-biztos
 „ Követjeik, Képeket viseljük, tudósithásuk, irattas-
 „ sanak a' minden-napi ország rendelései Deák
 „ nyelven-is, valamint Magyarúl. „

Ezen Horváthi Követ Ur alig végzé szovait, a'
 midőn egy *Toth* Ur megint fel-álván, így kezdé
 Szovait: Tekintetes Státusok! Vallyon, a' midőn
 reménységünk vagyon, hogy *Gallitzia* és *Lodomé-
 ria* — az ő hajdoni édes Annyához Magyar-ország-
 hoz viszlza tér, nem jó volna-é? ha ezekre is tekin-
 tet lenne, és mindenek Deákul folyának? Erre a'
 Bihar-vármegyi nagy érdemü Követ Tanaisos *Bojty*
 Ur azt felelé rövideden: „Ha akkor, midőn *Gal-
 litziára* és *Lodomériára* Német sarut húztak, a' Né-
 met

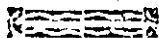
met nyelvet kéntéségből meg-tanulta; most a' midőn a' maga édes Anyjához vizsgálta-tér, önként és jó szível fogja annak nyelvét meg-tanúlni. — Itt csak nem más fél napig tarta ezen dolog eránt a' vetélkedés; de minthogy csak nem minden Státusok, az Orzágnak nagyobb és bölisebb tagjai elő számlálák az okokat, hogy t. i. az a' Nemzet, melly más szomszéd Nemzetnek vért fel nyelvét, Nemzetét végre el-vezti, és azon Nemzetnek szolgájává lézen; 's fok más itt elé-számlálhatatlan okokat számlálván elé Tanátsos *Balog Péter*, *Tan. Darvas*, *Vay*, *Almási*, *Domokos* és más nagy érdemű tagjai ezen gyűlésnek, az egész roppant Nemeli lokosság ezt kiáltja vala: éljen a' mi Anyai nyelvünk! élyenek ennek bölts oszlopai! A' *Préses Ürményi Ur*-is, kinek mint a' folyó viz, úgy foly a' Magyar szó szájából, rá hagyá ezeknek fontos okait, és közönségesen el-vegezteté, hogy a' *Dedrium*, az Ország gyűlésének végeztélei mind Magyar nyelven irattassanak, és ki-nyomtattassanak. A' Horvátokra, és talám fok más fő emberekre nézve-is, kik édes Anyok nyelvét nem értik, fordittassék Magyarból Deákra; ezen Ország-gyűlése által ki-rendelt érdemes személyek által vizsgáltsék meg; az Elöl-ülő 's mások által, hogy tökéletes fordittás, és annyi erejű miut a' Magyar, allirással erősittessék-meg — és ezen fontos ügye a' Nemzetnek 11 dikben így határozaték-meg a' Státusok' Tekintetes Táblájától; melly végzés még az nap az első Táblára, ki-rendelt biztos Követek által elé-is mozdittaték. Más nap, u. m. 12-dikben el-jövének az első T. Táblának biztos Követjei a' felelettel, a' második Táblára, hól a' szó-szólló az Egri Püspök Gróf *Eszterházy Ur* 8 Excellentiája lévén, az első Táblának közlő Követtségét olly értelmesen, olly szép rendel, és olly egymásból folyó tiszta magyarsággal adá elé, hogy azt vélnéd, hogy egy Felséges formát öltözött Magyar *Cicero* beszéllene a' maga Nemzete gyülekezetének közepette. Hogy az Ország-gyűlésén mindenek Anyai-nyel-

nyelven follyanak, hogy a' *Deſtrium* magyarul irat-
tásék, abban az első Tábla is a' 2-diknak végzé-
sét helyben hagyta; tsak azt nem akarja vala hel-
lyesnek látni, hogy ki nyomtattásék, következen-
dő okokból: 1.) A' Nemes ifjuságnak, kik eddig
ezen ország végezéseit irták, és azon kívül, hogy
magoknak pénzt szerzettenek, az Ország-gyűlésének
végzéseit az irás által, mely által leg-könnyebb a'
tanulás, meg-tanulták, ha ki-nyomtattatnának pe-
dig ezek, az ifjuság mind keresetétől, mind tanu-
lásától meg fosztatnék. — 2.) Ha a' végzések min-
den nap ki-fognának nyomtatódni, a' lehetne be-
löllek, hogy a' mit ma ki-nyomtatnak, ugyan a-
zon dolgok más nap, más okokból meg-változ-
ván, már nyomtatásban fognának maradni. —
Erre fel-áll ama melegsze látó Tanátsos *Balog Péter*
Ur, és egy igen fontos beszédet tartván, az egész
Státusok 2 dik Táblája azt kiáltja vala: nyomtat-
tásék! nyomtattásék! Ezek valának a' meg-nove-
zett Tanáts Urnak feleletjei az első 2 okokra. —
1.) Az igaz, hogy az ifjuság, ki azért gyülekezett
ide, hogy pénzt szerezzen, és tanuljon; a' pénz
szerzésben, a' nyomtatás által, meg-akadályozta-
tik; de reméljük, hogy minden igaz Hazasiak kéznek
ezeknek szükségeket, a' lehetőségig, pótolni. De
hogy a' nyomtatás által a' tanulásban meg-akadályoz-
talsanak, lehetetlen; mert ugyan-is, honnan tanuljuk
a' Tudományokat, nyelveket? vallyon nem Köny-
vekből é? Ha egy ember egész Szótárokat ezer,
meg ezer izben le-irna, vallyon ezen fáradtságos
munkája által elérné é valaha tzelját, meg-tanu-
hatná é a' nyelvet, vagy akármely tudományt? so-
ha sem. Hát a' mi ifjuságaink, kik eddig az Or-
szág dolgait egynek elől olvasása után, mint a'
sebess elsőt ugy irták Deákul; 100 közzül egy a'
dolgot mindenütt alig értette, vallyon hogy tanu-
latták-meg ezek jobban az irás által, mind most
fognák a' nyomtatásból, midön azt a' Könyvet nyom-
tatásban, mellyet irásban 200 — 300 forintokon is
a' Izegény Nemes ifjuság meg-szerezni elégtelen va-
la,

la, igen óltson meg-szerezheti, naponként olvashatja, és ha valamit abból ma el-felejtett-is, holnap elé-veheti 's újra olvashattya, nem látom által. Nékünk még máig-is vagynak Ország gyűlésén írott Könyveink; vizsgáljuk-meg ezeket, tsak kettő-is, a' külömbb külömbb íróknak hibájok által, egy mással meg-nem edgyez; a' nyomtatás által pedig ezek a' Könyvek mind egyenlők hiba-nélkül valók lésznek. Mely boldogságra! mely tanulásra való jó útja ez a' mi Nemes ifjuságuknak ki-ki által láthatja. Ha egy kiss keresetben való hátra-maradása lész-en-is a' Nemes ifjuságnak — tudjuk azt, hogy a' közönséges jó, a' különös jónak mindég eleibe tétetik — tudjuk azt, hogy több tökéletes-ségeknek öfzve-ütközéseknben, egy okos ember mindég a' nagyobb jót valósztya, és a' kisebb jót, mely a' nagyhoz hasonlítva mindég rosznak hivatathatik, el-szokta kerülni. Egy kiss jónak láttatik ugyan az, hogy a' mi ifjaink pénzt szerezzenek magoknak; de az ezt akadályozó nyomtatás olly közönséges és meg-betsülhetetlen nagy jó, hogy e-hez hasonlítva a' másik tsupa veszedelem. — 2.) Minden-nap ne nyomtattassanak a' végzések, hanem tsak akkor, midön már ezek tökéletesen meg-vagynak határozva, és így változás nem esik a' nyomtatásban — ha pedig a' szükség még-is azt hozná magával, valamint az írásban 3 — 4 ár-kost-is szoktunk ki-vetni, miért nem lehetne ezt tse-lekedni a' nyomtatásban? Midön a' meg-nevezett Tanáts Ur ezen-okait el-végzette volna, fel-kiált a' véghetetlen sokóság: éljen ezen Anyai nyelv öfz-lopa! nyomtattassék Magyarul a' *Decrium*; mert a' szabadságnak a' *publicitás*, a' dolgoknak közön-ségesé váló tételek, az első jele. — Egy nagy értelmü Tanáts Ur az okát-is meg-mondá, miért hogy az első Tábla ennek ki-nyomtattatását Magyarul nem kíváná; de e', jó *Abdulhamid*, nem tartozik reád, azért ezt én is el-halगतom; tudod hogy itt az *Elyfőumban*-is nem minden nagy Urak tudják Anyai nyelvekét — itt sem szeretik a' nagy Urak, hogy

hogy a' mit eddig csak ők szerezhettek-meg nagy költséggel, most a' szegény Legények-is igen oltsó költséggel puskázzanak ebből.

Jó Barátom *Abdulhamid!* Esmered-é ama Nemzeti Tanácsot ült ferges itt az *Elyséumban*? Az a' Francia Tanács néked még a' más világról esmérséd. Ládd! ezt a' Nemzetet leg-pallérozottabbnak tartják egész Európában, halhattad még-is, milyen lármával és vér-ontással kezdődött ezeknek gyűlések. Sokkal nemesebb érzékenységi ez a' vitéz Magyar Nemzet! Azok a' fene vad-termélete ellen, kik egymást nem ölik, dühöskedtenek; ezek pedig mint egy Anyának gyermeki úgy ölelik egymást, és még eddig az egész Nemzeti-gyűlésben csak bokáját sem ütette-meg valaki. Fel-áll 11-dikben a' második Tábla bölts Elölülője *Ürményi Ur* ő *Excellentiája*, 's illy beszédet tartta ezen Nemes Nemzeti gyűlésben: „Uraim! Tudják a' T. N. Státulok, hogy most egész Europa szeméit réánk függeteltette; ellenségek és irigyeink vagynak. Kérem a' Tekintetes Nemes Státulokat! úgy folytassuk a' mi dolgainkat, olyanokat szoljunk, hogy az egész világ előtt meg-bizonyíthassuk, hogy mi mind Fejedelmünkről, mind Hazánk boldogságáról igazán és hiven tudunk gondolkozni — siessünk az időt és alkalmatosságot, a' nagyobb dolgoknak megfontolásokra, meg-nyerni. Ne hogy az idegen Ujságítónak, kik költeményekkel is ottan ottan szoktanak bennünket gunyolni, alkalmatosságot szolgáltatassunk arra, hogy mi röllünk balúl irjanak. Nem bölts igéké ezek? — *Abdulhamid!* ezen Nemes Nemzet csak nem olyan, mint a' mi Anglus Nemzetünk. Ezek a' magok szabadságokat csak leg-kisebb zik-kelyben is kívánnák egész illendőséggel általmazni. Az első Közönséges gyűlés napján 11-dikben fel-áll a' *V. Ilpány Márjásy Ur*, *Gömör Vármegyének* biztos és nagy érdemü Követje, ki Anyai nyelvet példás és bölts hangon pengeti, és ezt jelenté a' 2-dik Tanács-gyűlésben: „Tekintetes Státulok! A' mi Ujságink azért gyülekeztenek ide, hogy az

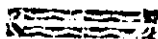
Or.

Ország dolgainak folytatását halván azokból tanuljanak; nem volna-e hát jó? ha ezeknek szabad lenne az első Táblához is, mint ide, szabadon bémenni, és a' dolgok' folyomatját halgatni. Erre minnyájon fel szollálnak: igen is nem csak szabad, de szükséges; melyre a' Nemes ifjuság az első Táblához bémene, és az-ólta szabadon járnak mind a' 2 Tábla tanátsát halgatni; de ezen Nemes ifjuság igen nemesen viseli magát — úgy hogy mindenikben egy egy mértékletes felnyilt szemü megért Anglust szemlélhetz.

Abdulhamid.) Hát annak a' vitéz Nemzetnek fegyveres népe hól van most, tudod é *Triphó*? — E' most mind kívül van Hazáján, és a' 2 Magyar Hazában csak némely ujj katonákat formáló tartalék sergetések vagyunk, mellyek mind öreg legényekből állanak, és a' Réklutákat szokták a' Sergekhez vezetni. Sem más-féle, sem Magyar katoná nints Magyar és Erdély országban több, hanem Pesten és Budán a' Fő Hertzeg *Ferdinánd* Magyar gyalog sergének 2 Batalionja, mellynek Tisztjei is mind kék Magyar nadrágba járnak, meg némelleyk arany paszomántosban. Ó Budán vagyon a' Gróf Hútzár sergének 2 osztálya szálláson, kik éjjeli szágodázó vigyázaton szoktanak lenni. Jún. 12-dikén ezen nevezett seregbéli gyalog katonák rendeltettek vala a' gyűlést tartó Ország' Házához vigyázatra. Felgyűlnek reggeli 9 órakor a' Státusok; kérdi egy nagy Ur, ki egyftersmind Hadi Vezér is, az azokkal lévő Tisztet: ki parantsolatjából jöttek oda vigyázatra? — midön ez azt felelte volna: hogy a' főbb Tifztségnek rendeléséből; mennyetek el fiaim innen, így szólla ezen Ur. Ti a' háboruban eleget nyughatatlankodtatok, nyugodjatok; vagynak nékiük ezen szolgálatra rendelt embereink. Elmenének a' katonák, és elő állának örizetre a' Vármegye Hajdúi fegyveresen, pantalléroson tizfrán, és felválták a' katonákat. Elkézdödvén a' Tanáts kérdésbe jöve, hogy ki parantsolatjából jöttek vala a' katonák; de még az

nap

nap meg-nem tudhattam, kijéből jöttek volt — elég az, hogy azóltától fogva a' Pest Vármezei hajduk vagynak őrizeten, egyébb parádékra pedig a' Pesti és Budai Polgár katonaság áll-ki fegyverben. Itt a' Korona körül való külsőbb szolgálatokon mind Magyar Gránátérosok vagynak, mind olyan fegyver között meg-ért legények, kik közül mindenik leg-alább-is 30 esztendő-t szolgált. Ezeknek fő Igazgatójok ama vitézségéről és Hazafiai szívéről esmeretes fő Magyar Nemes familiából származott Kapitány Szily Ur, kit tegnap-is egész Magyar köntösben szemléltünk. Ezen öreg Magyar Gránátérosok olly szives külső szolgálatot tesznek, mind a' Sz. Korona, mind a' Nemes Bandériumok körül, hogy ezeknek majd minden Ns. Bandériumoknak Vezérjei 20 — sőt több aranyokat-is szoktanak ajándékozni, mellyet ezeknek Hazafi Vezérjek T. T. Kapitány Szily Ur nem tud, katonáinak képében elége köszönni. — Tsudálatos Kedves Barátom *Abdulhamid!* és talám nem-is hiszed-el, ha ki-mondom: A' Pap Urak a' Gyülésben még eddig igen tsendes halgatással vóltanak — és tsak egy szóllott a' 2-dik Táblán még közüllök, az-is szép magyarsággal, böltsön, és találd-ki mit szóllott? a' Magyar nyelvet oltalmazta. — Más Ország-gyűléseiben örökké szokásban vólt, hogy a' Deputációval örökké Papok küldettek edgyik Táblától a' másikhoz Orátoroknak, kik edgyik Táblának végzését a' másiknak fel-adták; most fel-állottak székön és ezen szokás ellen beszédet tartottanak, hogy ezt a' Papokon kívül mások-is tselekedhetik; de minthogy a' Pap Urak még eddig az efféle dolgokban a' magok hiteleségeket el-nem vesztették, azt határozták, hogy ez a' szokás, a' mennyiben lehet maradjon-meg, de úgy, hogy azonban mások is küldetethetnek Orátoroknak, t. i. Külső emberek, és minthogy mindenkor többen küldöttetnek, ha az Orátor valamit el felejtene az elő-adásban, a' vele küldettek közül akármellyiknek szabad léfzen azt elő-mondani 's eszébe juttatni. Senkik mértékletebbben

sebben magokat nem viselik, mint a' fő tiszteletű Pap Urak. — Az első Táblán többnyire Deákul beszélnek azok, kik Anyai nyelvünket nem igen tudják; de Németül senki sem iszól.

Pest. — A' múlt Vasárnap, u. m. 13-dikban reggeli 8 és 9 óra között érkezék-bé Pestre a' Ns. Szathmár Vármegyei Korona-örző N. Bandérium, mellynek az itt már helyben lévő Ns. Bandériumok egész parádéval eléikbe lovagolván olly nagy pompával kilérek-bé ezeket, hogy az öfve-tódult néptől alig lehet vala mozdulniak. Ezen N. Bandériumnak már előre ollyan híre érkezett vala Pestre, és Budára, hogy ezek, azonkívül, hogy minden nyeregben való gyakorlásokban leg-tanultabbak, mindeniknek párdutz bőrek-is vagyon, melly hir nagy tollongást okozá. Igy-is találtaték; mert náha minden N. Bandériumak tudják a' lovan való fordulásokat és sorjok változtatását; de ez csak ugyan majd mindeniknél gyakorlattabbnak láttzik. Setét frantzia kék Uniformájok róka-torokkal és arannyal gazdagon; kalpagjuk vagyon; és igen gazdag. Népe vällogatott Urakból áll; és vällogatott paripán ülnek.

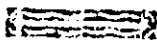
Ezen *T. N. Szathmár Vármegye N. Bandériumjának nevenként való Fogjai pedig ezek:* — „ Fő Vezére Gróf N. Károlyi Károlyi Josef. — Jobb szárnyán való Kapitánya; Gróf Stáhremberg Antal. — Bal szárnyán való Kapitánya Gróf Hallerkői Haller Pál. — Jobb szárnyán való Fő-Hadnagy N. Kállay Kállay Antal. — Bal szárnyán való fő Hadnagy ifjabb Irinyi Irinyi Imre. — Zászló tartó Mindszenti Peley Sigmund. — Adjutánt Kiss Rédey Rédey Károly. — Első Strázsameszter Kültsej Kende Mihály; V. Strázsameszter Tasnád-szántai Betski László. — 2 dik V. Strázsameszter Klobusitzki Ignácz. — A' Gárdák ezek: „ Irinyi Irinyi Sigmund, Nagyvárodi Ajtai Károly, Vádrós Namenyi Estvós Sándor, Erdőteleki Semmerjei László, Uray Uray Sámuel, Uray Uray Elek, N. Várodi Ajtai Antal, Bagosi Bagosi Károly, Dorai Dorvai Gábor, Semmerjei

merei *Gáspár Ferentz*, Berzeviczi *Berzeviczi Sándor*, Csáizi *Csázi József*, Szaplanczai *Szaplanczai Miklós*, *Jasztrabszky Antal*, *Jasztrabszky Lajos*, *Turzó György*, *Krasznai István*, *Erdredi Gábor*, *Nagy István*, *Nagy József*, *Iklodi Iklodi László*, *Fekete István*, *Eresi Gáspár*, *Kerekes Sándor*, *Szabó Sándor*, *Körösi János*, *Bakucz*, *Popoczi Sándor*, *Zelenak József*. — Ezek közül a' Bétsi Ns. Gárda közé bevételődtek, *Irinyi Sigmund*, és *Betsky László*. — 18-dikban fog ezen N. Sereg a' Sz. Korona-örzésére állani; majd ekkor többet fogunk irni ezen nevezetes N. Bandériumról.

Buda Jun. 16-dik: „Ezen hónapnak 13-dikán u. m. Vasárnap semmi Tanács nem tartaték. 14-dikben Kerületbéli Gyűlések és Tanácsok tartatának, és igen tsendes első vala egész nap és egész éjtzaka — 15-dik Közönséges Ország-gyűlés tanátsa tartaték, hól az első Táblának ki-rendelt Követje *Egri Püspök Gróf Eszterházi Ur* ó *Excellentziája* által meg-jöve az izenet a' 2-dik Táblára, hogy az első Tábla a' Magyar nyomtatásban való ki-adását a' *Diáriumnak* késleltetni kívánná; az Ország-gyűlésében pedig meg-nem akarna esküdni. Erre a' 2-dik Tábla öszve-vetett vállokkal megint azt végzé, hogy a' *Diárium* leg-ottan nyomtatásék Magyarúl, és esküdjenek-meg, ezen el-kezdett munkájokban való hivségre. Az első Tábla is rá-állá végre arra, hogy a' *Diárium* Magyarúl nyomtatásék; de hitét le-nem tevé. Ekkor a' 2 dik T. Tábla egyenlő akarattal le-tevé a' hitét Deákul, mint hogy edgyütt esküvén, sokon találtatnak vala, kik Magyarúl nem értettenek. Meg-esküvék előbb a' Királyi Tábla. — 2.) A' Státusok-között lévő Papság. — 3.) A' Státusok. — 4.) A' Királyi Városok, és a' jelen nem lévők' Követjei, minthogy még ezek meg vizsgáltnak, Törvényesek-é vagy nem? hólnapra maradának, és az egész Ország-gyűlésének eddig tett végzései eddig határozattnak. — A' Vátzi T. T. Kánonak *Erdélyi Ur* 15-dikben a' 2-dik Táblától az elsőhez küldöt.

dötvén szóló Követtségbe, olly hathatosan és olly
 szép magyarsággal végzette Követtségét, hogy min-
 denek gyönyörködnek vala benne. Bár minnyájon
 így tudnák Anyai nyelviünket; így nem kellene ma-
 gunktól irtoznuuk, midőn némelyeket Magyarúl szól-
 lani hallunk. Az esküvésnek formája Deákúl szó-
 ról szóra ez: — „ Ego N. N. Juro per Deum vi-
 „ vum &c. quod ego secundum leges fundamentales
 „ regni; et justitiam, omnibus consiliis, viribus, et
 „ cooperationibus id solum agam, quod pro confer-
 „ vandis legalibus S. S. & Ordinum Juribus, du-
 „ rabili item Universi populi felicitate, plebisque
 „ contribuentis conservatione justum et proficuum
 „ esse judicavero; nec ulla ratione, voto meo aut
 „ Silentio, in diminutionem vel restrictionem Ju-
 „ rium, prærogativarum, libertatum, et immunita-
 „ tum Regni, Partiumque adnexarum vel adnecten-
 „ darum consentiam; sed in Conformitate legum
 „ fundamentalium, et Justitiæ, cum Cointelligentia
 „ reliquorum S. S. et O. O. atque Condeputatorum,
 „ sine procurandæ realis earum securitatis, et ad
 „ seros posteros permanens, talia media statuere,
 „ tales Constitutiones condere contendam omni co-
 „ natu, quibus Jura et Majestas Originis et indolis
 „ sua liberi atque independentis regni Conservari et
 „ augeri possint; omnis etiam animorum unio &
 „ Concordia inter Status & OO. ac Regnicolas pro
 „ justo & æquo salvâ maneat; præterea spondeo,
 „ vetante artic. 44: 1649. Nulla Officia vel Ho-
 „ nores, neque favores, munera, vel signa horum,
 „ quæ sub Diæta causa Comitiorum aut darentur
 „ promitterentur, post — Comitiam vero effective
 „ præstarentur, citra scitum et consensum Statuum
 „ me accepturum. Verbo: nec aperte, nec Conni-
 „ venter, contra Jura Regni, Immunitates, et præ-
 „ rogativas S. S. et O. O. Consilio, voto, vel alio
 „ quocunque modo acturum; In his vero, quæ hoc
 „ Jurejurando promitto, nulla mentali reservata, aut
 „ æquivocatione usurum. Sic in Deo adjuvet. —
 „ Így fogllyen Átyámsiai benneteket. „

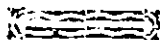
Ezen hónapnak 12. dikén az Erdély-országi fő Kormányozó Gr. *Bánffy* György Ur ó Excellenciája is a' Szászok' Nemzeti Comessével *M. Bruckenthal* Mihály Urral Budára meg-érkeztenek. Az Erdélyi Kövétel 15. dikben délutáni 5 órakor ezen Kormányozó Urnál öszve valának gyűlve.

A' háborus dolgokról keveset beszélhetek néked *Abdulhamid*! Ha 19ak a' Ti ujj, Nagy Vezérek nem ujjit valamit. Reménysége vszgyon a' népnek, hogy ez nem engedi magát olyan könnyen elkergetetni, mint a' tavally. *Bétsben* való kérelszül jütömben, éppen a' múlt Pénteken, egy kedvelen hír futamodott-el a' Hertzeg *Köburg* vezérsége alatt lévő Tábor iránt, melynek ott további tudósításig, szeretnének, hitelt nem adni; hogy tudillik: A' Törökök, valamely szökevényektől vezetettvén; éjtszakának idején a' H. *Köburg* népének háta megé kerültek, abból mint egy nyóltz százat levágtak, azok között két Generális Gróf *Thurnt*, és *Auffseset*, és sok Tiszteket, 18 nagy ágyukat elvettek; hogy az Oláh Illiriai Régementbéliek megszaladtak, és hogy Generál *Karajstaj* érkezett segítségre a' Húzarokkal, mert különben még több kárt vallottak volna. Ennek Te tudom örvidenél ha így esett volna még bizonyoson. Meg-fogod hallani. A' következő Elégyes Hírek bizonyosabak. Magyar N. Tált-örző *Bernáth* Menyhart Ur nem régiben érkezett vilziza mint Kurir, a' Spanyol Ud-vartól; még ottan nagyobb szivezséggel nem fogadtott egy Magyaris, mint az eralített Hádnagy Ur; háromszor hotsáttatott személyes beszélgetésre a' Királlyal, a' Királynéval és Hertzegekkel; nevezetes az, hogy 28 nap alatt járta-meg Madritot, mely közel 1150 mért-földet teszén, ebből 216 mért földet lovagolni kellett a' Pyrénéumi havasokon keresztül; maga ó Felsége 2 dik *Leopold*-is tsudálkozott ezen szolgálatbéli gyorsaságon.

A' *Toskáni* Hertzegségben azon zúgolódnak, hogy miért nem megyen haza az *Uralkoíni* akaró Hertzeg; és a' mint mondják, *Ferentz Fő* Hertzeget kívánnyák magoknak.

A' Státusok titkos Tanátsának Referendárius Tanátsofsa *Spilman* Ur, és a' nagy Generál Stáb-tól való Kapitány *Smid*, vagy két más Uraktól kísértetve, a' múlt Szombaton *Pestán* *Szécsa*-felé megindultanak. Az edgyezés iránt való Gyűlés, melyre ezen nagy Emberek öszve feregelnek, *Breszlouba* fog tartatni *Szécsába*: de nem egészen bizonyosan erősíthettyük ezt; mert mások azt mondják, hogy a' *Pruszsziai* Király inkább akarja *Ráthembachban*, nem meszse *Náijshoz*. A' két Feld Marschall Generálok is Bátor *Laudon* és *Collordó* Excellentiájok, az első a' múlt Pénteken dél után, a' második pedig Szombaton reggel, a' *Morva-országi* táborhoz *Náijsháiba* el-utoztanak, a' végre: hogy ha valahogy az edgyezés félbe tanálna szakadni, a' tábornál legyenek, és a' munkát ahhoz illendő módon el-kezdhesék. *B. Herbert*-is, kit ugyan már a' napokban az alsó szélekre el-küldöttünk volt, de a' ki még eddig itthon vagyon azért, mert meg-betegedett volt, már most mivel jobban vagyon, parantsolatot vett ujra a' *Bukarest* felé való indulásra, hogy az edgyezés iránt való Gyűlésben akár *Bukerellibe*, akár *Jászsziba*, vagy akár hol fogna az tartatni, jelen léhesen.

— A' *Pruszsziai* Király már a' *Korona* örökösével edgyütt *Breszlouba* jelen vagyon: ide gyülekeznek sok idegen Követek a' *Lengyel* Követtel edgyütt; és ide a' Királynak nagy *Ministore* *Hertzberg*.

is útban vagyon. Azonban a' Pruszfiai minden Regimentek-is egyzersmind lábra kerekedvén a' Scléiai szélek-felé közelittenek. Itt most vagy a' közönséges békefélségnek fundamentoma fog meg-vettetni: vagy pedig olly nagy tűz üti-ki magát, melyen maga a' természet száját el-tátva fog el-bámúlai. — Azt mondják, hogy az Anglus és Spanyol között való egyenletlenségek tsupa pennával igazítótlanak-el, és a' békefélség fenn maradt. — Az Anglus a' Baltikum tengerre bizonyos hajós seregget indított-meg: hasonlóképpen az Hollándus a' Texeli ki-kötő helyből. — A' Pruszfus katonák Vésfölből-is meg-indultanak Belgium és Lüttikh felé: de úgy hogy csak akkor vették észre mások, mikor már a' ki-rendelt helyen vóltanak. Belgium és Lüttikh között úgy állottanak-meg Geldria szejletibe, hogy ha a' szükség kívánnya, a' jobb kezekkel a' Belgákra, a' ballal pedig a' Lüttikiekre köszönhetik a' pohárt.

Belgiumban az Auszriaiak naponként folytatják a' győzedelmét; már által mentenek a' Mősa folyó-vizén, el-foglalták Boziens Várofsát 's Námur Gróftágot, és szintén Námur Várofsa kö-faláig hatottak. Jun. 4-dikén és 5-dikén oda érkeztek a' Vürmzer és Eszterházi Húszárok-is, kik a' hősztas utazás által nem hogy el-lankadtak volna, sőt erőt vettek-nek lenni láttatnak. — Generál Schönfeld 2-dik Junü 37 Tízteket kasszirozott, kik az Auszriaiakkal való ütközetben hátráltak vala.

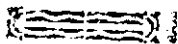
Közt Bétsben 22 dik Juniusban 1790.

A két Magyar Hazát illető dolgok.

Buda 18-dik Jun. — „ Kedves Kurirom! Enged meg nékem, hogy inkább tsudálkozzam, mintsem néked valamely érdemes — és ilyen nagy és Felséges Ország-gyülésében esett fundamentális dologgal kedveskedhensem. Még ezen nagy Ország-gyűlése a' nevezetesebb dolgokhoz hozzá nem foghatván, mind eddig csak a' (praeliminárekon) az előljáró dolgokon vetélkedett. — 16-dikban közönséges gyűlés tartatott; midőn már a' 2-dik Tábla, az az, a' Státufok és minden féle tellyes hatalommal kirendelt Követek már az ország hűségére, a' közönségesen ki tsinált és helyben hagyatott hit formája szerint meg esküdtenek vala — és talám már a' Diplomáinak, annak a' nagy és leg-első dolognak kélzittéséhez kezdettenek vala egyenlő szívvvel, ha az első Tábla mind a' *Diáriumnak* Magyar nyelv-n való ki adásában, mind ezen közönséges hitnek le-tételében nem láttatik vala hathatoson ellenkezni: de az ellenkezésnek támódása azt okozta, hogy még eddig is ezen hathatos munkához hozzá nem kezdvén, hól a' Papok, hól mások által olly aprosá-gos dolgok elevenitetnek fel, mely szerint ezen pénz-el ki-fizethetetlen drága idő, még eddig csak a' kisebb dolgok eránt való vetélkedésekben tölt-el, és Isten tudja, mikor fogunk a' dolognak velejéhez. — Midőn a' 2-dik, az az a' Státufok Táblája ezen hitet le tette; a' hit formája mindenkkel közönségesé lett; által küldötte az első Táblának, olly izenettel, hogy a' Státufok, kik a' Haza boldogságának ki munkálódására öfve-gyűltenek, ennek tellyesíttésére ezen mód-szerint hiteket le-is tettek; mellynek le-tételére az első Táblát-is annál nagyobb bizodalommal kéri, mennél bizonyolabb az, hogy ezen hit, minden igaz Hazasít, nem e-gyébpre, hanem csak a' Haza boldogságára és a' koronázandó Fejedelemnek tökéletes hűségére kötelez — és a' mely hit a' hazafiui iziveket az edgyet

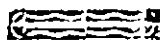
D d d értésre

értésre, és az egymáshoz való bizokodásra, ugy egybe fogja kaptolni, hogy leg-ottan, egyenlő szívvel és Lélekkel foghatnak a' nagyobb dolgoknak folytatásához. Mi leve ekkor belölte? az, hogy az első Tábla, melly Püspökökből, Mágnásokból és a' Haza nagyobb ofzlopjaiból áll, ezen Haza's Királynak halznára tzelező hitet le-nem tevé, söt azt izené a' második Táblának; hogy a' ki jó Hazafi, nem kell annak Hazafiu hivségét hittel kötelezni, a' ki pedig roszíz Hazafi, ha százszor meg esküszik is roszíz Hazafinak marad; azért nem láthatták által miért volna ezen hit le-tételének szüksége, vagy a' 2. dik Tábla az elsőnek hivségében miért ketelkedhetnék — annál-is inkább; mivel már ezen a' Táblan a Fő-Ispányok azon kívül is a' Vármegyéknél kötelező hitet tettenek volna le. Mennyi vetelkedéseket okozott légyen tsak ez, az első Táblán, azt egy penna elégtelen le-irni. — Nevezetes itt az, a' mit ama Hazájához és Fejedelméhez holtig hiv — és nevezetesen hiv Hazafi Gróf *Károlyi* ő Excellentiája tselekvék. Leg-első vala ez a' nagy Férfi, ki az első Táblán fel-álván, egy igen szép és szivre ható Magyar beszédjében ezeket mondá: „Miltóságos első Tábla! Uraim! Tovább nem álhatom, légyen szabad énnékem az igazat ki mondonom! Minden igaz Hazafi köteleztetik Hazájához és Fejedelméhez, hogy ezek eránt való szerzeteket, hivségeket vérekkal-is, nem tsak hittel, meg-petsétellyék. Mi ugyan már sokon, mint Fő-Ispányok, a' Ns. Vármegyéknél ugyan azon hitet le-tettük, és ez által magunkat az Ország's Fejedelmünk hivségére köteleztük; de ezt a' Követségbe küldöttetett 2 dik Táblabéliek hasonlóképpen tselekedték; még-is az ő tzelezőkre való edgyezés véget másodszor-is közönségesen meg-tselekedték; miért nem tselekedhetnök mi azt többször-is mint Szentséget — ha nem egyébbért, tsak azért is, hogy ezen nagy munkának folytatásában, a' 2. dik Táblának hozzánk és erántunk való tökéletes bizokodását, — mellyet — — —

— — — — — 'S ha a' hit a'
 sziveket öfzve-köti — ha a' hit a' verengésnek vé-
 gét szakasztja — ha a' nagy dolgokban való hit
 Szentség — miért nem mondhatóak-e ezt minyá-
 jan.

— — — — — Hozzfafobban, és
 szivre-hatóbban folyt ezen kegyelmes tiszta szivü
 Hazafinak még itt ezen beszéde; de meg-vallom
 ennek vólta-képpen való le-írására penbán elégte-
 len; de elég az, hogy itt még illy szivre-ható igék-
 kel senki beszédét nem folytatta. Vóltnak ugyan
 sokan az első Táblánál, kik hozzfazas beszédekét
 folytatának hathatóson azért, hogy a' hitet tegyék-
 le; sőt magokat ennek le-tételére nyilván-is jelen-
 ték; u. m. Gróf Károlyi, Anhalt, Gróf Sztáray
 's mások; de minthogy az ellent szöllök az első
 Táblán igen sokan valának; a' hit 16-dikban le-
 nem tételék. Ezt értvén a' 2-dik Tábla, arra ha-
 tározá magát, hogy az első Tábláról azok, kik
 velek egy hittel nem köteleztettek, az ő Kerület-
 béli-gyűléseikben székelt nem foglalhatnak, és így
 ekkor a' 2 Tábla között mint egy hasonlós látra-
 ték esni. — Ma, u. m. 18-dikban megint közön-
 séges gyűlés tartaték reggeli 10 órától fogva dél-
 utáni 2 óráig. Minekutánna ezen gyűlés bé-állá-
 na, reggeli 9 órakor váltá-fel a' N. Szatmár Vár-
 megyei Bandérium a' Sz. Koronát őrző Arad Vár-
 megyei Bandériumot. Ezen, már név-szerint-is em-
 litett Bandérium olly ékes és olly gazdag, hogy
 éhez Test-őrző Serget-is Európában alig lehet ha-
 sonlítani; mert ennek kettős arany paszomántal
 prémezett keresztösen nyakba vetett pantallérján kí-
 vül párdutz-bőr a' nyakában; és mind Legénye,
 mind nyereg-szerzárma olly gazdag arany készüle-
 tti, melyhez hasonlót Buda és Pest még nem látott;
 's alig-is fog látni. Ezen nevezetes N. Bandérium-
 nak Korona őrzésre lett állásakor tsak az utzá-
 kon-is olly nagy vala a' lokóság; hogy a' nép
 már nem fér vala — és mindenek bámulva nézék

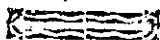
ennek egyenlő mértékben tett lovaglását. A' N. M. Telt-örző Sereg' Vezére, az idősbb Gr. *Károlyi* Ur. ő Excellentiája vezérli vala maga kedves Fiával edgyütt ezen Gazdag-serget, kinek tsak kalpagjában lévő Kótsag-tall bokkrétája, mellyet egy mellette lévő tiszta briliántal ki-rakott szárny forma ékelet vala, 30 ezerbe — Fjának pedig hasonló ékelessége 25-ezer — és így a' kettőnek tsak bokkrétája 55-ezer forintba került vala — hát az egyébb köntös és nyereg készület!!!

Minekutánna az ezen Nemes Sereg által okoztatott tolylongás és figyelmetelenség, mint egy 10 óra tályban meg-szünt volna, bé gyülénk minnyájon az Ország' házába, és mind a' 2 Tábla, tanátsi általához ülven, hogy az első Táblának Elölülője *Zichy* Ur. ő Excellentiája felnyittá a' Tanátsot — fel-állá *Pierir* Josef, egy fő tiszteletü tituláris Püspök és igen jó Hazafi Ur, és tiszta Magyar nyelven legelőbb-is egy hathatós beszédet tartván, arra akarja vala az egész első Táblának szívét győzni, hogy a' hitet tegyék-le, és hathatos példakal erőlté beszédét, hogy a' hitnek le-tételére mindenk kötelesek. Ennek a' jelen lévő Nemessi lokoság teli szivből és torokból kiáltja vala: Eljen! Eljen! — Fel-állá megint Gróf *Károlyi* Ur. ő Excellentiája, és megint hathatosan meg-mutatá, hogy ez a' hit-tétele Szentség; miért irtoznának hát ettől a' Püspökök? Fel-állá az Aradi Fő-Ípány *Almáfy* Pál Ur. ő Nagysága, és hasonló hathatos beszédet tartván, nyilván ki mondá, hogy ha senki hitét le nem teszi is, ő kész annak le-tételére; ezt tselekvé Gróf *Sztáray*. — Gróf *Forgács* Miklós azt felelé, hogy már ezen hitet le-tette; azért többég le-nem teszi. — Az Egri Püspök egy beszédet tartá, melyben azt mondá; hogy a mit egy igaz Hazafiú sziv tselekedhetik, azt eddig-is Hazája és Nemzete eránt tselekedte, 's ezután-is tselekszi; de hitét le nem teszi. — Gróf *Altháim* azt jelenté vala a' Gyülésben, hogy azoknak, kik le-akarják hitüket tenni, hogy tehessék-le; azok pedig, kik

ézt nem akarják tselekedni látsák, hagyassék kinek kinek szabadságába; erre *Splényi*, *Eszterházy*, Gróf *Teleky* Jofef, Gróf *Haller* Jofef, *Tavernicus Végh* Ur ő Excellenziaja, és sokon mások fel-szollálnak — sőt végre *Zichy* Ur ő Excellenziaja az Ország' Birája-is, hogy a' hitet kész le-tenni — és a' kik ezen értelemben lévén, hitet akarnak le-tenni irassák-fel neveket, tartsák fel kezeiket és esküdjenek-meg. Ez így lévén fel-írák többnyire a' neveket, és a' hitet le-tevék az első Táblán; de a' Püspökök közül tsak 5-tön, u. m. 2 rend-szerint való és 3 tituláris Püspök' Urak tevék-le ezen hitet; az elsőbb Ersekek és Püspökök pedig ezt le-nem tevék. Azt kéri vala a' 2-dik Tábla az elsőtől, hogy mindazoknak, kik hiteket le-tették, mind pedig azoknak, kik ezt le-nem tették neveiket adnák által, mellyet az első Tábla tellyesít is — fel-áll ugyan ezen napi-gyűlésben egy Pap Ur a' 2-dik Tek. Táblánál, és fel-adja, hogy minden szokás ellen Pest Vármegyének 3 *Ablegátusai* vólnának a' Tanátsban. Erről megint hosszas vetélkedések esznek, mivel ennek ketteje Protelláns vala. Mikor a' Pap szollott; a' Pap részén lévők azt kiáltják vala fel-szóval, helyyes; mikor a' Protelláns Urak erősítik vala, hogy ezen 3 Uraknak tsak egy szovak vagyon a' magok Vármegyéjek képében, és nem törvénytelen dolog; akkor a' Protellánsok felkiáltának: helyyes, ugy vagyon. Fel-áll a' Nyitra Vármegyei Deputátus Ur, 's azt az okát adá, hogy ez lehetetlen; mert az adozó népnek terhére vagyon ezen 3 Ablegátusnak (*diurnuma*) minden napi fizetése. Erre Pest Vármegyének edgyik Követje azt felelé: nekünk 3-mon nints annyi napi fizetésünk, mint egy Nyitrai Deputátusnak; mert annak 15 for. napi fizetése, nekünk pedig 3-mon nints annyi. — Látván amaz egyenes szívű ritka Hazafi fő Vezér Gróf *Fekete* ezen vetélkedés alattomban való okát, így szollal-meg: Tekintetes Státusok! El-végzettük vala tegnap közönségesen magunkban, hogy már minden apróságos dolgok' folytatását el-hagyván, ama nagy munkának a' Di-

plo-

plomának készítéséhez kezdünk, és a' drága időt nagyobb foglalatosságokra fordítván, a' mi öszvegyülésünknek tzieljät hiettetjük. Ha illyetén apró vételkedéseket elevenítettünk-fel, ezek majd olyan dolgokat elevenítnek megint-fel, mellyek miatt még egy hétig sem foghatunk nagyobb dolgokhoz; mert ugyan-is a' Izokas ellen lévő Peli Vármezei Követek majd azt fogják mondani, hogy ha közölök edgyiknek ki-kellettik a' gyűlésből menni, mennyenek-ki azok a' Pap Urak-is, kik tsak tituláris Káptalan Papok; mivel ezek itt Törvényünk, nem tsak tsupa Izokásunk ellen ülnek; azért jobbnak látom, hogy az illyen apróságos kérdéseknek vesztünk véget. Ekkor tsak el-hámulának mind a' Papok, mind mások, és a' Papok-is tsendesebb hangon kezdven beszélteni, a' dolog ennyiben marada; — más pap, u. m. Szombaton Kerületbéli gyűlések tartatván a' Diploma készítéséhez fogának, és igen egymást meg-értőleg tsendesen tanátskoznak vala. — A' dolgok még eddig igen böltsen és tsendesen folytanak.

Bétsben, hól egy font dohánynak tsak a' várnja egy n. forint, a' Kávés-házokban egy pipa dohány egy krajtzár; Budán pedig a' *Tustiba*, hól egy font dohánynak 5 kr. az árra, egy pipa dohányt egy garason adnak. — 2 Fintsia fekete kávé Bétsben egy garas; Budán és Pesten egy fintsia kávé 5 kr.; mely rend-kivül való dolog.

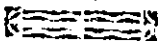
Amaz nagy számú és szép Nemességgel tellyes Kővári Districtusban-is a' régi szabadság helyre hozásával Májusban tartott közönséges Gyűlésben sok egyéb igazgatójok között a' Szék-építés fel-tartatott. Melly alkalmatossággal a' Rendeknek igen szép meg-edgyezésekkel az alább irandó Tiszt Urak váloz-

váloztattak a' nélkül, hogy valaki tsak egy-is el-
lent mondott volna. — Ord. V. Kapitánynak vá-
loztatott *Ér Mintszenti Pelei Imre*. — Ord. Not.
Szebeni Jofef Ur. V. Notár. *Pechy Ujfalusi Pechy*
Lázló Ur. — Fő-Szolga-Biráknak: *Váradí Fe-*
rentz és Szebeni György Urak. V. Szolga-Birá-
nak: *Magyari Ferentz, Kiss Thodor, Pap Farkas,*
és Batyán Simon Urak. — Fiskálisnak, *Fintaházi*
György — — — Alsősoroknak, kik a' Partiális
Székekre megjelenjenek, neveztettenek *S. Berke-*
fzi Katona Imre Ur, Kövesdi Szarnusági Ilyván Ur,
Tömösvári, Rátz Jofef, és Nagy Ilondai Bredai
János, a' többi Tisztek pedig hivatalokban újra
meg-erősítették.

Béts. — Itt mindenekben kedvetlen érzékeny-
séget indított a' *Giorgévo* ezen folyó hónap' 8-
dik napjának estvéjén kezdődött szerentsétlensége
a' mi népeinknek. (*) Minekutánna ezen hír Oláh-
országból ide Bétsbe a' múlt Pénteken meg érkezett
vólna, ezt annyiféle-képpen beszélették, nagyított-
ták és kitsinyítették, hogy ha a' *Hadi Kantzellá-*
ria az igaz tudósítást ki-nem adta vólna, az egész
hír; kevés idő alatt, egy 100 fejű hazugsággá vált
vólna. *Generál Thurn*ról némellyek azt mon-
dották, hogy a' tsatának vége lévén, a' miénkek-
től a' tsatázó helyen halva feküve, jobb keze ket-
tőbe

(*) *Giorgévo, Gy'surgy'so 'Sur'so* vagy *'Sur'sa*,
a' ki-mondáshoz képpesl sok-féle-képpen iratik.
Jobb meg-tartani az elsőt u. m. *Giorgévo*, a-
zért; mert az eddig elé kezünkhöz forogható
föld le-írásainak rajzolattyaiban is, ezen a' for-
mán tanáztatik inkább. A' Vár maga a' Du-
nán fekszik egy szigeten, a' Város pedig a'
Duna partján. *Giorgévonak* ezen két részei mint
egy 100 önzire tartanak egymástól távol leu-
ni. Egy hid által foglaltatik a' Város a' Vár-
ral öszve.

töbe vágatva, a' Spádéját pedig bal kezébe szorítva, tanalattott. Ebből azt hozták ki, hogy minék utánna a' jobb keze el-vágattatott, a' ballal igazgatta katonait. Mások így beszéllették elé a' dolgot: hogy elfogattatván a' General, kényszerített bal kezét az ágyura ki nyújtani, 's ott tsapattatott kettöbe a' karja, az után feje el-vétettetett, lábai el vágattanak. Inkább lehet csak annyit hinni ebből a' dologból, hogy el-esvén a' szerentsétlen Generalis, hólta után is martzongoltatott a' Törökötöl. Külömben, ha ök elfogván egy Jáger vagy Kemény-lövö Kapitányt, 's köntöfsétöl meg-folztván, mezitelen életbe hagyták, 's más nap győzedelmeknek jeléül Konstantzinápoly-felé indították: mennyivel nagyobb örömmel tselekedték volna ezt egy Generálissal. Az ugyan csak meg-lehet, hogy nem ismertek réa. — Ezek akár hogy légyenek, leg-bizonyosabb magának Hertzeg Koburnak tudósítása, melly a' Béisi fő Hadi Kantzelláriától, a' közelebb múlt Szeredán tétetett közönségessé. —

„A' Hertzegnek a' *Fruinschi* táborból Jun. 10-dikén költ tudósítása-szerint, Jun. 2-dikán *Giorgévo* Vára a' miénkektől körül vétetett, az ellenség a' Vár alatt fekvő Városból ki-kergettetett, és a' Város a' miénkektől el-foglaltatott, kikre az ellenség még ezen napnak estvéjén ki-ütött, de visszaverettetett. — A' közben kézzitett föld-töltésekről (Battériákról) az ellenségnek föld-töltéseire való ágyuzást a' miénkek már Jun. 3-dikán elkezdettek, az ellenség' tüzelését meg-szüntették, és a' Szigeten lévő Várát el-égették. Az ellenség minden nap és minden éjtszaka ki-ütött leg-alább is kétszer, a' mi kerézt vagy ostromló Santzainkra és föld-töltéseinkre: de meg nem akadállyoztathatta még-is az által, a' részünkről el-kezdetett ostromnak folytatását, melly a' Város és a' Vár között való szabad helyen, mint egy 80 lépésnyire tökéletességre-is vitettetett. — Jun. 8-dikának estvéjén, segítséget kapván az ellenség Rustsukból a' Danának tulsó részéről, az hól az ujj Vezér

Hafsdn Búfa igen nagy erővel mondatik fekünni, nagy fokasággal minden meg-készült ostromainkra egyfzersmind reá ütött, minden óltalmazó sergeinket vízfza verte, a' föld-töltéseken lévő ágyuinkat 's kereszt Sántzainkat el foglalta. (*) — Mint-hogy éjtzakának idején mind nem tanátsos, mind pedig lehetetlen is volt a' kereszt Sántzakban vízfza szállani: tehát el végezte magában Hertzeg *Köburg*, hogy az ostromot azonnal félbe szakaszza, és a' maga népével *Giorgéovhoz* 2 órányira telepjék-meg. (**) — A' mi népeinknek magok vízfza vonását kivált képpen az okozta, hogy a' népet a' kereszt Sántzokban igazgató 2 Generálok, u. m. Gen. Májor *Auffsz* haláloson meg-sebelsítettén, az Agyuzók Gen. Májorja Gróf *Thurn* pedig meg-ölettetén, a' miéinkek a' táborban nem vehettek a' Törököknek fokaságáról azon hirtelenséggel tudósíttást, hogy a' kereszt Sántzokban lévőknek segittségre mehelsenek. — Midőn ezen tsatíró a' tudósíttás tétetett, még akkor az el-estek és meg-sebelsíttettek nem számíltattanak volt ölzve: mely szerint ezeknek számát még ennekutánna fogja a' Hertzeg a' Bétsi Hadi Kantzelláriához bé-küldeni: azt

(*) Bár tsak lenne igaz az a' közönséges beszéd, hogy a' Törökök tsak egy 18 ágyukra készült *Battériánkat* foglalták-el: de itt a' tudósíttásban a' többet jelentő számban vagyon a' *Battériákról* az emlékezet.

(**) Mind ezen tudósíttásból, mind pedig az *Udvari Ujság*-levélből, melyben arról vagyon emlékezet, hogy a' Hertzeg a' múlt hónapnak végén nyavallyájából annyira fel-gyogyult volt, hogy 30-dik *Májusban* a' Stáb-seb-gyógyítóval *Menlingerrel* *Bukeresiből* a' táborhoz már el-is indult volt, a' tettzik-hi: hogy *H. Köburg* ezen útközetben ha éppen jelen nem volt-is, de nem mefzse volt oda.

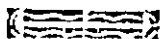
azt ugyan tsak erősití H. *Koburg*, hogy a' Város ostromlásának kezdetétől fogva eddig az ideig elvezített embereinknek száma nem megyen 6 vagy 7 százra.,,

Oláh-ország. Tiha mellől. — Májusnak 24-dikén elküldeték *Hadnagy Szöke Ur* 40 *Barkó* Húszárokkal a' Duna mellé, a' Törököknek *Turnul* és *Nikopolis* körül való meg-szemlélésére. A' *Hadnagy* mind addig lefelkedett egy *Flomunda* nevezetű faluba, míg egy vizyázaton lévő *Jantsár* sereg által hajókázván, 2 ágyujával együtt a' szározra ki-szállott: akkor nagy lebeséggel rájok ütven a' Húszárok, a' Törökök ágyuikat el-hagyták, magok pedig a' Sajkák-felé szaladtanak. Tsak ugyan ott maradtanak az ágyuk, minthogy meg-sejditvén a' Spálik *Turnulban* a' dolgot, nagy erővel jötenek a' miénk ellen, kik is minden veszedelem nélkül tértenek vissza. Ezen idő tályban itt utoztanak keresztiül *Serviából* az *Oláh-országi* táborhoz rendeltett sereg. A' *Splényi Magyar Regimenttyének* is 3 *Batalionnyai*, *Serviából* ide érkeztenek, és *Tihanál* a' *Belgiofo*, *Nádasdi* és az első *Oláh Regiment* bélieket, kik *Giorgéovhoz* közelebb nyomultanak, fel-váltván, itt szállottanak meg. — A' Törököknek valami 40 Sajkájok vagynak, mellyeken *Giorgéovnak* a' szigeten való részét óltalmozzák a' mi Sajkálsaink ellen, kik már a' Törököktől mint egy 15-ezer forintot érő hajókat el-vettenek.

Servia. A' *Timok* mellett még mind tart a' fegyver nyugvás: a' *Gen. Gr. Klerfjé* szállása-is még mind *Brahovában* vagyon. — Májusnak 21-dikén *Hadnagy Máriantsits*, az *Erdödy Húszárok* közül 1 *Strázsameflertől* 3 *Káplároktól* és 9 köz-emberektől kísértetvén, midön a' *Timoknak* a' *Dunába* való szakadása mellett 200 kaszáfokkal szénát tsináltatna, ki-jön hozzája eltve-felé egy 19 Törökökből álló vizyázó seregtske. — Ez vezettegett egy *Zafzló* által, mellyet 2 *Tifztek* és egy öfz szakállú *Aga* kísértettek. — *Bune Vremé* (jó időt) így szól az *Aga*:
mellyre

mellyre az Hadnagy *multzámmal* (köszönöm) felelvén: mi ujjság? — azt kérdi tovább az Aga, 's nem volna-é a' miéinknek kedvek a' kaszállást félbe hagyván, onnan tsak hamar visszafutni? — ugy-é hogy nállatok mind békeféségről vagyon most a' beizéd? jó éjtszakát kívánok néktek a' békeféséghez. E' féle rövid kérdései után, ott hagyván a' vén Aga a' kaszálokat, mintha nem-is lett volna kivel beizéllyen tovább, fel-felé kezdett a' víz mellett lovagolni. Meg látván ismét a' *Vurtemberg* Dragonyosai között bizonyos vigyázó sergentskéket, kérdi atól-is, mi ujjság? — melyre a' Káplár azt felelvén, hogy a' leg-ujjabb ujjság a' volna, hogy *Laudon* 150-ezered-magával a' Törökök ellen útban vagyon, *Laudonnak* nevét az Aga említetteti halván, tsak meg-hallytá magát, 's tovább lovagla. — A' Timok körül leg-nagyobb foglalatósága a' mi népeinknek a' széna tsinálás. A' széna takarítóknak pedig közelebb való óltalmazói vagy segítői, a' *Bránovátzki* és *Obester Lip-tay* sergei: de ez utolsónak serge, most az *Obester Urnak* jelen nem léteben, *Oberstlájdinánt* *Báró Révay* Ur által igazgattatik. — A' *Toth-oroszági* szélekről most egyéb nem hallatik, hanem hogy a' *Bányalukai* Törökök ismét készítetik az ő hür tsanakjaikat, mellyeken a' Száva vizén ragadozni által jöhetsenek.

*Horváth-oroszág*ból azt írják Jun. 8-dikán, hogy a' miéink *Czettivnek* békerítéséhez hozzá kezdettenek: melly végre a' *Pálsí* Regementtyének 3-dik *Batalionnya*, az hegyek között *Kompániákné*nt szállott-meg, és az utak-is a' mint lehet az hegyek között készitettek, az ostromló eszközöknek a' várhoz való vitethetése végett. Jun. 16-dikáig minden annyira készen lézen, hogy a' várnak ostromoltatása el-kezdődhesék.

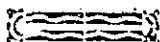
Külső-oroszági Tudósítások.

Anglia. — Az Angliából érkezett nevezetesebb ujságok között első helyet foglalhat magának az, hogy *Franklin*, ki a' szabadságnak első szikráját élesztette, a' kinek az Északi Amerikai Szabad Közönséges-Társaság egész lételetét köszönheti, *Filadelfiában* Apr. 17-dikén meg-halálozott. — A' Londoni Jun. 9-dikén költ Levelek-szerint, az Anglus nép meg-szégyenlette magát, hogy a' Frantz egyfeszibe szabadabb lábba állította magát nállánál. Egy Levélnek a' többek között ez a' Summája. — „A' Frantzok a' mi közönséges indulatainkat megmozdították. A' Frantzia változások az Anglusokat meg-szégyenítették, kik eddig a' magok szabadságokkal a' Frantzokéhoz képpelt dítsekedtek. Hogy hogy? — így kezd a' Kávé-házokban közönségesen beszélni az Anglus — hát a' mi szabadságunk, mellyel eddig kevélyek voltunk, rabság legyen-e a' Frantziákéhoz képpelt? — mire való nékünk a' két Parlamentom? — a' Frantzoknak az egy Nemzeti Gyűlésben a' nép egyedül végez-el mindent: nállunk az Udvar, a' Nemesség, alattomban való úttyai által, az orránál fogva hordozza az Alsó-házat: nállunk a' felső Háznak mesterségei által, az alsó Ház rabja a' Király Ministereinek. — vessük a' Thaméhis vizébe a' felső Házat! — mütálsuk-meg a' Frantzoknak, hogy ők nállunknál nem szabadabbak, és ismértessük-meg velek, hogy az Anglus nem tudja a' békot hordozni, mihent néki annak öszvé rontására művzer adatik kezeibe. Az Anglus nemzet, melly legnagyobb kevélységét abban tartja, ha ő a' föld színén leg-szabadabb lehet, már az e' féléket nem titkon, hanem mindeneknek hallattára kezdi beszélni. „ Ebből már az ujjabb hírek szerint azt kezdik ki-hozni, hogy az Anglusnak a' Spanyollal kezdett hadja nem egyébbre tzelozna, hanem hogy az által verődgyék ki az Anglus nemzetnek fejéből a' szabadság iránt felgerjedett hév-ség, és hogy az hajós legények is olly nagy szám-
mal

mal tsak azért fogatnának öszve, hogy a' korhe-
leknek száma, kik minden nép-támolásban a' főbb
személyeket szokták jádzeni, az által-is fogyjon.

Frantzia-ország.

Frantzia-országban az Aristokráticusok és De-
mocrátikusok között tsordultig vagyon a' fel forrott
egyenetlenségnek pohára; a' Király a' néppel tart,
és maga is a' nemzeti kokárdát viteli; nem régiben
azon kokárdával jelent meg a' nép között, nézte
és igazgatta a' nemzeti katonáknak fegyver-gyakor-
lását, és egyszersmind fel-kiáltva ki hirdettetni pa-
rautsolta, hogy senki más kokárdát, vagy pántli-
ka tsokrot vitelni ne mérészeljen, hanem olyat,
a' millyet a' Király maga-is vitél, az az a' Nem-
zetit. Midön a' Nemzeti-gyűlés meg-határozta,
hogy a' háboru kezdés és békeiség kötés a' néptől
függjön, ezen meg határozást az ablakon vetették-
ki a' lármáson öszve tódult népnek, mellyre le-
tsendesedett a' nép, sőt nagy öröm-kiáltásokkal ki-
sérte szállására a' Gyűlésnek Tagjait. Márkéz
Fayette vitte-meg ezen végezésnek híret a' Király-
hoz, és egyszersmind elő beszéltte, melly nagy el-
lenkezés légyen az Aristokrátziának és Demokrá-
tziának pártfogói között. Ekkor, azt mondják,
igy beszélt *Fayette* a' Király előtt: Ha Felséged
hallándja az ujj hidról az első ágyu lövést, meg-
ne rettenjen; ha a' második lövés esik, én 20-ezer
fegyveres néppel a' Királyi Kastélynak óltalmazá-
sára jövök; ha harmadszor is lönek, én halálig fo-
gom óltalmazni Felségedet, a' többiről nem felel-
hetek. Most a' Nemzeti gyűlés, a' *Ropertspierre* jo-
vallása-szerint e' következő tikkellyek felett ta-
nátskozik: 1.) Frantzia-országban ne légyen ezután
Kárdinalisi és Erleki fő Pülpöki nevezet, hanem
tsak Pülpökök és Papok légyenek. 2.) A' nép ma-
ga válatfizon magának lelki Páfstort 's a' t. Mác
meg-is határozta a Nemzeti-gyűlés, hogy ezután
Frantzia-országban tsak 83 Pülpökök légyenek. —
Nekker, az Orizagnak első Kints-tartó Ministere igen
na-

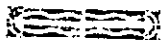

nagyon le-tsendesítette a' zúgolódó népet akkor, midőn meg-mutatta egy közönséges belzédgye által azt, hogy ebben az esztendőben már az ujj változások után, az országnak jövedelme annak költségét 11 Millionál többel haladta fellyül, és hogy a' jó Hazafiaknak adományya 40 Millionál többre megyen. — *Mirabó*-is, a' ki egy darab időtől fogva a' nép előtt a' maga hitelét el-vesztette volt, azt ismét meg-nyerte: midőn az ujj rendelések által való boldogulása az országnak mindenek előtt nyilvánosságosa kezd lenni. — A' Nemzeti-gyűlés végezeleinek csak a' Püspökök 's más nagy Papok 's Klastrom béliek vagynak inkább ellenéte: a' falusi 's más közönségelebb Papok pedig még ösztönözik a' Nemzeti Gyűlést végezeleinek véghez vitelére. Ezeknek magok következő ki-nyilatkozatása meg-érdemli az igaz tiszteletet. „ Mi egyik kezünkkel az Évangéliumot, a' másikkal pedig az Ország-rend tartásait kívánnyuk őltalmazni: e' kétőt tartjuk az igazság' és az erkölts kút-fejének; ez által akarjuk azt meg-tanólni, hogy kellyen az *Istennek meg-adni azt, a' mi az Istené, a' Nemzetnek is azt, a' mi a' Nemzeté.* „ — Jun. 5-dikén meg-határozta a' N. Gyűlés minden Miniszterek és más-féle Tiszt-viselőknek fizetéseit: és azt-is, hogy a' Királyt-is kérni fogja arra, hogy az a' Maga Udvari szükségeire meg-kivántató költségnek esztendői Summáját határozná-meg. Ezen dologra a' Királynak kívánsága Jun. 9-dikén a' N. Gyűlésnek tudtára adatott: hogy t. i. a' Király ezen végre a' Maga Udvara számára esztendőre 25 Millio Livrát kívánná: e' mellett, hogy ha a' Királyné özyegységre tanálna jutni; akkor az házossági kötés szerint, számára 4 Millio Livra járjon. Ezen kívánságai a' Királynak minden tanátskozás nélkül nagy öröm kiáltással meg-adattanak. — A' Királyi Familia már most ki-szállott Maga mulatására Sz. Kludi Kastélyába: de a' Király ezt-is a' Nemzeti Gyűlés hírével tselekédte, hogy ez által-is a' népnek a' nyughatatlanságra nagyobb okot ne szor-
gál-

gáltalson: azonban meg-ígérte, hogy minden héten meg-jelenik egyszer Párisba, a' midőn az hozzá való menetel a' N. Gyűlés részéről mindenkor szabad lehet. — Meg-határozatott az-is, hogy a' jövő Jul. 15 dike, u. m. a' melly napon tavally a' fogolly Báftya (Bállilla) el-foglaltatott és el-rontatott, Párisban a' *Mars* mezején, meg-innepeltesék, melly innepre az egélz országból Deputátusok hivattalsanak öszve, kik az egélz Ország és Nemzet képébe, az öszve szövetkezés és Nemzeti változás hitének le-tétele által, a' Törvénynek és a' Királynak esküdjenek meg. — Ugyan az-is fenn-forog, hogy azon helyeken, az hól Püspöki templomok vagynak, ne légyenek különös Plébániák-is egyszer-smind: hanem a' Püspök Urak, vigyék véghez a' templomi papi köteleiséget-is, és egy Püspöki vidékben, ezen-túl tsak egy Pap nevelő ház légyen.

Svéd és Orosz-ország.

Egy *Pauli* nevezetű Svéd Generál, Májusnak 19-dikén ismét meg-verte Orosz Generáltj *Bergmant Nappéhoz* nem messze a' szárazon. Az ütközet után 130 — 140 el-esett Oroszokat temettek-el a' Svédek: nékik magoknak is el-esett 1 Kapitányok és 1 Hadnagyok: egy néhányan az ő Tisztjeik között meg sebesedtenek: a' magok el-esett köz-embereiknek szánját el-halgatták. — Az egy Generál *Bibikov* 10-ezered magával a' *Kubán* vízen által-menvén, a' Tatárokkal szerentsésen végezte az Oroszok részéről az ütközetet. — Kivált a' tengeri ütközetekben erősen szerentsélenek az idén az Oroszok. Az a' híres *Lambro Katzioni*, a' ki tavally a' Görög-országi szigetek között annyi károkat okozott volt a' Törököknek, és a' maga dolgait az idén-is szerentsésen follytatni kezdette volt, a' *Triefti* hírek szerint, nem régiben egy felöll a' Török hajóktól, más felöll pedig bizonyos Afrikai talán *Tunisi* tolvaj hajóktól meg-fzorittatván, némelley hajóji el-süjlesztettnek, némelley el-fogattat.

gattattak, annyira hogy egy néhány haóból álló hajós fergetskéjéből maga egy hajótkán nem igen fokad magával szabadult-meg.

Olofz-ország.

Látván a' R. Pápa, hogy *Avéniot* különben-is szinta el-kellene vesztetni, engedelmséggel kezdett hozzája viseltetni. Ezt észre vévén más Hatalmas-ságok, a' mint mondatik arra kéretett a' Néapoli-lisi, Spanyol és Portugallus Udvaroktól, hogy ezt ne tselekedje: mert mit nem sognának majd más népek-is tselekedni, látván azt, hogy a' Sz. Szék egy Nemzetnek, a' Szabadság jussán való törvénytelen tselekedeteit helyben hagyta? A' *Franklin* szabad gondolkodása, az Éltzaki Amerikai Szabadság, a' többi Europai országok között, Spanyol-országot-is rettegetni kezdi.

Német-ország. — A' *Lüttikhi* Pátrioták *Tongernél*, és *Hafszeltneél*, az ellenek indúlt Német-országi katonák pedig *Mífeykneél*, magokat jól körül lántzolva halgatnak. — A' Belga Pátrioták nem a' jobb oldalokon nyugosznak. A' különböző helyekről költ Leveleknek *Summáji* irántok e' következendők. — *Amsterdám* 11. Jun. Ma dél előtti 10 órakor érkezett hozzánk *Mechele*nből Kárdinális *Frankenberg*. *Vandernót* és *Vanajpen*-is tegnap megérkezének *Hágába*. Mit jelentenek mind ezek? Hát már talám futnak a' Belgáknak győzhetetlen Vezérei? ha ezen dolog igaz tanál lenni, jó éjtizakát Pátriotaság! — *Gent* 7-dik Jun. Vége vagyon a' Belgiumi egyefségnek. A' *Flandriai* népnek tsak ezen kiáltások forognak szájában: *Éllyen Leopold!* a' jó Királly! a' mi *Hertzegeknek!* 's a' t. *Menin* és *Kourtrain*nál 7-ezeren vagynak öfve-gyűlve a' *Flandriai*ok, kik a' *Leopold* uralkodását ohájtják, kik *Vandermersfet* a' *Leopold* és a' Belgák *Generáljának* kiáltván, Szabadittására igyekeznek.

Költ Bétsben 25-dik Juniusban 1790.